Arkadi & Boris

STRUGAȚKI

Un miliard de ani până la sfârşitul lumii

FICȚIUNE FĂRĂ FRONTIERE

Editura PARALELA 45

Arkadi şi Boris Strugaţki

Un miliard de ani până la sfârşitul lumii

Traducere: Valerian Stoicescu

CAPITOLUL ÎNTÂI

1.

«... o arşiţă albă de iulie, nemaiîntâlnită în ultimele două secole, a potopit oraşul. Aerul vibra deasupra acoperişurilor încinse, toate geamurile din oraş erau larg deschise, iar în umbra subţire a pomilor sufocaţi de dogoare, pe băncile de la intrările caselor, transpirau şi se topeau băbuţe.

Trecând pe meridianul ceresc, soarele se înfipsese în cotoarele bietelor cărţi, lovind geamurile bibliotecii şi izbindu-se de uşile lăcuite ale dulapului, aruncând pe tapet reflexe tremurânde, fierbinţi şi duşmănoase. Se apropia chinul de după-amiază: ora aceea nu prea îndepărtată când soarele înrăit avea să sfredelească înverşunat apartamentul de la un capăt la celălalt, ţintuit deasupra blocului de douăsprezece etaje de vizavi.

Maleanov închise geamul trăgând ambele cercevele şi lăsă până jos storurile galbene, grele. Îşi aranjă chiloţii, apoi, desculţ, se duse la bucătărie şi deschise uşa de la balcon.

Era două şi ceva.

Pe masa din bucătărie trona printre firimituri de pâine o natură moartă compusă dintr-o tigaie cu rămăşiţe veştede de omletă, o cană nebăută de ceai şi un colţ de pâine muşcat, având încă urme de unt topit. Chiuveta era plină ochi de vase nespălate. De mult nespălate.

Parchetul scârţâi şi de undeva apăru, buimăcit de căldură, Kaleam. Îl fixă cu ochii lui verzi pe Maleanov, apoi căscă gura în tăcere şi o închise din nou. Pe urmă, dând din coadă, se strecură sub aragaz la farfuria lui, dar acolo nu găsi nimic în afară de oase uscate de peşte.

— Vrei să haleşti? întrebă nemulţumit Maleanov.

Kaleam îi răspunse imediat că da, ce să mai vorbim, n-ar fi rău.

— Doar ţi-am dat de dimineaţă, protestă Maleanov aşezându-se pe vine în faţa frigiderului. Sau nu, nu ţi-am dat... Asta a fost ieri-dimineaţă...

Scoase castronul lui Kaleam şi se uită în el: nişte firişoare, puţină gelatină şi o aripioară de peşte lipită de marginea vasului. Iar în frigider se putea spune că nu era nici măcar atât: o cutie goală de brânză topită „Iantari”, o sticlă înfricoşătoare cu reziduuri de kefir şi o sticlă de vin cu ceai rece de băut. În sertarul pentru zarzavaturi îşi făcea veacul printre foi de ceapă o jumătate zbârcită de căpăţână de varză, de mărimea unui pumn, şi îşi trăgea ultima suflare un cartof încolţit şi sictirit. Maleanov deschise congelatorul: acolo, printre nămeţi, se furişase pentru iernat o fărâmă de slănină aşezată pe o farfurioară. Şi-atât.

Maleanov trânti uşa frigiderului şi se ridică, în timp ce Kaleam torcea şi îşi freca mustăţile de genunchiul lui gol.

— N-am ce-ţi face, se justifică el. Acum şi-aşa e închis peste tot din cauza pauzei de masă.

Bineînţeles, s-ar fi putut duce la «Moscovski», dar acolo era întotdeauna puhoi de lume. Iar ca să te târăşti până acolo pe dogoarea asta era mult prea departe... Ca să vezi, ce integrală parşivă s-a ivit! În sfârşit... Las-o să fie constantă... Deci nu depinde de Q. Doar e clar că nu depinde. Din cele mai generale observaţii reiese că nu trebuie să depindă... Maleanov îşi imagină o sferă şi integrala desfăşurându-se pe toată suprafaţa ei. Dintr-odată, de undeva, ieşi la iveală formula lui Jukowski. Hodoronc-tronc. Maleanov o izgoni din minte, însă fără succes. Să încerc reflexia conformă, se gândi el.

Telefonul sună când Maleanov ajunse din nou în cameră. Drăcui, se lăsă într-o rână pe sofa şi se întinse după receptor.

— Da!

— Vitea? întrebă o voce energică de femeie.

— Ce număr aţi format?

— Nu e Intouristul?

— Nu. E casă particulară.

Maleanov aruncă receptorul şi rămase un timp nemişcat, simţind cum partea corpului lipită de cuvertură se umple de o transpiraţie neplăcută. Storul galben părea aprins; o lumină gălbuie, densă, inunda camera. Aerul era ca o ciulama. Trebuie să mă mut în camera lui Bobka, ce mai! Aici e ca-ntr-o saună. Se uită la biroul său îngropat sub un munte de hârtii şi cărţi. Şase volume numai Smirnov Vladimir Ivanovici... Şi câte hârtii pe jos.

Mi-e groază doar la gândul că trebuie să mă mut. Dar ia stai, parcă aveam o idee. La d-dracu' cu Intouristul tău cu tot, proastă fără mâini... Deci eram la bucătărie, pe urmă m-am trezit aici... Aha! Reflexia conformă! Ce idee tâmpită! De fapt, ar trebui totuşi să mă uit...

Se ridică oftând de pe sofa şi imediat sună din nou telefonul.

— Idiotule, se adresă el telefonului şi ridică receptorul. Da?

— E cumva baza? Cu cine vorbesc?... Baza?

Maleanov puse uşor receptorul în furcă, apoi sună la deranjamente.

— Deranjamentele? Vorbesc de la telefonul nouă'ş'trei, nouă'ş'opt, zero-şapte... Ascultaţi-mă. V-am mai sunat şi ieri o dată. Nu se mai poate lucra aşa. Tot timpul primesc telefoane aiurea.

— Ce număr aveţi? l-a întrerupt o voce iritată de femeie.

— Nouăzeci şi trei, nouăzeci şi opt, zero-şapte. Mă sună mereu ba pentru Intourist, ba pentru garaj, ba...

— Închideţi. Vom verifica.

— Vă rog... mai apucă să se adreseze, mieros, tonului venit.

Pe urmă se îndreptă spre birou, se aşeză şi luă stiloul în mână. Deci aşa-aa... Unde am mai văzut totuşi integrala asta? Aşa o integrăluţă armonioasă... simetrică din toate părţile... Unde-am mai văzut-o? Şi nu e nici măcar constantă, e pur şi simplu zero. În sfârşit, s-o lăsăm baltă... deşi nu suport să las ceva de-o parte. E neplăcut, ca un dinte cariat...

Începu să răsfoiască după calculele de ieri şi inima i se topi dintr-odată, răspândindu-se dulce în corp. Totuşi, zău că e bine... Bă, Maleanov, bravo! În fine, se pare că ţi-a ieşit totuşi ceva... Acum însă, frate, e ceva veritabil. Deja nu mai e „reprezentarea axei unui instrument banal". N-a mai făcut-o nimeni până la tine. Ptiu, ptiu, să nu-ţi fie de deochi!... Integrala asta... Da' n-are decât să crape, să mergem mai departe!

Se auzi soneria. La uşă. Kaleam sări de pe sofa şi ridicându-şi coada o zbughi în hol. Maleanov puse cu grijă stiloul pe birou.

— Parc-aţi fi scăpaţi din lanţ, pe cinstea mea, bodogăni el.

În hol, Kaleam începu să se învârtă nerăbdător, mieunând şi încurcându-se între picioarele lui Maleanov.

— Ka-a-al-leam! ţipă Maleanov cu o voce sugrumată şi ameninţătoare! Ia hai, zât de-aici!

Deschise uşa. La intrare era un bărbat sfrijit, îmbrăcat cu o hăinuţă ponosită, de o culoare nedefinită, nebărbierit şi

transpirat. Cu corpul lăsat pe spate, ţinea în faţă o cutie mare de carton. Bolborosind ceva, se urni din loc, îndreptându-se direct spre Maleanov.

— Dumneavoastră... ăăă... îngăimă Maleanov, făcându-i loc.

Sfrijitul ajunsese deja în hol, se uită la dreapta, în cameră, apoi se îndreptă hotărât spre stânga, înspre bucătărie, lăsând pe linoleum urme albe de praf.

— Daţi-mi voie... ăă... îngăima Maleanov păşind în urma lui, mai să-i atingă călcâiele.

Tipul pusese deja cutia pe un scaun şi scosese din buzunarul de la piept un teanc de chitanţe.

— Sunteţi de la administraţia blocului, sau ce? Maleanov se gândi că instalatorul se hotărâse în cele din urmă să-i repare robinetele de la baie.

— De la casa de comenzi, răspunse cu o voce răguşită sfrijitul şi îi întinse două chitanţe prinse cu un ac. Semnaţi! Uitaţi... aici...

— Bine-bine, dar nu înţeleg, se împotrivi Maleanov şi observă imediat că sunt nişte bonuri de la casa de comenzi. Două sticle de coniac, vodcă... Staţi puţin, protestă el... Am impresia că noi...

Văzuse suma. Se îngrozi. N-avea atâţia bani în casă. Şi-n general, de unde toate astea?

Cuprinsă de panică, imaginaţia sa construi instantaneu o succesiune deprimantă de complicaţii multiple: necesitatea justificării, negării, revoltei şi a apelului la raţiune... poate cerinţa de a telefona undeva sau poate chiar necesitatea de a merge să împrumute... Dar observă în colţul bonului o ştampilă violetă, „ACHITAT”, şi imediat numele solicitantului: Maleanova I. E... Irka! Cine dracu’ mai înţelege ceva!

— Uitaţi. Semnaţi chiar aici, bombănea sfrijitul, înfigând unghia îndoliată în hârtie... Unde-i rândunica asta.

Maleanov luă fărâma de creion de la el şi semnă.

— Mulţumesc... spuse, înapoindu-i creionul. Mulţumesc mult... repeta el prosteşte, în timp ce străbăteau împreună holul îngust. Ar trebui să-i dau ceva bacşiş, dar n-am mărunt... Mulţumesc foarte mult, la revedere!... strigă în urma hăinuţei ponosite, dându-l la o parte cu piciorul pe Kaleam care, nerăbdător, se şi repezise să lingă cimentul palierului.

Pe urmă Maleanov închise uşa şi stătu un timp în semiobscuritate.

— Straniu, se miră cu voce tare şi se întoarse în bucătărie.

Kaleam se freca deja de cutie. Ridicând capacul, Maleanov văzu gâturile sticlelor, pachetele, pungile, cutiile de conserve. Pe masă era copia chitanţei. Aşa... Indigoul, ca de-obicei, lăsa de dorit, dar scrisul era citeţ.

Hm, totul părea în regulă. Solicitant: Maleanova I. E. N-am ce zice, mi-a trimis salutări. Se uită la total. De neconceput, întoarse chitanţa, dar acolo nu era nimic interesant. Doar un ţânţar uscat şi zdrobit. Ce-i cu Irka? S-a prostit de tot? Avem datorii de cinci sute de ruble... Stai... Poate a spus ceva înainte de plecare. Încercă să-şi amintească ziua plecării, geamantanele deschise şi mormanele de haine aruncate peste tot, Irka pe jumătate îmbrăcată, cum se lupta cu fierul de călcat. Să nu uiţi să-i dai de mâncare lui Kaleam, să-i aduci iarbă, ştii tu, mai aspră, să nu uiţi să plăteşti chiria... Dacă o să sune şeful, să-i dai adresa mea. Parcă asta era tot. A mai zis ea ceva, dar atunci a năvălit Bobka cu mitraliera. Rufele trebuie să le dau la spălat... Nu mai înţeleg nimic.

Maleanov scoase cu teamă o sticlă din cutie. Coniac. Vreo cincisprezece ruble, pe legea mea. O fi ziua mea de naştere?... Când a plecat Irka? Joi, miercuri, marţi... Începu să socotească pe degete. Azi era a zecea zi. Deci făcuse comanda mai înainte. Şi, bineînţeles, împrumutase bani de la cineva. Datorii – cinci sute de ruble, şi ea se ţine de prostii! Un singur lucru era clar: nu mai trebuia să meargă la magazin. Restul, ca-ntr-o ceaţă. Zi de naştere? Nu. Ziua nunţii? Parcă nu. Sigur nu. Ziua de naştere a lui Bobik? Iarna...

Numără gâturile sticlelor. Zece bucăţi în cap. Pe cine o fi având în vedere? Nu beau atâta nici într-un an. Vecerovski nu prea bea nici el, iar pe Valka Weingarten nevastă-mea nu-l poate suferi.

Kaleam miorlăi nerăbdător. Simţise ceva în cutie...»

2.

«... somon în suc propriu, o felie de şuncă şi cegă. Pe urmă începu să spele vasele. Cu asemenea bogăţii în frigider era evident că mizeria din bucătărie nu-şi mai avea rostul. Între timp, telefonul mai sună de două ori, dar Maleanov îşi scoase bărbia în faţă şi strânse din dinţi. Nu mă duc şi gata. Ia mai dă-i naibii pe toţi, cu garajele şi bazele lor cu tot. Tigaia trebuia şi ea spălată, era inevitabil. O să servească astfel pentru ţeluri mult mai înalte decât o omletă stupidă... Deci toată treaba în ce constă? Dacă Integrala este într-adevăr zero, atunci în partea dreaptă rămân numai derivatele de ordinul întâi şi doi... Nu prea înţeleg eu sensul fizic, dar n-are importanţă, mult mai frumoasă este apariţia acestor sfere. Ei şi ce? Chiar aşa am să le şi numesc. Sfere. Ba nu, poate mai bine „cavităţi”. Cavităţile Maleanov. „M-cavităţi”. Hm!...

Puse pe rafturi vasele spălate şi se uită în castronul lui Kaleam. Prea fierbinte. Ieşea abur. Săracul Kalemică. Va trebui să mai aştepte. N-am ce să-ţi fac, rabdă şi tu un pic până se răceşte, măi Kami...

Se ştergea pe mâini, când, dintr-odată, îl trăsni din nou o idee, întocmai ca ieri. Şi tot ca ieri, la început nu-i veni să creadă.

— Ia stai, ia stai un pic, bombănea surescitat, iar picioarele deja îl duceau prin coridor, pe linoleumul care i se lipea de călcâie, în căldura galbenă şi densă, spre birou, la stilou. Drace, unde-s?... Of, mi s-a terminat cerneala. Parcă era un creion rătăcit pe-aici... Şi-n al doilea rând, ba nu, mai degrabă în primul rând, funcţia lui Hardwig... Şi toată partea dreaptă ca şi când n-a fost... Cavităţile, simetrice faţă de axă... Iar integrăluţa nu e zero! Adică integrala mea este în aşa hal de nenulă, că valoarea ei este complet pozitivă. Dar imaginea, ce imagine apare! Şi cum de n-am înţeles până acum? Nu-i nimic, Maleanov, nu-i nimic, frăţioare, nu eşti singurul căruia nu i-a picat fisa. Ditai academicianul, şi nici lui nu i-a căzut fisa... În spaţiul galben, puţin distorsionat, se roteau încet cavităţile simetrice axial ca nişte gigantice sfere, iar materia se prelingea peste ele,

încercând să se strecoare înăuntru, nereuşind însă, pe graniţă materia comprimându-se la o densitate de neimaginat până când sferele începeau să strălucească. Dumnezeu ştie însă cum începea totul. Nu-i nimic, o să clarificăm şi asta. Unu: cu structura fibroasă o s-o scoatem la capăt. Doi: o să ne descurcăm şi cu arcurile Ragozinski! Iar la urmă, nebuloasele planetare. Dragii mei, ce-aţi crezut? Că sunt învelişuri dilatante răsturnate? Hm, învelişuri!

Exact invers!

Telefonul zbârnâi din nou. Blestematul! Maleanov urlă cu ură, fără să înceteze să scrie. Trebuie să-l închid, lua-l-ar naiba... Chiar acum. E acolo un ţumburuş... Se prăbuşi pe sofa şi smulse receptorul:

— Da!

— Mitka?

— Da... Cine-i acolo?

— Nu mă recunoşti, câine?

Era Weingarten.

— A, Valka... Ce vrei?

Weingarten ezită.

— De ce nu răspunzi la telefon?

— Lucrez, spuse Maleanov răutăcios. Era foarte nepoliticos. Nu dorea decât să se întoarcă la birou şi să-şi ducă până la capăt imaginea cu sfere.

— Lucrezi... Weingarten pufni. Deci modelezi nemurirea?

— Dar ce, nu cumva voiai să vii?

— Să vin? Nu, nu chiar să vin...

— Atunci ce mai vrei? se înfurie Maleanov.

— Ia zi, tăticu'... Ce-nvârţi acum?

— Lucrez! Ţi-am mai spus.

— Nu... Voiam să te-ntreb la ce lucrezi de fapt?

Maleanov rămase perplex. Îl cunoştea pe Valka Weingarten de douăzeci şi cinci de ani şi acesta nu se interesase niciodată de munca lui Maleanov. Pe Weingarten întotdeauna îl preocupaseră numai persoana lui şi încă două lucruri tainice: moneda de douăzeci şi cinci de kopeici, anul 1934 şi aşa-numita monedă «consulară» de cincizeci de kopeici, care propriu-zis nici nu era o monedă, ci doar nu ştiu ce timbru deosebit. N-are ce face, mişelul, se gândi Maleanov. Clănţăul. Dar dacă are nevoie de-un acoperiş deasupra capului, de ce-i aşa de sfios? Şi atunci îşi aminti de Avercenko.

— La ce lucrez? întrebă veninos Maleanov. Fie! Pot să-ţi povestesc cu lux de amănunte. Unui biolog ca tine o să i se pară extrem de interesant. Ieri-dimineaţă am depăşit în fine punctul mort. Se pare că, în conformitate cu cele mai generale ipoteze referitoare la funcţia potenţial, ecuaţiile mele de mişcare mai conţin încă o integrală în afară de integralele energiei şi momentelor. Rezultatul seamănă cu generalizarea problemei restrictive a celor trei corpuri. Dacă ecuaţiile mişcării se scriu sub formă vectorială şi utilizăm metoda Hardwig, atunci integrarea pe volum se desfăşoară până la sfârşit şi toată problema se rezumă la integrarea ecuaţiilor diferenţiale de tipul Kolmogorov-Feller...

Spre marea lui uimire, Weingarten nu-l întrerupse. Lui Maleanov i se păru chiar că pentru o secundă s-a întrerupt convorbirea.

— Mă auzi?

— Da, da. Sunt foarte atent.

— Poate chiar mă şi-nţelegi?

— Mai prind şi eu câte ceva, spuse Weingarten voios şi pentru prima dată Maleanov se gândi că acesta are totuşi o voce stranie. Chiar s-a speriat.

— Valka, s-a întâmplat ceva?

— Unde? ezită Weingarten din nou.

— Unde... Normal, la tine! Doar se aude că eşti altfel... Ce, te fereşti să vorbeşti?

— Nu, tăticu'... Fleacuri. Chinurile căldurii. Ştii bancul cu cei doi cocoşi?

— Nu. Zi-l!

Weingarten povesti bancul cu cei doi cocoşi, cam slăbuţ, dar destul de amuzant, parcă n-ar fi fost unul din bancurile lui Weingarten. Maleanov îl ascultă şi la momentul potrivit chicoti, dar sentimentul neclar că ceva nu era în regulă cu Weingarten se accentuă după banc. Ceva nu era în ordine. Poate iar s-a dondănit cu Svetka lui, se gândi el. Iar i-a stricat epiteliul. Weingarten întrebă:

— Ascultă, Mitka... Snegovoi. Numele ăsta nu-ţi spune nimic?

— Snegovoi? Arnold Palici. Păi, mi-e vecin. Locuieşte alături... De ce?

Weingarten tăcu un timp. Chiar încetă să mai pufnească. În receptor se auzeau nişte zgomote înfundate, probabil că iar se

juca absent cu monedele din colecţie, cântărindu-le în palmă. Într-un târziu spuse:

— Cu ce se ocupă Snegovoi al tău?

— Cred că-i fizician. Lucrează într-o întreprindere secretă. Ultrasecretă. Tu de unde-l ştii?

— Nu-l ştiu, se înciudă Weingarten în mod inexplicabil.

Şi deodată sună cineva la uşă.

— Ce mai, e clar. Au scăpat din lanţuri. Aşteaptă, Valka! Ăştia sună de nu se mai opresc...

Weingarten spuse ceva sau poate chiar ţipă, dar Maleanov deja aruncase receptorul pe sofa şi fugise în hol. Kaleam, cum era de aşteptat, i se încurcă în picioare şi Maleanov fu gata să se prăbuşească. Deschizând uşa, se dădu un pas înapoi. În prag stătea o tânără îmbrăcată într-un sarafan alb, scurt, era foarte bronzată, cu părul tuns scurt, ars de soare. Frumoasă. Necunoscută. Maleanov simţi imediat că e numai în chiloţi şi că are burta transpirată. La picioarele ei era un geamantan, iar pe mâna stângă îi atârna o manta.

— Dimitri Andreevici? întrebă jenată tânăra.

— Mda... Vreo rudă? Nu sunteţi cumva verişoara de-a doua, Zina din Omsk?

— Iertaţi-mă, Dimitri Andreevici... Poate deranjez?... Iată. Fata îi întinse un plic.

Maleanov luă în tăcere plicul şi scoase din el o foaie de hârtie. În sufletul lui clocoteau sinistru sentimente macabre împotriva tuturor rudelor din lume şi mai ales contra acestei Zina sau Zoia, verişoară de-a doua.

Dar nu era Zina. Irka scria dezlânat şi cu litere mari, indiciu sigur că se grăbea: *„Dimitri!*

Ea e Lidka Panamariova. Prietena mea cea mai bună din şcoală. Am să-ţi pov. Primeşte-o b. Nu stă mult. Nu fi bădăran. La noi totul e extr. O să-ţi pov. ea. Te sărut. I.”

Maleanov scoase un urlet lung, neauzit de nimeni, închise ochii şi din nou îi deschise. Iar buzele deja schiţau în mod automat un zâmbet prietenos.

— Încântat, spuse degajat. Te rog, Lida, intră... Iertaţi-mă pentru ţinută. Căldura!

Totuşi, se vedea că ceva nu era în regulă cu ospitalitatea lui, pentru că pe faţa frumoasei Lida apăru brusc confuzia şi, în mod inexplicabil, ea întoarse capul spre scara pustie şi însorită, de parcă s-ar fi îndoit dintr-odată că nimerise unde trebuie.

— Daţi-mi voie, geamantanul, se grăbi Maleanov. Intraţi, intraţi. Nu vă sfiiţi... Mantaua, atârnaţi-o aici... Aici este sufrageria unde lucrez, iar asta-i camera lui Bobka, care va fi deocamdată a dumneavoastră... probabil că vreţi să faceţi un duş?

Şi aici se auziră de pe sofa orăcăieli respingătoare.

— Pardon, se scuză el. Faceţi-vă comodă. Acum trebuie...

Înşfăcă receptorul şi auzi cum Weingarten, cu o voce străină lui, repetă monoton:

— Mitka... Mitka... Răspunde, Mitka.

— Alo, ţipă Maleanov. Valka, ascultă...

— Mitka, ţipă Weingarten. Tu eşti?

Maleanov se alarmă.

— Ce ţipi? Am musafiri, iartă-mă. Te sun eu.

— Cine? Cine a venit? întrebă terorizat Weingarten.

Maleanov simţi cum îl trece un fior rece prin tot corpul. A înnebunit Valka. Ce zi...

— Valka, spuse calm. Ce-i cu tine astăzi? A venit o femeie... Prietena Irkăi...

— Fiu de căţea! izbucni Weingarten şi închise telefonul...»

CAPITOLUL DOI

3.

«... ea îşi schimbă minisarafanul cu o minijupă şi o bluziţă. Trebuie spus ca fata era extrem de atrăgătoare – Maleanov avea sentimentul că ea în mod cert nici nu ştia ce-i ăla un sutien. Şi la ce bun să poarte sutien, când arăta grozav şi fără el. Cât despre „cavităţile Maleanov”, deja nici nu-şi mai amintea nimic.

Totul era decent, ca în cele mai respectabile case. Stăteau, pălăvrăgeau la o cană de ceai. El ajunsese deja Dimişor, iar ea devenise Lidişor. După a treia cană, Dimişor spuse bancul cu cei doi cocoşi, pur şi simplu aşa venise vorba. Lidişor se amuză copios, fluturând mâna, ca sleită de puteri. Dim îşi aminti (din cauza cocoşilor) că trebuie să-l sune pe Weingarten, dar n-o făcu şi în loc de asta îi spuse Lidei:

— E uimitor cât de bine v-aţi bronzat!

— Iar dumneavoastră sunteţi alb ca brânza, spuse Lidişor.

— Slujba, slujba! Muncă!

— Iar la noi, în tabăra de pionieri...

Şi Lidişor începu să povestească amănunţit, dar foarte nostim, despre felul cum se bronzau ei acolo, în tabăra de pionieri. În replică, Maleanov povesti cum se bronzau băieţii pe Marea Antenă. Ce-i aia Marea Antenă? Poftim. Şi el povesti ce şi cum era cu Marea Antenă. Ea îşi întinse picioarele lungi şi maronii şi, încrucişându-le, le aşeză pe scăunelul lui Bobka. Avea picioarele netede precum suprafaţa unei oglinzi. Maleanov chiar avu senzaţia că parcă reflectau ceva. Ca să-şi distragă atenţia, se ridică şi luă de pe plită ceainicul cu apă clocotită. Drept urmare, se fripse la degete cu aburul fierbinte şi îşi aminti într-o doară despre nu-ştiu-care călugăr care îşi băgase piciorul în foc sau poate în apă clocotită pentru a fugi de răul provenit de la apropierea spontană faţă de o femeie admirabilă – ăsta da tip hotărât.

— Mai doriţi un ceai? întrebă el.

Lidişor nu-i răspunse şi atunci întoarse capul spre ea. Se uita la el cu ochii larg deschişi, luminaţi, iar pe faţa ei strălucitoare şi bronzată se aşternuse o expresie complet nepotrivită: sau de frică, sau de perplexitate. Până şi buzele i se întredeschiseseră.

— Mai torn? ezită Maleanov, clătinând ceainicul.

Lidişor se scutură, clipi des din ochi şi îşi trecu degetul peste frunte.

— Ce?

— V-am întrebat dacă să mai pun ceai.

— A, nu. Mulţumesc... Râse, ca şi cum nimic nu se întâmplase. Altfel plesnesc. Trebuie să-mi păstrez silueta.

— Oh, da! o aprobă Maleanov galant. O asemenea siluetă trebuie fără-ndoială păstrată. Poate chiar ar trebui s-o asigurăm...

Ea schiţă un zâmbet şi întorcând capul se uită peste umăr în curtea blocului. Gâtul ei lung, fin, era poate puţin prea slab. Maleanov se gândi pe loc că un asemenea gât era făcut pentru sărutări. La fel şi umerii. Circe, se gândi el, dar imediat îşi spuse că de fapt o iubeşte pe Irka lui şi că n-are s-o înşele niciodată...

— Ce straniu, se miră Circe. Am senzaţia că am mai văzut cândva toate astea: bucătăria, curtea... Atâta doar că în curte era un pom mare... Vi se-ntâmplă?

— Bineînţeles, răspunse prompt Maleanov. Cred că li se întâmplă tuturor. Am citit undeva că asta se cheamă „memorie falsă”...

— Da, probabil.

Maleanov, căutând să nu facă zgomot, sorbea cu grijă ceaiul fierbinte. În discuţia lor lejeră apăruse clar o neconcordanţă. De parcă s-ar fi înţepenit ceva.

— Sau poate ne-am mai întâlnit cândva? întrebă ea brusc.

— Unde? Mi-aş fi amintit de dumneavoastră...

— Păi, poate aşa, întâmplător... undeva pe stradă... sau la vreun dans...

— De unde şi până unde dans? se miră Maleanov. Deja am şi uitat cum se face...

Şi dintr-odată au amuţit amândoi, iar lui Maleanov chiar i se chirciseră degetele de la picioare din cauza stânjenelii. Era cea mai groaznică stare, când nu ştii pe unde să-ţi arunci privirile, iar în cap, complet nefiresc şi prostesc, se rostogolesc cu zgomot, ca nişte bolovani, începuturile unor noi discuţii. „Şi Kaleam al nostru se plimbă pe scaunul closetului...”. Sau: „Anul

ăsta nu prea s-au găsit roşii la magazine…”. Sau: „Poate mai vreţi o gură de ceai?”. Sau să spunem: „Ei, şi cum vă place în minunatul nostru oraş?…”

Maleanov întrebă, cu o voce îngrozitor de falsă:

— Ei, şi ce planuri v-aţi făcut pentru oraşul nostru minunat?

Nu răspunse. Îl privea în tăcere cu ochii rotunzi, ca şi cum s-ar fi mirat extrem de tare. Pe urmă îşi desprinse privirea şi se încruntă, îşi muşcă buza. Maleanov se considerase dintotdeauna un psiholog prost, nu pricepea nimic din sentimentele celor care îl înconjurau. Dar acum, cu o clarviziune ciudată, înţelese că această simplă întrebare o stânjenea pe frumoasa Lidişor.

— Planuri?… bolborosi ea, într-un sfârşit Aăă… Desigur… Ei, cum… Dintr-odată parcă îşi aminti ceva. Ermitajul, bineînţeles… impresioniştii… Nevski… Şi apoi, n-am văzut niciodată nopţile albe…

— Mica trusă turistică, îi sări grabnic în ajutor Maleanov. Nu putea suferi momentele când omul era nevoit să mintă. Haideţi, să vă pun totuşi nişte ceai, propuse el.

Iar ea râse din nou, degajată, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

— Dimişor, spuse ea făcând un botişor drăguţ. Ce mă tot sâcâiţi cu ceaiul dumneavoastră? Dacă vreţi să ştiţi, eu nici nu prea beau ceai… Mai ales pe arşiţa asta!

— O cafea? propuse prompt Maleanov.

Ea era categoric împotriva cafelei. Nu trebuie să bei cafea când e caniculă, şi-ncă noaptea. Maleanov îi povesti că se salvase în Cuba doar cu cafea, iar acolo arşiţa este tropicală. Îi explică acţiunea cofeinei asupra sistemului nervos vegetativ. Cu aceeaşi ocazie, îi povesti că în Cuba ar fi trebuit să se vadă chiloţi pe sub minijupe, iar dacă… »

4.

«... Pe urmă el mai turnă un pahar. Apăruse şi o propunere să bea pentru intimitate. Fără sărutări. De altfel, ce rost îşi au sărutările între oamenii intelectuali? Principalul e comunicarea sufletească. Au băut pentru intimitate, au discutat şi despre comunicarea sufletească, au analizat noile metode de ajutor reciproc între rude, precum şi diferenţa dintre curaj, bărbăţie şi îndrăzneală. Rieslingul se terminase. Maleanov puse sticla goală pe balcon şi luă din bar Cabernetul. Au hotărât să-l bea din paharele preferate ale Irkăi, cele de culoarea fumului, în care au pus şi gheaţă.

Vorbind de feminitatea ce încolţise din discuţia despre bărbăţie, au băut vinul rece ca gheaţa şi extrem de plăcut. Ar fi interesant de aflat care măgari au stabilit că vinul roşu nu trebuie răcit? Au studiat şi chestiunea asta. Nu-i aşa că vinul roşu, rece ca gheaţa, este formidabil? Da, într-adevăr, aşa este. De altfel, femeile care beau vinul roşu de la gheaţă devin deosebit de atrăgătoare. Seamănă pe undeva cu nişte vrăjitoare. Dar pe unde anume? Pe undeva. Ce cuvânt minunat acest „pe undeva”!... Sunteţi pe undeva un porc. Ador acest joc de cuvinte. Apropo de vrăjitori... Dar ce-nseamnă după tine mariajul? Adevăratul mariaj. Mariajul intelectual. Asta e un contract. Maleanov umplu din nou paharele şi dezvoltă această idee. În sensul că soţul şi soţia trebuie să fie în primul rând prieteni, principalul pentru ei este prietenia. Sinceritate şi prietenie. Mariajul înseamnă prietenie. Contractul de prietenie, înţelegi?... Tu o ştii pe Irka mea...

Cineva sună la uşă.

— Cine Dumnezeu o mai fi? se miră Maleanov, uitându-se la ceas. Se pare că nu mai lipseşte nimeni de-acasă.

Era zece fără ceva. Repetând întruna „la noi, ştiţi, toată lumea e acasă...”, se duse în hol să deschidă uşa şi, cum era de aşteptat, îl călcă pe Kaleam. Kaleam mieună.

— Aah... Piei, satană! îl izgoni Maleanov şi deschise uşa.

Se pare că era vecinul, ultrasecretul Snegovoi Arnold Palici.

— Nu-i prea târziu? bubui el de undeva de lângă tavan. Un bărbat enorm, ca un munte. Vârful Şat[1] cu plete dalbe.

— Arnold Palici! se entuziasmă Maleanov. Nu există „prea târziu” între prieteni. Vă rrr-oog!

Snegovoi ezită, văzându-i entuziasmul, dar Maleanov, prinzându-l de mânecă, îl trase în hol.

— Ai nimerit la ţanc. O să-ţi fac cunoştinţă cu o femeie minunată! îi promitea el, remorcându-l până în bucătărie. Lidişor, el e Arnold Palici. Acum mai aduc încă un pahar... şi o sticluţă...

Trebuie spus că totul începuse deja să plutească uşor în faţa ochilor lui. Şi la drept vorbind, s-ar putea spune că nu uşor, ci din plin. N-ar fi trebuit să mai bea, doar se cunoştea prea bine. Dar dorea foarte mult ca totul să iasă bine, să le placă, să se simtă bine. Lasă-i să se placă, se gândea, clătinându-se în faţa barului şi holbând ochii în apusul galben. Lui îi e totuna, e burlac. Iar eu o am pe Irka... Se dojeni cu degetul în oglindă şi se «cufundă» în bar.

Slavă domnului, nu spărsese nimic. Dar când aduse „Sângele de bour” şi paharul curat, îi displăcu atmosfera din bucătărie.

Tăceau şi fumau, fără să se uite unul la altul. Şi, inexplicabil, feţele lor i s-au părut lui Maleanov sinistre: sinistru-frumoasă faţa frapantă a Lidei, sinistru-dură, zgrunţuroasă, cu semne de vechi arsuri, a lui Snegovoi.

— De ce-a amuţit glasul veseliei? întrebă voios Maleanov. În lume nu-s decât fleacuri! Există doar o singură bogăţie: bogăţia comunicării umane. Nu mai ţin minte cine a spus-o... Deschise sticla. Haideţi să folosim această comunicare... Ăăă... Bogăţie.

Vinul curse gârlă şi pe masă. Snegovoi sări într-o parte, salvându-şi la timp pantalonii albi. Totuşi e anormal de mare. În vremurile noastre, de gabarit mic, nu ar trebui să existe asemenea oameni. Gândindu-se la acest lucru, Maleanov şterse în grabă masa, iar Snegovoi se aşeză din nou pe taburet. Taburetul gemu.

Deocamdată, toată bogăţia comunicării umane se exprimase doar prin acest geamăt. Off, blestemată timiditate intelectuală. Doi oameni minunaţi nu pot să se deschidă imediat unul faţă de altul, să se primească reciproc în sufletele lor, să devină prieteni la prima vedere. Maleanov se ridică şi, ţinând paharul în dreptul

---

[1] Vârful Elbrus din munţii Caucaz.

urechii, dezvoltă amplu şi cu voce pătrunzătoare această temă. Nu folosi la nimic. Au băut. Acelaşi rezultat.

Lidişor se uita plictisită pe geam. Snegovoi învârtea paharul gol pe masă între palmele imense, maronii. Pentru prima oară, Maleanov observă că vecinul lui are şi mâinile arse până la coate, ba chiar mai sus. Asta îl îndemnă să pună o întrebare:

— Ei, Arnold Palici. Când o să mai dispăreţi?

Snegovoi tresări vizibil, se uită la el, apoi se cocoşă, trăgându-şi capul între umeri. Lui Maleanov i se păru chiar că ar vrea să se ridice şi înţelese imediat că întrebarea sunase cu dublu înţeles.

— Arnold Palici! ţipă el, ridicând mâinile spre tavan. Dumnezeule, dar am vrut să spun cu totul altceva! Lidişor! Înţelegi tu, în faţa ta stă un om complet misterios şi enigmatic. Din când în când dispare. Vine, aduce cheia de la apartamentul său şi parcă se dizolvă în văzduh! Trece o lună, încă una şi dintr-odată soneria. Apare... Simţi că se străduieşte degeaba, că deja vorbise prea mult şi că ar fi timpul să schimbe subiectul. De fapt, Arnold Palici, ştiţi foarte bine că ţin mult la dumneavoastră şi că totdeauna sunt bucuros să vă văd. Aşa că nici nu poate fi vorba să dispăreţi mai devreme de ora două...

— Desigur, Dimitri Alexeevici, bubui Snegovoi şi îl bătu prieteneşte pe Maleanov cu palma pe umăr. Desigur, dragul meu, desigur...

— Iar ea este Lidişor, spuse Maleanov. Cea mai bună prietenă din şcoală a nevesti-mi. Din Odessa.

Snegovoi se întoarse cu un efort vizibil spre Lidişor şi o întrebă:

— Staţi mult în Leningrad?

Ea răspunse ceva, pe un ton destul de prietenos, iar el îi puse o nouă întrebare, ceva parcă despre nopţile albe.

Într-un cuvânt, începuse totuşi o comunicare bogată, iar Maleanov reuşi să-şi mai tragă sufletul. Nu-u, băieţi, nu mai am voie să beau. Ce ruşine! Palavragiu dement. Neauzind şi neînţelegând niciun cuvânt, privea faţa înfricoşătoare a lui Snegovoi, arsă de focurile iadului, şi se chinuia, făcându-şi procese de conştiinţă. Când supliciile conştiinţei deveniră de nesuportat, se ridică încetişor şi, sprijinindu-se de perete, ajunse până la baie, unde se încuie. Un timp stătu pe marginea căzii, pradă unei disperări sumbre, pe urmă deschise apa rece la maximum şi, gemând, îşi băgă capul sub jet.

Când se întoarse, împrospătat şi cu gulerul ud, Snegovoi povestea bancul cu cei doi cocoşi. Lidişor izbucni în hohote de râs, aruncându-şi capul pe spate şi dezvelindu-şi gâtul destinat sărutărilor. Maleanov privi satisfăcut toată scena, deşi în general nu-i plăceau oamenii care-şi ridicau politeţea şi în sferele înalte ale artei. De altfel, strălucirea comunicării, ca oricare splendoare, implică anumite pierderi. El aşteptă până când se stinse râsetul lui Lidişor, ridică steagul căzut şi porni seria bancurilor astronomice, pe care nimeni dintre cei prezenţi nu avea cum să le cunoască. Când îşi pierdu răsuflarea, Lidişor încântă societatea cu bancurile ei de plajă. La drept vorbind, bancurile nu erau cine ştie ce şi nici Lidişor nu prea avea talent la povestit, în schimb ştia să râdă şi avea dinţii albi precum zahărul. Discuţia, nu se ştie cum, intră pe făgaşul prevestirii viitorului. Lidişor povesti cum o ţigancă îi prezisese trei bărbaţi şi niciun copil. Ce ne-am face fără ţigani, mormăi Maleanov şi se lăudă că uite, lui personal, o ţigancă îi ghicise despre marea lui descoperire referitoare la interacţiunea stelelor cu materia difuză din Galaxie. Şi-au turnat din nou „Sângele de bour” rece ca gheaţa şi-atunci Snegovoi începu brusc să povestească o istorie ciudată.

Pare-se că îi fusese prevestit că va muri la optzeci şi trei de ani în Groenlanda. („În Republica Socialistă Groenlanda...” ironiză prompt Maleanov, dar Snegovoi îl contrazise liniştit: „Nu, pur şi simplu în Groenlanda...”). A considerat asta o fatalitate, iar această certitudine a lui i-a iritat pe toţi cei din jur. Odată – era în timpul războiului, deşi nu pe front –, un cunoscut de-al lui, bineînţeles matol, sau cum se spunea pe-atunci, cherchelit, s-a enervat în aşa hal încât şi-a scos „TT”-ul, a pus ţeava la fruntea lui Snegovoi şi, spunând „Păi hai să verificăm!”, a apăsat trăgaciul...

— Şi?... întrebă Lidişor.

— L-a omorât pe loc, glumi Maleanov.

— A percutat în gol, spuse Snegovoi.

— Ce cunoştinţe ciudate aveţi, ezită Lidişor.

Punct ochit, punct lovit. De altfel, Arnold Palici povestea rar despre el, dar cu savoare. Iar dac-ar fi fost să judeci după aceste povestioare, atunci cunoscuţii lui erau într-adevăr foarte neobişnuiţi.

O vreme, Maleanov discută înflăcărat în contradictoriu cu Lidişor despre cum ar putea să ajungă Arnold Palici în

Groenlanda. Maleanov înclina spre o catastrofă aeriană. Lidişor insista pe tema călătoriei turistice obişnuite. Însuşi Arnold Palici îşi întinse buzele violete într-un zâmbet larg, tăcea şi trăgea ţigară după ţigară.

Pe urmă, Maleanov îşi aminti că trebuie să toarne din nou în pahare, dar observă că sticla era goală. Se repezi după una nouă, dar Arnold Palici îl opri. Era timpul să plece, venise doar aşa, pentru un minuţel. Lidişor, din contră – gata să continue. De altfel, părea proaspătă şi doar obrajii i se înroşiseră puţin.

— Nu, nu, băieţi, spuse Snegovoi. Trebuie să plec. Se ridică greoi şi din nou umplu toată bucătăria cu silueta lui. Plec, Dimitri Alexeevici, conduceţi-mă... Noapte bună, Lidişor. Încântat de cunoştinţă.

Străbătând holul, Maleanov încercă să-l convingă să mai stea doar pentru o sticluţă, dar Snegovoi se mulţumi să dea din claia de păr grizonat în semn de protest. În uşă, spuse dintr-odată cu voce tare:

— Păi se poate, Dimitri Alexeevici! Doar v-am promis o carte... Haideţi să v-o dau.

Ce carte, vru să-ntrebe Maleanov, dar Snegovoi îşi duse la buze un deget gros ca un cârnăcior. Ieşiră pe palier, apoi se îndreptară spre apartamentul său. Aşa de tare îl uimise acel deget gros, încât Maleanov îl urmă supus pe Snegovoi, precum o oiţă. În tăcere, ţinându-l în continuare pe Maleanov de cot, dibui cu mâna liberă cheia din buzunar şi deschise uşa. În tot apartamentul ardea lumina: în hol, în amândouă camerele, în bucătărie, ba chiar şi în baie. Mirosea a tutun vechi, a apă de colonie ordinară şi Maleanov realiză dintr-odată că nu fusese niciodată aici, în toţi cei cinci ani de când se cunoşteau. În camera unde îl invitase Snegovoi era curat şi ordine; erau aprinse toate becurile: o lustră cu trei braţe, un lampadar în colţ, lângă divan, şi chiar o lampă mică pe masă. Pe spătarul scaunului atârna o tunică cu epoleţi argintii de inginer-colonel şi o colecţie întreagă de trese. Deci Arnold Palici al nostru e colonel... Măi să fie!

— Ce carte?

— Care-o fi, spuse nerăbdător Snegovoi. Luaţi-o pe asta şi ţineţi-o în mână, ca să n-o uitaţi... Şi haideţi să ne aşezăm numai un minut.

Complet uluit, Maleanov luă de pe masă un volum gros şi, strecurându-l sub braţ, se aşeză pe divan, lângă lampadar.

Arnold Palici luă loc alături şi imediat îşi aprinse o ţigară, fără să se uite la Maleanov.

— Deci aşa... Deci aşa... Înainte de toate... Cine e femeia asta?

— Lidişor? Păi nu v-am spus: prietena soţiei mele. De ce?

— O ştiţi bine?

— N-nnu... Doar azi am făcut cunoştinţă. A venit cu o scrisoare... Maleanov se poticni şi întreabă speriat. Dar ce credeţi, că ea...

— Eu pun întrebările, îl întrerupse Snegovoi. N-avem timp. La ce lucraţi acum, Dimitri Alexeevici?

Maleanov îşi aminti brusc de Valka Weingarten şi îl trecu din nou un fior rece, neplăcut. Întrebă, zâmbind strâmb:

— Ce-o fi azi de se interesează toţi despre ce lucrez?...

— Da' cine încă? se repezi Snegovoi, sfredelindu-l cu ochii lui mici, albaştri. Ea?

Maleanov scutură din cap.

— Nu... Weingarten... Prietenul meu.

— Weingarten... Snegovoi se încruntă. Weingarten...

— Ei, nu. Îl cunosc bine. Am învăţat împreună încă din generală şi prietenia noastră tot mai durează...

— Numele de Gubari nu vă spune nimic?

— Gubari? Nu... Dar ce s-a întâmplat, Arnold Palici?

Snegovoi stinse mucul în scrumieră şi îşi aprinse o nouă ţigară.

— Cine a mai întrebat de lucrarea dumneavoastră?

— Nimeni altcineva...

— Deci, la ce lucraţi?

Maleanov se supără. Întotdeauna se enerva când îi era frică.

— Ia ascultaţi, Arnold Palici. Nu-nţeleg...

— Nici eu! Aş vrea foarte mult să-nţeleg ceva! Povestiţi-mi! Ia staţi... Lucrarea dumneavoastră e secretă?

— Pe dracu' secretă, se înfurie Maleanov. Astrofizica obişnuită şi dinamica stelelor. Interacţiunea stelelor cu materia difuză. Nu-i nimic secret aici; pur şi simplu nu-mi place să vorbesc despre o lucrare nefinalizată.

— Stelele şi materia difuză, repetă rar Snegovoi şi ridică din umeri. Unde dai şi unde crapă... Şi nu e secretă? Nici măcar o bucăţică?

— Nici măcar într-o literă!

— Şi precis nu-l cunoaşteţi pe Gubari?

— Şi nici pe Gubari nu-l cunosc.

Snegovoi fuma în tăcere lângă el, uriaş, ghemuit, înfricoşător. Pe urmă spuse resemnat:

— Eh, de unde nu-i, nici Dumnezeu nu cere. Am terminat, Dimitri Alexeevici. Pentru numele lui Dumnezeu, iertaţi-mă.

— Da, dar n-am terminat eu, se răţoi Maleanov. Aş vrea totuşi să înţeleg…

— N-am dreptul, i-o reteză Snegovoi.

Bineînţeles, Maleanov nu l-ar fi lăsat aşa uşor în pace, dar observă ceva care-l făcu să-şi muşte limba. Buzunarul stâng de la pijamaua gigantică a lui Snegovoi era umflat, iar acolo se contura foarte clar un mâner de pistol. Mânerul unui pistol mare. Semăna cu Coltul gangsterilor din filme. Şi văzând acest Colt, lui Maleanov îi pieri dorinţa de a mai întreba ceva. Şi înţelese pe loc că toate astea nu-l privesc şi că aici nu el pune întrebările. Iar Snegovoi, ridicându-se, spuse:

— Uite ce e, Dimitri Alexeevici. Mâine iar…»

CAPITOLUL TREI

5.

«... stăteam pe spate şi-mi veneam în fire fără grabă. Sub geamuri deja duduiau remorcile, iar în apartament era linişte. După nebunia de ieri rămăsese numai o uşoară vâjâială în cap, un gust metalic în gură şi un ghimpe stânjenitor în inimă sau Dumnezeu mai ştie unde. Încercă să priceapă ce-i cu ghimpele, dar îl întrerupse soneria de la uşă, aşa, ai fi zis cu prudenţă. Aaa, ăsta-i Palici, cu cheile; îşi aminti şi sări din pat.

În timp ce străbătea holul, observă că bucătăria strălucea; uşa camerei lui Bobka era închisă, iar perdeluţa fusese trasă pe dinăuntru. Lidişor doarme. S-a sculat, a spălat vasele şi s-a culcat din nou.

Până când se moşmondi cu yala se auzi din nou soneria.

— Acum, acum, spuse cu o voce răguşită de somn. Un moment, Arnold Palici...

Şi totuşi nu era Arnold Palici. Ştergându-şi picioarele pe covoraşul de cauciuc, în prag stătea un tânăr complet necunoscut. În blugi, cămaşă neagră cu mânecile suflecate. Purta nişte ochelari de soare imenşi. Un Tonton Macoute. Maleanov reuşi să mai observe că la capătul palierului, lângă lift, mai erau încă doi tipi, dar nu-i mai păsă de ei, fiindcă tânărul rosti brusc:

— De la procuratură, şi îi întinse o legitimaţie deschisă.

Ce drăguţ, se gândi Maleanov. Totul e clar. Era şi de aşteptat. Toate simţurile îi erau zdruncinate. Se uită în legitimaţia deschisă, cu o expresie stupidă. Văzu o poză şi tot felul de ştampile brăzdate de numeroase semnături, dar nu percepu cu simţurile lui zdruncinate decât un singur lucru: „Departamentul Ministerului Afacerilor Interne”. Cu litere groase.

— Da, da, bâigui el. Bineînţeles. Vă rog. Dar ce s-a întâmplat?

— Bună ziua, rosti tânărul. Dumneavoastră sunteţi Maleanov Dimitri Alexeevici?

— Eu...

— Dacă-mi permiteţi, câteva întrebări.

— Vă rog, vă rog... Numai o secundă. La mine este cam dezordine... Abia m-am trezit... Poate intrăm în bucătărie?... Nu, nu. Acum acolo e soare... Bine, intraţi, pe aici. Acum fac ordine.

Tonton Macoute intră în camera mare şi se opri stânjenit în mijlocul ei, uitându-se în jurul lui, în timp ce Maleanov strângea patul şi îşi punea cămaşa şi blugii, grăbindu-se apoi să tragă storurile şi să deschidă geamurile.

— Staţi aici în fotoliu... Sau vă e mai comod la masă? Dar ce s-a întâmplat de fapt?

Păşind cu precauţie peste foile aruncate pe podea, tânărul se apropie de fotoliu, se aşeză şi îşi puse mapa pe genunchi.

— Buletinul dumneavoastră, vă rog.

Maleanov scotoci prin birou, scoase buletinul şi i-l înmână.

— Cine mai locuieşte aici? întrebă tânărul, în timp ce studia buletinul.

— Soţia, băiatul... Dar acum nu sunt aici. Sunt la Odessa. În concediu... La soacră...

Tonton Macoute puse buletinul pe mapa lui şi îşi scoase ochelarii negri. Un tip obişnuit, cu trăsături comune. Şi nu părea a fi defel vreun Tonton Macoute, mai degrabă aducea a vânzător. Sau, să zicem, a maistru de la un atelier de reparat televizoare.

— Haideţi să facem cunoştinţă, propuse el... Sunt anchetator principal la miliţia judiciară, iar numele meu este Igor Petrovici Zîkov.

— Îmi pare bine.

Se gândi dintr-odată că ce dracu’, doar nu sunt un criminal ordinar, ei, la naiba să mă ia, sunt cercetător ştiinţific principal şi doctor în ştiinţe. Şi nici vreun mucos, printre altele. Se aşeză mai comod, picior peste picior, şi spuse sec:

— Vă ascult.

Igor Petrovici se aşeză şi el picior peste picior şi, punându-şi mapa pe genunchi, întrebă:

— Îl cunoaşteţi pe Snegovoi Arnold Pavlovici?

Întrebarea nu-l surprinse pe Maleanov. Încă nu îi era clar nici lui de ce, dar se aştepta să fie întrebat ori de Valka Weingarten, ori de Arnold Palici. De aceea răspunse la fel de sec:

— Da. Îl cunosc pe colonelul Snegovoi.

— De unde ştiţi că e colonel? se interesă imediat Igor Petrovici.

— Cum să vă spun... Totuşi ne cunoaştem de mult.

— Cât de de mult?

— Păi... De vreo cinci ani, probabil... Da, atunci când ne-am mutat aici.

— În ce împrejurări v-aţi cunoscut?

Maleanov încercă să-şi aducă aminte.

Într-adevăr, în ce împrejurări? Băi, ce dracu'... Poate atunci când a adus prima dată cheia. Nu, deja ne cunoşteam...

— Hm... mormăi şi se scărpină după ceafă. Ştiţi, nu mai ţin minte exact. Mi se pare că dintr-o întâmplare. Liftul nu funcţiona, iar Irka, asta-i nevastă-mea, venea cu băieţelul nostru de la magazin... Arnold Palici i-a luat plasa şi copilul... Normal, soţia l-a invitat pe la noi... Cred că în aceeaşi seară a şi venit.

— Era în uniformă?

— Nu.

— Aşa... Şi de atunci, cum s-ar spune, v-aţi împrietenit?

— Vorba vine „ne-am împrietenit”. Trece câteodată pe la noi... împrumută cărţi, aduce cărţi... Câteodată mai bem împreună un strop de ceai... Iar când pleacă în delegaţie, ne aduce cheile...

— De ce?

— Cum adică de ce? se miră Maleanov. Nu se ştie ce se poate întâmpla...

Dar, într-adevăr, de ce? Niciodată nu m-am gândit la asta. Aşa, pentru orice eventualitate, probabil...

— Pentru orice eventualitate, probabil, spuse Maleanov. De exemplu, vine careva dintre rude... Sau altcineva...

— A venit acel altcineva?

— Păi, nu... Din câte-mi amintesc, nu. În orice caz, când eram şi eu, n-a venit nimeni. Poate soţia mea să ştie ceva în sensul ăsta...

Igor Petrovici dădu din cap gânditor şi întrebă:

— Aţi discutat cu el despre ştiinţă şi lucrări?

Iar despre lucrări...

— Ale cui lucrări? se posomorî Maleanov.

— Ale lui, bineînţeles. Doar era fizician, din câte ştiu.

— N-am idee. Mai degrabă era ceva cu rachete decât fizician...

Nu-şi termină vorba că îl şi trecu un fior rece. Cum adică ERA? De ce ERA? Cheia n-a adus-o... Dumnezeule, ce s-o fi întâmplat. Era gata să urle din toate puterile: „Adică în ce sens,

ERA?”, când Igor Petrovici îl derută complet. Cu o mişcare fulgerătoare de scrimer îşi repezi mâna spre Maleanov şi îi smulse de sub nas o ciornă.

— Dar asta de unde o aveţi? întrebă tăios şi faţa lui paşnică se transformă într-o mască sălbatică. De unde o aveţi?

— Daţi... Daţi-mi voie, protestă Maleanov ridicându-se.

— Staţi jos! strigă Igor Petrovici. Ochii lui cenuşii cercetau fioroşi faţa lui Maleanov. Care-i provenienţa acestor date?

— Ce date? şopti Maleanov. La naiba, ce date? urlă el. Sunt calculele mele!

— Nu sunt calculele dumneavoastră, îl contrazise Igor Petrovici, ridicând şi el un pic vocea. Graficul ăsta... de unde îl aveţi?

Îi arătă din depărtare o foaie şi bătu cu unghia în curba densităţii.

— Din cap, se înfurie Maleanov. Uite din ăsta! şi-şi trase un pumn în frunte. Este dependenţa densităţii de distanţa până la stea!

— Ăsta-i graficul creşterii criminalităţii în sectorul dumneavoastră, în ultimul trimestru.

Lui Maleanov îi pieri graiul. Iar Igor Petrovici, lăsându-şi buza în jos, scârbit, continuă:

— Nici să copiaţi ca lumea n-aţi fost în stare... De fapt n-arată aşa. Uite-aşa este. Şi rostind aceste cuvinte, luă creionul lui Maleanov, sări din fotoliu şi, punând foaia pe birou, începu s-o mâzgălească apăsând puternic şi trecând pe deasupra curbei densităţii o linie frântă, în timp ce bolborosea: „Uite aşa... Iar aici uite-aşa şi nu aşa...” După ce termină, rupse mina şi zvârli cât colo creionul. Apoi se aşeză din nou, privindu-l dispreţuitor pe Maleanov. Ei, Maleanov, Maleanov, pregătirea dumneavoastră e superioară, sunteţi un criminal cu experienţă şi acţionaţi ca ultimul mucos...

Maleanov se uită stupefiat când la grafic, când la faţa tânărului. Toate astea n-aveau nici cap, nici coadă. Nu se potrivea nimic, dar într-o asemenea măsură, încât n-avea sens nici să mai vorbeşti, nici să ţipi, nici să taci. Propriu-zis, în astfel de situaţii, vorbind serios, cel mai bun lucru pe care putea să-l facă era să se trezească.

— A-ah... Dar soţia dumneavoastră era în relaţii bune cu Snegovoi? întrebă politicos tânărul, cu o voce lipsită de nuanţe.

— În relaţii bune, răspunse stupid Maleanov.

— Erau la per tu?

— Ştiţi ceva? Mi-aţi stricat desenul. La urma urmei ce-nseamnă asta?

— Ce desen? se miră profund Igor Petrovici.

— Păi, graficul ăla...

— Aa... N-are importanţă. Snegovoi vă vizita când nu eraţi acasă?

— N-are importanţă, repetă Maleanov. Pentru dumneavoastră n-o fi important, spuse el adunându-şi în grabă hârtiile de pe birou şi îndesându-le cum se nimerea prin sertare. Stai aici, stai ca un blestemat, tragi ca la jug, pe urmă vin nişte indivizi şi-ţi spun că n-are importanţă... bombănea el stând pe vine şi adunând ciornele de pe jos.

Igor Petrovici îl privea inexpresiv, pregătindu-şi grijuliu ţigareta. Când Maleanov, transpirat tot, se întoarse răsuflând enervat la locul său, Igor Petrovici îl întrebă respectuos:

— Îmi permiteţi să fumez?

— Fumaţi. Poftiţi şi scrumiera... Dar ştiţi ceva? Întrebaţi-mă mai repede ce vă interesează. E timpul să m-apuc de lucru.

— Asta depinde numai de dumneavoastră, spuse Igor Petrovici, suflând manierat fumul prin colţul gurii, în partea opusă lui Maleanov. Aş mai avea o întrebare: Cum îl strigaţi pe Snegovoi? Colonele, după nume sau după prenume?

— Cum se nimereşte. Ce importanţă are cum îl strig?

— Îi spuneţi şi colonel?

— Îi spun. Ei şi?

— Foarte straniu. Igor Petrovici scutură scrumul cu grijă. Problema este că Snegovoi a primit gradul de colonel abia alaltăieri.

Frumoasă lovitură. Maleanov tăcea, simţind cum i se înroşeşte faţa.

— Deci, de unde aţi aflat că Snegovoi a primit gradul de colonel?

Maleanov dădu din umeri.

— În fine. Ce să mai zic?... M-am lăudat. N-am ştiut că e colonel... sau locotenent-colonel... Pur şi simplu, ieri, când am intrat la el, am observat tunica cu epoleţi...

— Când aţi fost ieri?

— Seara. Târziu... Am luat o carte. Uite, asta.

N-ar fi trebuit să pomenească de carte. Igor Petrovici o înşfăcă şi imediat începu s-o răsfoiască, în timp ce pe Maleanov

îl trecu brusc un val de transpiraţie rece pentru că habar n-avea ce carte era şi ce trata.

— Da'n ce limbă e scrisă? întrebă neatent Igor Petrovici.

— Păi... mormăi Maleanov, simţind pentru a doua oară valul de transpiraţie rece. Engleză, presupun...

— Parcă nu, spuse Igor Petrovici uitându-se pe text. Totuşi sunt litere chirilice, nu latine... Aaa, păi asta-i în ruseşte.

Pe Maleanov îl trecu al treilea val de transpiraţie, dar Igor Petrovici puse doar cartea la loc, agăţă ochelarii lui negri şi, lăsându-se pe spate în fotoliu, începu să-l privească fix. Şi Maleanov îl privea fix pe Igor Petrovici, străduindu-se să nu clipească şi să nu coboare privirea. Prin cap îi treceau următoarele: a dracu' jigodie... Un jegos de căpitan Concasseur[2]... uite, bă, că nu-ţi spun unde-s ai noştri...

— Cu cine credeţi că semăn? întrebă brusc Igor Petrovici.

— Cu un Tonton Macoute, i-o trânti Maleanov fără să stea pe gânduri.

— N-aţi nimerit. Mai încercaţi o dată.

— Nu ştiu...

Igor Petrovici îşi scoase ochelarii şi clătină din cap cu reproş.

— Rău! Foarte rău. Nu se potriveşte de nici o culoare. Ce reprezentare ciudată daţi organelor noastre de urmărire penală... Ca să vezi, cu un Tonton Macoute.

— Ei, şi-atunci cu cine?

Igor Petrovici îl ameninţă cu ochelarii, dojenindu-l:

— Cu omul invizibil, spuse răspicat.

Se aşternu o linişte grea, mormântală, parcă nici maşinile nu mai duduiau sub geamuri. Maleanov nu mai auzea nimic şi din nou îl încercă senzaţia chinuitoare că trebuie să se trezească. Şi dintr-o dată, în această linişte, bubui telefonul.

Maleanov tresări. Igor Petrovici la fel. După ce telefonul mai sună o dată, Maleanov, sprijinindu-se de braţele fotoliului, se ridică şi îl privi întrebător pe Igor Petrovici.

— Da, da, spuse acesta. Probabil pe dumneavoastră vă caută.

Maleanov ajunse până la sofa şi ridică receptorul. Era Valka Weingarten.

— Salut, astrofagule. De ce nu suni, bă, animalule?

— Nu ştiu dacă mă-nţelegi... N-am avut timp de asta.

— Te distrezi cu muierea?

---

[2] Personaj din romanul *Comedianţii* (1966) de Graham Green (1904-1991).

— Mda... nu... Ce tot spui, ce-i acolo...

— Să-mi fi trimis şi mie Svetka mea prietenele ei!... rosti invidios Weingarten.

— Mda... bombăni Maleanov. Tot timpul simţea în ceafa privirea căpitanului Concasseur. Auzi, Valka, te sun eu mai târziu...

— Da’ ce-i acolo la tine? se îngrijoră Weingarten.

— Aşa... O să-ţi povestesc pe urmă.

— Fetişcană?

— Nu.

— Bărbat?

— Aha.

Weingarten începu să sufle din greu în receptor.

— Auzi, coborî el vocea. Dacă vrei, vin acum la tine.

— Nu. Numai tu lipseai.

Weingarten gâfâi din nou.

— Auzi? E roşcat?

Maleanov se întoarse involuntar şi se uită la Igor Petrovici. Spre marea lui mirare, acesta nu se uita la el şi citea, mişcând din buze, cartea lui Snegovoi.

— Nu. Ce-i prostia asta? Las’ că te sun eu mai târziu...

— Neapărat să mă suni, ţipă Valka. Imediat cum pleacă.

— Bine, căzu de acord Maleanov şi puse receptorul în furcă. Pe urmă se întoarse la locul său şi mormăi: „pardon”.

— Nu-i nimic, nu-i nimic, zise Igor Petrovici şi puse cartea de-o parte. Totuşi aveţi preocupări largi, Dimitri Alexeevici...

— Mda... nu mă plâng... bolborosi Maleanov. Drace, măcar de-aş putea să arunc o privire să văd ce carte este. Igor Petrovici! se rugă el. Dacă se poate, haideţi să ne «lămurim». Deja e aproape ora două.

— Da, bineînţeles! se agită Igor Petrovici. Se uită îngrijorat la ceas şi scoase din mapă un blocnotes. Deci aşa. Ieri-seară aţi fost la Snegovoi. Aşa e?

— Da.

— Pentru această carte?

— Mda... Maleanov se hotărî să nu mai spună nimic în plus.

— Când a fost asta?

— Târziu... Aproape de douăsprezece.

— Nu vi s-a părut că Snegovoi ar vrea să plece undeva?

— Ba da, mi s-a părut. Adică nu mi s-a părut. El singur mi-a spus că pleacă a doua zi dimineaţă şi că-mi aduce cheile...

— Le-a adus?

— Nu. Deşi s-ar putea să fi sunat la uşă şi să nu fi auzit, dormeam...

Igor Petrovici îşi notă repede, punându-şi blocnotesul pe mapa aşezată pe genunchi. Acum nu se mai uita deloc la Maleanov, nici măcar când punea întrebările. Poate s-o grăbi?

— Şi Snegovoi nu v-a spus unde se pregăteşte să plece?

— Nu. Niciodată nu mi-a spus unde pleacă...

— Aveţi idee unde ar fi putut să plece?

— Păi, în general... presupun... Pe la vreun poligon... sau orice altceva de genul ăsta...

— V-a povestit ceva despre asta?

— Sigur că nu. Niciodată n-am discutat despre munca lui.

— Şi-atunci de unde presupuneţi?

Maleanov ridică din umeri. De fapt, de unde? Nu poţi să explici astfel de lucruri... Era clar că omu' lucra în vreun buncăr la mare adâncime, uite faţa toată arsă şi mâinile... şi manierele sunt corespunzătoare... şi cam tot ce-a reieşit din discuţiile despre slujbă...

— Nu ştiu, spuse Maleanov. Aşa mi s-a părut dintotdeauna... Nu ştiu.

— V-a făcut cunoştinţă cu vreunul dintre prietenii lui?

— Nu, niciodată.

— Dar cu soţia?

— Da' ce, e însurat? Întotdeauna am crezut că e burlac sau... ăsta... văduv...

— Dar de ce aţi crezut asta?

— Nu ştiu, răspunse iritat Maleanov. Intuiţia.

— Sau poate soţia dumneavoastră v-a spus ceva în legătură cu asta?

— Irka? Păi ea de unde să ştie?

— Asta şi încerc să-mi explic.

Se aşternu linişte şi amândoi se fixau cu privirile.

— Nu înţeleg, spuse Maleanov. Ce vreţi să vă explicaţi?

— De unde ştia soţia dumneavoastră că Snegovoi nu e însurat?

— Păi... Ăăă... Dar ştia?

Igor Petrovici nu răspunse. Se uita atent la Maleanov, iar pupilele lui se dilatau şi se contractau într-un mod ciudat şi sinistru. Nervii lui Maleanov erau întinşi la limită. I se părea că dacă va mai trece o secundă, va începe să bată cu pumnii în

masă, să stropească cu salivă şi în general să-şi piardă minţile. Pur şi simplu nu mai putea. În toată pălăvrăgeala asta se ascundea un subînţeles respingător. Totul era asemănător unui păienjeniş lipicios, în care, nu se ştie de ce, nimerea mereu Irka...

— Ei bine, se hotărî Igor Petrovici, închizând blocnotesul. Deci, coniacul e aici... Arătă spre bar... Iar vodka în frigider. Ce preferaţi? Chiar dumneavoastră.

— Eu?

— Da, dumneavoastră în persoană.

— Coniac, hârâi Maleanov şi înghiţi în sec. Gâtul i se uscase.

— Minunat! se înveseli Igor Petrovici şi, ridicându-se sprinten, se îndreptă cu paşi mărunţi spre bar. Nici nu trebuie să merg prea departe... Aş-şaa! Deja scotocea prin bar. Aha, văd că aveţi şi lămâie... oarecum uscată, dar nu mai contează... Din ce păhărele să vă servesc? Haideţi să fie din astea, din cele albastre...

Maleanov îl privea derutat cum pune cu o dexteritate de invidiat paharele pe masă, cum taie felioare subţiri de lămâie şi deschide sticla.

— Ştiţi, spuse Igor Petrovici, ca să fiu sincer, lucrurile stau cam prost. Bineînţeles, totul se va soluţiona la judecată, dar eu cum-necum lucrez de mai bine de zece ani şi am o oarecare experienţă. Întotdeauna, să ştiţi, poţi să apreciezi cât cântăreşte fiecare faptă. N-or să vă dea pedeapsa capitală, însă vreo cinşpe ani, ca să zic aşa, vă pot garanta... Turnă coniac în păhărele, cu grijă, fără să verse o picătură. Bineînţeles, întotdeauna se pot găsi circumstanţe atenuante, dar la drept vorbind, eu nu le văd deocamdată... Nu le văd, nu le văd, nu le văd, Dimitri Alexeevici! Deci... Ridică păhărelul şi înclină capul în semn de invitaţie.

Cu degete ca de lemn, Maleanov îşi luă păhărelul.

— Bine... rosti el cu o voce străină lui. Dar totuşi pot să aflu ce se-ntâmplă?

— Păi, cum să nu! exclamă Igor Petrovici. Bău, aruncă în gură o bucăţică de lămâie şi dădu energic din cap. Bineînţeles că puteţi! Vă povestesc acum totul. Am tot dreptul.

Şi povesti.

Astăzi, la ora opt dimineaţă, a venit maşina să-l ia pe Snegovoi la aeroport. Spre mirarea şoferului, Snegovoi nu era la intrarea blocului, aşa cum făcea de obicei. După vreo cinci minute de aşteptare, şoferul a urcat cu liftul şi a sunat la uşa

apartamentului. Nu i-a deschis nimeni, deşi soneria funcţiona – şoferul a auzit asta foarte bine. Atunci a ieşit din bloc şi, de la telefonul public din colţ, a raportat şefului despre situaţia existentă. Şeful l-a sunat pe Snegovoi, dar telefonul acestuia era tot timpul ocupat. Între timp, şoferul a înconjurat blocul şi a observat că toate trei ferestrele de la apartamentul lui Snegovoi sunt larg deschise, iar înăuntru lumina era aprinsă, cu toate că soarele strălucea deja. Şoferul a raportat imediat situaţia. Au fost trimişi oameni competenţi care au deschis uşa apartamentului şi l-au cercetat. S-a constatat că toate becurile erau aprinse; în dormitor, pe pat, zăcea aruncat un geamantan deschis, gata pregătit pentru un voiaj, iar Snegovoi stătea în camera lui de lucru, la birou, ţinând într-o mână receptorul telefonului, iar în cealaltă un revolver Makarov. S-a constatat că Snegovoi murise, iar rana de la tâmplă fusese provocată de un foc de armă. Moartea a survenit instantaneu, probabil între orele trei şi patru dimineaţa.

— Şi ce legătură am eu cu toate astea? hârâi Maleanov.

Drept răspuns Igor Petrovici începu să povestească amănunţit cum a fost determinată curba balistică şi cum au găsit într-un perete glonţul care îl străpunsese pe Snegovoi.

— Dar eu? Ce amestec am eu? întrebă Maleanov, bătându-se în piept. Până acum băuseră câte trei păhărele.

— Vă pare rău de el? Vă e milă de el?

— Sigur că-mi pare rău... Era un bărbat excepţional. Dar eu? De ce tocmai eu? În viaţa mea n-am ţinut un pistol în mână. Sunt inapt... Din cauza vederii...

Igor Petrovici nu-l asculta. Povestea amănunţit cum specialiştii reuşiseră în scurt timp să stabilească faptul că decedatul Snegovoi era stângaci şi de aceea pare ciudat că s-a împuşcat ţinând pistolul în mâna dreaptă.

— Da, da, întări Maleanov. Arnold Palici era într-adevăr stângaci. Şi eu ştiu asta, pot să confirm... Dar eu... Eu am dormit toată noaptea! Şi apoi, de ce să-l fi omorât, ia gândiţi-vă un pic!

— Atunci cine? Cine?

— De unde să ştiu eu? Dumneavoastră trebuie să ştiţi cine.

— Dumneavoastră! rosti Igor Petrovici cu vocea respingătoare şi insinuantă a lui Porfiri[3] în timp ce îl privea cu

---

[3] Personaj principal din romanul *Domnii Golovliov* (1875-1880) de Saltîicov-Şcedrin (1826-1889)

un singur ochi pe Maleanov prin păhărel. Dumneavoastră l-aţi omorât, Dimitri Alexeevici!...

— Ce coşmar... mormăi Maleanov neputincios. Îi venea să plângă de disperare.

Şi deodată un curent uşor străbătu camera şi mişcă un stor tras. Soarele orbitor îl izbi pe Igor Petrovici drept în faţă. Acesta închise ochii şi îi feri cu palma desfăcută, se răsuci în fotoliu şi se grăbi să pună păhărelul pe masă. Ceva nu era în regulă cu el. Clipea des, obrajii i se înroşiseră, iar bărbia îi tremura.

— Iertaţi-mă... se scuză el cu o intonaţie perfect omenească. Iertaţi-mă, Dimitri Alexeevici... Poate că dumneavoastră... Cum oare aici...

Tăcu brusc, pentru că în camera lui Bobka ceva trosni şi se risipi cu un zdrăngănit prelung.

— Ce-o mai fi şi asta? întrebă încordat Igor Petrovici. Orice urmă de însufleţire pierise din vocea lui.

— Păi... Acolo e un om... mormăia Maleanov, neavând timp să înţeleagă ce se întâmplase cu Igor Petrovici. O altă idee îi veni pe neaşteptate. Ştiţi ceva? ţipă el sărind din fotoliu. Haideţi. Poftim, să mergem. Acolo e prietena nevesti-mii. Ea vă va confirma!... Am dormit toată noaptea aici, n-am plecat nicăieri.

— Interesant, interesant... Prietena soţiei... Ia să vedem!

— Va confirma totul, bombănea Maleanov. O să vedeţi acum, vă va confirma.

Fără să mai bată la uşă, năvăliră în camera lui Bobka, apoi se opriră. Camera era curată şi pustie. Pe sofa nu era niciun fel de aşternut. Geamantanul dispăruse, iar sub pervaz, printre cioburile ulciorului de lut (Horezm, sec. XI), stătea Kaleam cu o înfăţişare nevinovată.

— Ăsta? întrebă Igor Petrovici arătându-l pe Kaleam.

— Nu, răspunse Maleanov prosteşte. Ăsta-i motanul nostru. Îl avem de mult... Bine, dar unde e Lidişor? Se uită la cuier. Trenciul alb nu mai era acolo. Deci a plecat sau ce?...

Igor Petrovici dădu din umeri.

— Probabil. Aici nu e.

Păşind greoi, Maleanov se apropie de ulciorul spart.

— Fiară! spuse el şi îl lovi pe Kaleam după cap.

Kaleam sări într-o parte şi o şterse din cameră. Maleanov se aşeză pe vine. Ţăndări! Şi ce mai ulcior fusese!...

— Şi a înnoptat la dumneavoastră? întrebă Igor Petrovici.

— Da, răspunse abătut Maleanov.

— Când v-aţi văzut ultima dată? Astăzi?

Maleanov clătină capul.

— Ieri. Deşi, de fapt, astăzi. Noaptea. I-am dat cearşaf, pătură... Se uită în lada aşternuturilor de pat ale lui Bobka. Uite. Toate-s aici.

— Stătea de mult la voi?

— Abia ieri a venit.

— Lucrurile ei sunt aici?

— Nu le văd. Nici trenciul nu e.

— Ciudat, nu-i aşa? întrebă Igor Petrovici.

Maleanov făcu un gest de lehamite.

— Ei, şi s-o ia toţi dracii, înjură Igor Petrovici. Numai bătăi de cap cu gagicile astea. Haideţi să mai luăm câte-un păhărel.

Deodată uşa se deschise larg şi în hol...»

6.

«… Uşa liftului, se porni motorul. Maleanov rămase singur.

A stat mult timp lângă camera lui Bobka, sprijinindu-se cu umărul de tocul uşii, fără să se mai gândească, de fapt, la nimic. De undeva apăru Kaleam. Se strecură pe lângă el, dând nervos din coadă, ieşi pe palier şi începu să lingă bucuros cimentul.

— În fine, se hotărî Maleanov şi, desprinzându-se de tocul uşii, intră în sufragerie.

Mirosea a tutun, iar pe masă stăteau părăsite trei păhărele albastre, două goale şi unul pe jumătate plin. Soarele ajunsese deja la rafturile de cărţi.

— A dispărut coniacul… spuse Maleanov. Măi să fie!

Stătu un pic în fotoliu şi îşi goli păhărelul. Dincolo de geamuri se auzeau scrâşnete şi zgomote, iar prin uşile deschise răzbăteau dinspre palier ţipete de copii şi huruitul liftului. Mirosea a ciorbă de varză. Pe urmă se ridică, străbătu holul şi, lovindu-se de tocul uşii, ieşi împleticindu-se pe palier. Se opri lângă apartamentul lui Snegovoi. Uşa era sigilată. Pe yală era aplicat un sigiliu mare din ceară roşie. Îl atinse uşor cu degetele şi imediat îşi retrase mâna. Tot ce se întâmplase era adevărat: cetăţeanul Uniunii Sovietice Arnold Pavlovici Snegovoi, colonel şi om misterios, nu mai era în viaţă…»

CAPITOLUL PATRU

7.

«...Spălă păhărelele şi le puse la loc, adună cioburile din camera lui Bobka şi îi dădu peşte lui Kaleam. Pe urmă luă un pahar înalt, din care Bobka obişnuia să bea lapte, sparse în el trei ouă crude, fărâmiţă pâine, adăugă sare şi peşte, amestecă totul. Nu îi era foame. Făcea totul mecanic. Şi mâncă această amestecătură stând lângă geamul de la balcon, privind curtea goală, inundată de soare. Nici măcar nu s-au obosit să pună nişte pomi. Măcar unul.

Gândurile lui curgeau ca un şuvoi lent. De fapt nici nu erau gânduri, doar aşa, nişte frânturi. Poate că astea-s noile metode de investigaţie, se gândi el. Revoluţia tehnico-ştiinţifică şi-n general. Comportamentul firesc şi atacul psihic... Dar în ceea ce priveşte coniacul – e cumva de neînţeles. Igor Petrovici Zîkov... sau Zîkin? Aşa mi s-a prezentat sau aşa scria la el în legitimaţie? Şarlatani! îi trecu prin minte. Un spectacol jucat de dragul unei jumătăţi de coniac...

Nu, Snegovoi a murit, asta-i clar. N-am să-l mai văd niciodată. A fost un om bun, deşi uneori devenea ridicol. Totdeauna a fost împrăştiat... mai ales ieri. Doar a sunat pe cineva... a apelat la cineva, a vrut să-i spună ceva, să-i explice, să-l prevină. Maleanov tresări. Puse în chiuvetă paharul murdar, embrionul viitorului maldăr de vase murdare. Da! Formidabil cum a mai curăţat Lidişor bucătăria... Totul sclipeşte. Iar el m-a prevenit în legătură cu Lidişor. Într-adevăr, ceva nu e-n regulă cu această Lidişor...

Maleanov ieşi în hol, căută sub cuier şi găsi biletul de la Irka. Nu, prostii. Totul e în ordine. Este evident scrisul Irkăi, la fel şi stilul... Şi-apoi, ia gândiţi-vă. De ce naiba să spele vasele un ucigaş?...»

8.

«... La Valka era ocupat. Maleanov trânti receptorul şi se întinse pe sofa, băgându-şi nasul în husa aspră a divanului. Nici cu Valka ceva nu mergea. O isterie, pur şi simplu. De fapt asta se cam întâmplă cu el în general. Când se ceartă cu Svetka, când cu soacră-sa... Parcă mă-ntreba ceva, cam bizar... Eh, Valka, ar fi bine să am eu grijile tale! În fond, mai bine să vină. El isteric, eu isteric, născocim noi oareşice... Maleanov formă din nou numărul, dar era tot ocupat. La naiba, cum trece timpul aiurea! Ar fi trebuit să lucrez şi iar să lucrez, da' uite ce ţi-e şi cu porcăria asta.

Deodată cineva tuşi în hol, în spatele lui. Maleanov ţâşni de pe sofa. Degeaba, bineînţeles.

Nu era nimeni în hol. Nici în baie. Şi nici în cămară. Verifică yala, se întoarse pe sofa şi atunci observă că îi tremură genunchii. Ce dracu', m-au lăsat nervii. Iar tipu' ăsta, mai mult, m-a asigurat că seamănă cu omul invizibil. Semeni cu un limbric, băi, ochelaristule, nu cu omul invizibil! Jigodia. Formă încă o dată numărul lui Valka, apoi se lăsă păgubaş. Las' că-l sun de la Vecerovski. Numai eu sunt de vină că zboară aşa timpul... Îşi puse o cămaşă curată, verifică dacă are cheile în buzunar, închise uşa şi fugi pe scări în sus.

La etajul şase, la ghena de gunoi, se săruta o pereche. Tânărul purta ochelari negri, dar Maleanov îl ştia pe neisprăvitul ăsta – candidatul din partea apartamentului şaptesprezece la marea masă a analfabeţilor; era al doilea an de când nu intrase la nici o facultate, nu putea şi nici nu dorea... Până la etajul opt nu a mai întâlnit pe nimeni. Tot timpul a avut însă impresia că acum-acum va da peste cineva. Cineva îl va înşfăca de cot şi îi va şopti: „Un moment, cetăţene...”. Slavă domnului, Phil era acasă. Şi ca-ntotdeauna, arăta de parcă tocmai ar fi fost invitat la consulatul Regatului Unit al Ţărilor de Jos, la recepţia dată în cinstea sosirii reginei lor, iar peste cinci minute ar fi urmat să vină să-l ia maşina. Era îmbrăcat într-un costum crem, uluitor de frumos, purta nişte mocasini inimaginabili şi cravată... Cravata

asta mereu îl chinuia pe Maleanov. Nu-şi putea imagina cum poate cineva să lucreze acasă cu cravata pusă.

— Lucrezi? întrebă Maleanov, după ce intrară în sufragerie.

— Ca de-obicei.

— Atunci, nu te reţin mult.

— Bineînţeles. O cafea?

— Mai aşteaptă. Adică nu, fie.

S-au „retras” în bucătărie. Maleanov se aşeză pe scaunul lui preferat, iar Vecerovski începu „descântecele” cu ustensilele pentru cafea.

— Am să-ţi fac o vieneză, spuse el fără să se întoarcă.

— Cum vrei. Ai frişcă?

Vecerovski nu răspunse. Maleanov se uită cum, sub materialul subţire, crem, omoplaţii se agitau energic.

— A fost vreun anchetator pe la tine? întrebă Maleanov.

Omoplaţii se opriră pentru un moment. Apoi, pe deasupra umărului cocârjat, apăru încet, întorcându-se, o faţă prelungă, pistruiată, cu nasul pleoştit şi cu sprâncenele roşcate ridicate în sus, dincolo de marginea ochelarilor cu ramă de baga.

— Iartă-mă… Cum ai spus?

— Am întrebat dacă a fost vreun anchetator pe la tine, astăzi.

— De ce tocmai un anchetator? întrebă Vecerovski.

— Pentru că s-a împuşcat Snegovoi. La mine au venit deja.

— Cine e Snegovoi ăsta?

— Păi, ăla… Tipul care stătea vizavi de mine. Rachetistul.

— Aha…

Vecerovski se întoarse din nou şi începu să-şi mişte iar omoplaţii.

— Da’ ce, nu-l ştiai? Credeam că v-am făcut cunoştinţă.

— Nu. Din câte ţin eu minte, nu.

La bucătărie mirosea îmbietor a cafea. Maleanov se aşeză mai comod. Să-i povestesc sau nu merită? În această bucătărie aromată, sclipitoare şi răcoroasă, deşi soarele era orbitor, unde toate erau la locul lor şi fiecare lucru era de cea mai bună calitate, la nivel mondial sau poate chiar mai sus, aici toate evenimentele nopţii şi zilei trecute păreau sălbatice, caraghioase, neadevărate… Chiar josnice.

— Ştii bancul cu doi cocoşi? întrebă Maleanov.

— Cu doi cocoşi? Eu ştiu unul cu trei cocoşi. Absolut idiot. Cules de la coarnele plugului.

— Ba nu. Cu doi! Nu-l ştii?

Şi i-a spus bancul cu doi cocoşi. Vecerovski nu a reacţionat nicicum. Ai fi putut să crezi că nu i-a spus un banc, ci i-a formulat o problemă serioasă – atât de concentrat şi gânditor arăta, când aşeză în faţa lui Maleanov ceşcuţa cu cafea, bolul plin cu frişcă şi farfurioara cu dulceaţă. Apoi îşi turnă şi lui o ceşcuţă, se aşeză vizavi, îşi înmuie buzele în cafea şi rosti într-un final:

— Minunat. Dar nu referitor la bancul tău. Asta-i despre cafea.

— Am bănuit eu, spuse mâhnit Maleanov. Un timp au savurat în tăcere „vieneza”.

Pe urmă Vecerovski spuse:

— Ieri m-am gândit puţin la problema ta... N-ai încercat să foloseşti funcţia lui Hardwig?

— Ştiu, ştiu. Am ajuns şi singur aici.

— A ieşit?

Maleanov împinse la o parte ceaşca goală.

— Ascultă, Phil. Ce mama dracului ai cu funcţia lui Hardwig? Mi-e capul ca o elice şi tu...»

9.

«... tăcu un minut, mângâindu-şi cu două degete pometţii bine bărbieriţi, iar pe urmă declară:

— Să privim moartea în faţă. Singuri n-am putut, ne-a legat la ochi şi ne-a dus spre ea... Şi adăugă: „săracul”.

Nu era clar la cine se referea.

— Pot să-nţeleg totul, spuse Maleanov. Dar anchetatorul ăsta...

— Mai vrei cafea? îl întrerupse Vecerovski.

Maleanov scutură din cap, iar Vecerovski se ridică.

— Atunci hai să mergem la mine în cameră.

Au intrat în cabinetul de lucru. Vecerovski se aşeză la biroul complet pustiu, cu o singură foaie de hârtie la mijloc, scoase din sertar o agendă cu sistem mecanic, apăsă pe un butonaş, citi ceva şi formă un număr de telefon.

— Anchetatorul principal Zîkin, rosti el cu o voce calmă, de şef. Aşa v-am şi spus. Zîkov. Igor Petrovici. În misiune? Vă mulţumesc. Puse receptorul în furcă. Anchetatorul principal Zîkov este în misiune, îi comunică lui Maleanov.

— Mi-a băut coniacul la gagici, nu în timpul misiunii, mormăi Maleanov.

Vecerovski îşi muşcă buza.

— N-are importanţă. Important e că există.

— Bineînţeles că există! Doar mi-a arătat legitimaţia! Sau crezi că erau hoţi?

— Puţin probabil...

— Aşa cred şi eu. Să însceneze aşa o comedie pentru o sticlă de coniac... mai ales că alături era şi-un apartament sigilat...

Vecerovski aprobă, dând din cap.

— Iar tu îmi vorbeşti de funcţia Hardwig! îi reproşă Maleanov. Mai poate fi vorba de muncă? Te pomeneşti c-ajungi şi-n lagăr...

Vecerovski îşi aţinti asupra lui privirile roşcate.

— Dima, nu te-a surprins că Snegovoi s-a interesat de lucrarea ta?

— Şi-ncă cum! Niciodată n-am vorbit de lucrările noastre...

— Şi ce i-ai povestit?

— Păi... în general... De fapt, n-a intrat în amănunte.

— Şi ce-a spus?

— N-a spus nimic. Eu cred că a rămas dezamăgit. „Unde dai şi unde crapă...”, aşa s-a exprimat.

— Poftim?

— Unde dai şi unde crapă...

— Şi asta ce vrea să-nsemne?

— O fi vreun citat luat din clasici... În sensul că în curte îmi creşte un soc şi la Kiev am un unchi...

— Aha! Vecerovski clipi gânditor din genele-i lungi de rumegătoare, pe urmă luă de pe pervaz o scrumieră ireal de curată, scoase din sertar o pipă, săculeţul cu tutun şi începu s-o umple. Aha! Unde dai, da’ unde crapă?... Asta-i bună. Trebuie s-o ţinem minte.

Maleanov aşteptă nerăbdător. Avea încredere în Vecerovski, pentru că era înzestrat cu un creier total neomenesc. Maleanov nu cunoştea un alt om care, din ansamblul faptelor date, să fie capabil să tragă concluzii atât de neaşteptate.

— Ei? îndrăzni Maleanov.

Vecerovski îşi umpluse deja pipa, iar acum, încântat, pufăia tacticos din ea. Pipa hârâia încetişor. Vecerovski, trăgând un fum, spuse:

— Dima... Ult... De joi până acum cât ai înaintat propriu-zis cu lucrarea? Mi se pare că joi... ult... am vorbit ultima dată...

— Păi, ce importanţă are? se enervă Maleanov. Ce naiba, nu-mi arde de asta acum...

Vecerovski nici nu-l luă în seamă, privindu-l la fel cu ochii săi roşcaţi pe Maleanov, pufăind din pipă. Ăsta era Vecerovski. Pusese o întrebare, iar acum aştepta răspunsul. Maleanov cedă. Avea mare încredere în Vecerovski. Ştia el ce e important şi ce nu.

— Nu mi-a mers rău, spuse el şi începu să povestească cum a reuşit să reformuleze problema şi s-o aducă întâi la ecuaţia în formă vectorială, apoi la forma diferenţială; cum a început să se contureze imaginea fizică, cum a ajuns la M-cavităţi şi cum ieri i-a venit ideea să folosească transformarea Hardwig.

Vecerovski îl asculta foarte atent, neîntrerupându-l şi nepunându-i întrebări şi numai o singură dată, când Maleanov, emoţionat, luă foaia singuratică de pe birou şi încercă să scrie pe dosul ei, îl opri şi-l rugă: «în cuvinte, în cuvinte».

— Dar n-am mai avut timp să fac ceva din toate astea, încheie Maleanov posomorât. Mai întâi au început telefoanele alea stupide, apoi a apărut tipul de la casa de comenzi...

— Nu mi-ai povestit nimic despre asta, îl dojeni Vecerovski.

— Da’ n-are absolut nici-o legătură cu problema, spuse Maleanov. Cât au tot sunat telefoanele, cum-necum am mai lucrat, dar pe urmă a apărut această Lidişor şi totul s-a dus de râpă...

Vecerovski se ascunsese de tot în clăbucii fumului aromat, dulceag, de miere:

— Nu-i rău, nu-i rău, se auzi vocea lui înfundată. După cum văd, te-ai oprit în locul cel mai interesant...

— Nu m-am oprit. M-au oprit.

— Mda, aprobă Vecerovski.

Maleanov se lovi peste genunchi, cu pumnii.

— Drace, ce-aş mai lucra acum! Iar eu nu pot să mă concentrez! Tresar la fiecare foşnet din propriul apartament şi, în plus, această perspectivă drăguţă: 15 ani.

Strecură nu o dată în discuţii aceşti cincisprezece ani, tot aşteptând ca Vecerovski să-i spună: „Ce tot îndrugi acolo? Ce cincisprezece ani? E o neînţelegere evidentă...”, dar Vecerovski nu a zis nimic nici de data asta. În schimb, începu o serie lungă şi plictisitoare de întrebări cu privire la telefoanele primite de Maleanov: când au început (exact), ce voiau (măcar câteva exemple concrete), cine suna (bărbat? femeie? copil?). Când Maleanov îi povesti de telefoanele lui Weingarten păru mirat şi tăcu un timp. Pe urmă începu din nou. Ce răspunsese Maleanov la telefon? Dacă a răspuns întotdeauna? Ce i-au spus cei de la deranjamente? Printre altele, doar acum Maleanov îşi aminti că apelurile greşite au încetat doar după ce-a făcut a doua reclamaţie la deranjamente... Dar nu reuşi să-i spună lui Vecerovski, pentru că-şi mai aminti ceva.

— Auzi, stai un pic, se însufleţi el. Am uitat complet. Când a sunat ieri, Weingarten m-a întrebat dacă îl cunosc pe Snegovoi.

— Serios?

— Da. I-am spus că îl cunosc.

— Şi el?

— Iar el mi-a spus că nu-l cunoaşte... Da’ nu asta-i problema. Tu ce zici de coincidenţa asta? Sau cum? E cumva o coincidenţă stranie...

Vecerovski tăcu o vreme, pufăind din pipă, apoi o ţinu într-ale lui. Ce poveste mai e şi asta cu casa de comenzi? Mai detaliat... Cum arăta tipul? Ce-a spus, ce-a adus, ce-a rămas din ce-a adus?... Cu această sâcâitoare anchetă reuşi să-l deprime pe Maleanov, pentru că acesta nu înţelegea ce legătură are Vecerovski cu nenorocirile lui. Pe urmă Vecerovski tăcu în sfârşit şi începu să-şi scormonească pipa. Mai întâi Maleanov aşteptă, apoi începu să-şi imagineze cum la el vine o trupă de patru gealaţi, toţi precum unul, cu ochelari negri, cum scotocesc prin apartament şi smulg tapetul, cercetând totul, cum nu-l credeau şi apoi îl răpeau...

Maleanov îşi trosni degetele şi mormăi abătut:

— Ce-o să fie? Ce-o să fie?...

Vecerovski îi răspunse imediat:

— Cine ştie ce ne-aşteaptă? Cine ştie ce-o să fie? Poţi să fii şi puternic, poţi să fii şi ticălos, moartea tot o să vină şi o să ne execute. Nu trebuie să ne uităm în viitor[4].

Maleanov înţelese că asta-i poezie, numai pentru că Vecerovski, terminând, începu să râdă înfundat, ceea ce însemna mulţumire. Probabil că tot aşa hohoteau şi marţienii lui Wells după ce se săturau cu sânge omenesc. Şi Vecerovski tot aşa hohotea când îi plăceau poeziile pe care le citea, încât puteai crede că satisfacţia pe care o simţea de la poeziile bune era pur şi simplu fiziologică.

— Hai sictir, se enervă Maleanov.

Şi atunci Vecerovski rosti a doua tiradă, de data asta în proză:

— Când mi-e rău, muncesc. Când am neplăceri, când mă cuprinde ipohondria, când viaţa mă plictiseşte, mă aşez la lucru. Probabil că există şi alte reţete, dar nu le cunosc. Sau nu-mi ajută. Vrei sfatul meu? Poftim! Treci la muncă. Slavă Domnului, unor oameni ca noi nu le trebuie pentru lucru decât hârtie şi creion...

Să zicem că Maleanov ştia toate astea şi fără el. Din cărţi. Numai că Maleanov era altfel. Putea să lucreze numai atunci când avea sufletul uşor şi nu-l stânjenea nimic.

— Ajutor de la tine... Mai bine îl sun pe Weingarten... Totuşi e straniu că a întrebat de Snegovoi...

---

[4] Din poezia *Mi-am amintit un vesel cuplet*, de Guillaume Apollinaire (1880-1918).

— Desigur, fu de acord Vecerovski. Dar dacă nu ţi-e greu, ia telefonul în altă cameră.

Maleanov luă aparatul şi se duse în camera alăturată.

— Dacă vrei, poţi să rămâi la mine, îl auzi pe Vecerovski. Hârtie am, îţi dau şi cu ce să scrii...

— Bine. Vedem noi...

Acum Weingarten nu răspundea. Maleanov aşteptă vreo zece apeluri, sună din nou, aşteptă iar vreo zece apeluri şi închise. Aşa. Ce era de făcut? Desigur, ar fi putut rămâne aici. Linişte, răcoare. În fiecare cameră, aer condiţionat. Nu se aud remorcile şi scrâşnetul frânelor, fiindcă geamurile dau în curtea interioară. Dintr-odată înţelese că nu asta-i important. Pur şi simplu îi era frică să se întoarcă acasă. Ca să vezi! Mai mult decât orice pe lume îmi iubesc casa şi tocmai aici mi-e frică să mă întorc. Ei, nu, se înverşună el. Să n-aşteptaţi asta de la mine.

Maleanov luă hotărât telefonul şi îl duse la locul lui. Vecerovski stătea şi privea foaia lui singuratică, punctând-o uşor cu Parkerul luxos. Foaia era pe jumătate plină de simboluri pe care Maleanov nu le înţelegea.

— Am plecat, Phil.

Vecerovski îşi ridică faţa roşcată spre el.

— Sigur că da... Mâine am examen, iar astăzi sunt toată ziua acasă. Sună-mă sau vino.

— Bine, spuse Maleanov.

Coborî încet scara, n-avea unde se grăbi. Acum mă duc să-mi fac un ceai tare, mă instalez la bucătărie, Kaleam va sări pe genunchii mei şi mă voi uita la el, sorbind ceai. Voi încerca în sfârşit să revin la realitate şi să mă gândesc în linişte la toate astea... Ce păcat că n-am televizor, aş fi stat toată seara în faţa cutiei şi m-aş fi uitat la cine ştie ce idioţenie... vreo comedie sau un meci de fotbal... O să fac nişte pasienţe, cu toate că de mult n-am mai jucat pasienţe...

Coborî până la etajul lui, pipăindu-şi cheile în buzunar, dădu colţul şi se opri. Inima i se prăbuşi undeva în stomac şi începu să lovească acolo, ritmic, rar, ca un ciocan pneumatic. Aşa deci... Uşa de la apartamentul lui era întredeschisă.

Se apropie în vârful picioarelor de uşă şi începu să asculte. În apartament era cineva. O voce necunoscută de bărbat mormăia ceva şi îi răspundea o voce străină de copil...»

CAPITOLUL CINCI

10.

«... un bărbat necunoscut stătea pe vine şi aduna cioburile unui pahar. În bucătărie mai era un băieţel de vreo cinci anişori. Şedea pe un taburet, lângă masă, cu palmele sub fund, şi, legănându-şi picioarele, privea cum individul strângea cioburile.

— Auzi, tăticu', ţipă agitat Weingarten, văzându-l pe Maleanov. Pe unde te-ai topit?

Obrajii lui enormi erau invadaţi de o roşeaţă vineţie, ochii negri ca măslina îi străluceau, părul negru şi sârmos stătea zbârlit. Era clar că luase deja ceva la bord. Pe masă stătea o Stolychnaya-export, pe jumătate goală, alături de alte delicatese ale casei de comenzi.

— Linişteşte-te şi nu pune la inimă, continuă Weingarten. Încă nu ne-am atins de icre. Te-am aşteptat.

Bărbatul care aduna cioburile se ridică. Era chipeş, înalt, cu barbă norvegiană, început de burtă. Zâmbea stânjenit.

— Deci aşa... rosti Maleanov în timp ce intra în bucătărie, simţind cum inima i se ridică din stomac şi revine la locul ei. Casa mea, cetatea mea. Parc-aşa se spune, nu?

— E luată cu asalt, tăticu', urlă Weingarten. Ia zi, de unde ai aşa o vodcă? Da' haleala?

Maleanov întinse mâna chipeşului, el procedă la fel, dar ţinea în palmă cioburile adunate. Apăru o mică stânjeneală plăcută.

— Noi... aici... ne-am gospodărit şi fără dumneavoastră, se fâstâci el. Sunt vinovat...

— Prostii. Fleacuri. Aruncaţi-le aici în găleată...

— Nenea e laş, rosti răspicat băieţelul.

Maleanov tresări. Cred că şi ceilalţi la fel.

— Ei, ei, mai încetişor... Chipeşul îl mustră nehotărât cu degetul.

— Măi copile! se răsti Weingarten. Doar ai primit o ciocolată. Atunci stai şi îndoapă-te. Ia nu te mai băga.

— De unde-ai mai scos că sunt laş? întrebă Maleanov în timp ce se aşeza. De ce mă necăjeşti?

— Nu te-am necăjit, spuse băieţelul, privindu-mă ca pe-un animal rar. Te-am definit...

Între timp, străinul se eliberă de cioburi, îşi şterse palma cu batista şi îmi întinse mâna.

— Zahar, se prezentă el.

Ne-am strâns mâinile protocolar.

— Hai, la treabă, la treabă! ne zori Weingarten, frecându-şi mâinile preocupat. Mai adu două păhărele...

— Ascultaţi, băieţi, spuse Maleanov. Nu vreau să beau vodcă.

— Bea vin, admise Weingarten. Mai ai acolo încă două sticle din ăla alb...

— Nu, mai bine coniac. Zahar, scoateţi vă rog din frigider icrele şi untul... de fapt, scoateţi tot ce găsiţi pe-acolo. Vreau să halesc.

Maleanov deschise barul, înşfăcă păhărelele şi coniacul, se strâmbă scoţând limba în direcţia fotoliului unde stătuse Tonton Macoute şi se întoarse la bucătărie. Masa era plină de bunătăţi. Am să mă îndop şi-am să mă-mbăt, se gândii cu o înverşunare veselă. Ce bine că au venit băieţii...

Dar totul se întâmplă altfel decât plănuisem. Abia băusem ceva şi, mârâind de plăcere, începusem un sandviş gigantic cu icre, că Weingarten îmi spuse cu o voce complet lucidă:

— Ei, şi-acum, tăticu', povesteşte-ne ce s-a întâmplat cu tine.

Maleanov înecat.

— De unde-ai mai scos-o?...

— Uite ce, se răţoi Weingarten, încetând să mai strălucească ca o clătită bine unsă. Suntem aici trei inşi şi cu fiecare dintre noi s-a întâmplat ceva. Aşa că nu te mai jena. Ce ţi-a zis roşcovanul ăla?

— Vecerovski?

— Nu, ce legătură are Vecerovski? A venit la tine un omuleţ, unu' roşcovan ca focul, îmbrăcat într-un costum negru, te sufocai numai când îl vedeai. Ce ţi-a zis?

Maleanov muşcă din sandviş, atât cât să-şi umple gura, şi începu să mestece fără să-i simtă gustul. Se uitau toţi trei la el. Zahar îl privea stânjenit, zâmbind timid şi mutându-şi mereu privirea. Weingarten îşi holba ochii furios, pregătindu-se să ţipe din nou. Iar băieţelul, ţinând în mână ciocolata înmuiată, se întinsese spre Maleanov de parcă ar fi vrut să intre în gura lui.

— Măi băieţi, se hotărî în fine Maleanov. Ce roşcovan? Aici n-a venit niciun roşcovan. La mine a fost mult mai rău.

— Hai, zi odată, se precipită Weingarten.

— Da’ ce, sunt obligat să povestesc? se indignă Maleanov. Nu fac nici un secret din asta, dar vreau să ştiu ce joc mai e şi ăsta. Mai bine istoriseşte-ne tu! Ar fi interesant de altfel de aflat de unde ştii că s-a întâmplat ceva cu mine.

— Povesteşte-ne, pe urmă am s-o fac şi eu, se încăpăţână Weingarten. O să ne povestească şi Zahar.

— Atunci faceţi-o voi mai întâi, spuse Maleanov, pregătindu-şi nervos alt sandviş. Voi sunteţi doi, iar eu singur.

— Tu să vorbeşti, ordonă băieţelul şi îşi înfipse degetul în Maleanov.

— Hei, mai încet, mai încet... şopti Zahar, fâstâcindu-se complet.

Weingarten râse scurt.

— E al dumneavoastră? îl întrebă Maleanov pe Zahar.

— Cred că da, răspunse ciudat Zahar, şi îşi plecă privirea.

— E al lui, al lui, se grăbi Weingarten. De fapt şi asta e o parte din povestea lui. Hai, Mitka... nu mai face nazuri...

Îl zăpăciră complet pe Maleanov. Puse sandvişul de-o parte şi începu să povestească. De la începutul începutului, de la apelurile telefonice. Şi când povesteşti din nou, la interval de două ore, aceeaşi istorie înfricoşătoare, fără să vrei începi să găseşti în ea şi părţi amuzante. Maleanov îşi dădu singur seama cum se aprinsese. Weingarten râdea tot timpul, dezvelindu-şi caninii gălbui şi puternici, iar Maleanov pur şi simplu îşi propusese drept ţel al vieţii ca Zahar Chipeşul să râdă şi el. Nu reuşi însă. Zahar zâmbea pierdut şi cam jalnic. Când Maleanov ajunse la sinuciderea lui Snegovoi le pieri complet buna dispoziţie.

— Minţi! explodă Weingarten.

Maleanov se scutură.

— Aşa cum ai auzit... Până şi uşa e sigilată. N-ai decât să controlezi...

Weingarten tăcu un timp, bătând pe masă darabana cu degetele-i groase, iar obrajii îi tresăreau în ritmul ei. Se ridică apoi brusc, zgomotos şi fără să mai privească în jur se strecură printre băieţel şi Zahar, îndreptându-se greoi spre ieşire. Se auzi pocnetul yalei şi în apartament pătrunse un uşor miros de ciorbă de varză.

— Off... off... off... se plânse deznădăjduit Zahar.
Şi imediat băieţelul îi întinse ciocolata linsă şi îi ordonă:
— Muşcă!
Zahar muşcă supus şi începu să mestece. Se auzi trântindu-se uşa de la intrare. Weingarten se furişă absent la locul lui şi, aruncându-şi nişte vodcă în pahar, mormăi răguşit:
— Mai departe...
— Ce să fie mai departe? După aceea am trecut pe la Vecerovski... Ce vreţi, gagiii au şters-o, am plecat şi eu... Şi uite, abia acum m-am întors.
— Da' roşcovanul? se precipită Weingarten.
— Ţi-am mai spus o dată, cap de măgar! N-a existat niciun roşcat!
Weingarten şi Zahar schimbară priviri.
— Bine, să admitem, spuse Weingarten. Da' cu gagica aia a ta... Lidişor... Nu ţi-a făcut nicio propunere?
— Păi... Cum să-ţi zic... Maleanov zâmbi stângaci... Dac-ar fi... dacă aş fi vrut cu adevărat...
— Sictir, imbecilule! Nu la asta m-am referit!... În fine, s-o lăsăm... Şi cum e cu anchetatorul penal?
— Ştii ce, Valka? Ţi-am povestit tot aşa cum a fost şi mai du-te dracului. Pe onoarea mea, e al treilea interogatoriu pe ziua de azi...
— Valka, interveni nehotărât Zahar. Poate că aici a fost într-adevăr altceva?
— Lasă tăticu', se strâmbă Weingarten. Cum adică altceva? Omu' lucra şi nu-i dădeau pace. Ce altceva? De fapt, mi l-au şi numit!
— Cine m-a numit? întrebă Maleanov, presimţind noi neplăceri.
— Vreau pipi, interveni hotărât băieţelul.
Toţi ochii se aţintiră asupra lui. Iar el îi privi pe toţi la rând, se dădu jos de pe taburet şi îl repezi pe Zahar:
— Să mergem.
Zahar zâmbi vinovat, spuse „Ei, hai să mergem...” şi intrară la WC. Se auzi cum îl goniră pe Kaleam de pe scaunul closetului.
— Cine m-a numit? repetă întrebarea Maleanov. Ce mai e şi asta?
Weingarten, aplecându-şi capul, trăgea cu urechea la ce se întâmplă în W.C.

— A intrat la apă Gubari, rosti cu o satisfacţie mohorâtă. Şi-ncă cum!

Ceva se răsuci în creierul lui Maleanov, ca într-un clei.

— Gubari?

— Păi, da. Zahar. Ştii, ulciorul nu prea merge de multe ori...

Maleanov îşi aminti.

— E rachetist?

— Cine, Zahar? se miră Weingarten. Nu, puţin probabil... Deşi acum lucrează la un proiect...

— Militar?

— Păi, ştii tu, toate proiectele astea sau altele...

— Eu întrebam despre Zahar.

— A, nu. E maistru, mâini de aur. Confecţionează „purici” cu comandă electronică. Însă nu asta e nenorocirea. El e omul care-şi tratează cu multă măsură şi chibzuinţă dorinţele. Astea sunt propriile lui cuvinte. Ia aminte, tăticu’! Ăsta-i adevărul adevărat...

Băieţelul apăru din nou în bucătărie şi se căţără pe un taburet. Intră şi Zahar. Maleanov îi spuse:

— Ştii, Zahar. Am uitat să-ţi spun. Însă abia acum mi-am amintit. Snegovoi a întrebat de tine...

Şi pentru prima oară în viaţă Maleanov văzu cum se poate albi un om văzând cu ochii. Adică să devină alb ca hârtia.

— De mine? murmură Zahar.

— Da... Ieri-seară... Maleanov se sperie. Nu se aşteptase la asemenea reacţie.

— Ce, îl cunoşteai? îl întrebă şoptit Weingarten pe Zahar.

Acesta aprobă tăcut, dând din cap, încercă să ia o ţigară, risipi jumătate din pachet şi începu grăbit să le adune. Weingarten tuşi şi mormăi: „Treaba asta, tăticilor, ar trebui...” şi începu să-şi toarne în pahar. Şi atunci izbucni băieţelul:

— Ce să zic! Nici asta nu înseamnă nimic.

Maleanov tresări din nou, iar Zahar se îndreptă brusc şi începu să-şi privească fiul cu o oarecare speranţă.

— E pur şi simplu o întâmplare, continuă băieţelul. Luaţi cartea de telefon şi-o să găsiţi vreo opt de Gubari...»

11.

«... Maleanov îl ştia încă din a şasea. S-au împrietenit în clasa a şaptea şi până la sfârşitul şcolii au rămas colegi de bancă. Weingarten nu s-a schimbat pe măsură ce-au trecut anii, doar şi-a mărit gabaritul. Totdeauna era vesel, mâncăcios, gras, colecţiona mereu câte ceva – ba timbre, ba monede, ba ştampile poştale sau etichete de sticle. Într-un timp, când era deja biolog, şi-a pus în gând să colecţioneze excremente, pentru că Jenka Sidorţev îi adusese din Antarctida unele de balenă, iar Sanea Jitniuk altele de om, din Panjakent, dar nu din cele obişnuite, ci pietrificate, secolul nouă. Veşnic îi plictisea pe cei din jur, cerându-le mărunţiş şi încercând să găsească ceva mai aparte. Şi veşnic înhăţa scrisori străine, cerşea plicuri cu ştampile.

Cu toate astea ştia foarte bine ce are de făcut. La IOCPAS-ul[5] unde lucra, era de mult şef de colectiv, fusese ales membru a vreo douăzeci de comisii diferite, atât din ţară cât şi de peste hotare, pleca mereu în străinătate la tot felul de congrese şi, în general, putea fi considerat aproape doctor în ştiinţe. Dintre toate cunoştinţele sale, cel mai mult îl respecta pe Vecerovski, pentru că acesta era laureat, Valka tremurând tot numai la gândul că ar putea primi acest titlu. Îi povestise de-o sută de ori lui Maleanov cum o să-şi pună medalia şi o să meargă astfel la întâlniri. Şi mereu a fost un palavragiu. Povestea strălucitor şi cele mai normale evenimente cotidiene erau transformate în drame â la Graham Greene sau, să zicem, Le Carre. Minţea însă foarte rar, deşi poate părea straniu, şi se ruşina foarte tare când era prins cu minciuna. Irka nu-l plăcea, nu se ştia de ce, aici era cumva o taină. Avea Maleanov o bănuială, cum că în anii tinereţii, când nu se născuse încă Bobka, Weingarten încercase să-i facă curte Irkăi şi ceva-ceva nu a mers la ei. Trebuie spus că în ceea ce priveşte curtarea, Weingarten era meseriaş şi nu unul oricare, slinos sau libidinos, ci unul vesel şi energic, tot timpul pregătit pentru victorie sau înfrângere. Pentru el fiecare rendez-vous era o aventură, indiferent cum se termina. Svetka, o femeie deosebit de frumoasă, dar melancolică, de mult îl lăsase în apele

[5] Institutul de Ocrotire a Culturilor de Plante - Academia de Ştiinţe.

lui, mai ales că Weingarten o iubea nebuneşte şi se bătea permanent prin locurile publice din cauza ei. De altfel îi plăcea să se bată, iar ca să mergi cu el prin restaurante era o adevărată pedeapsă... Într-un cuvânt, îşi trăia viaţa vesel, norocos, fără prea mari zbuciumări.

Evenimentele stranii au început să apară încă de-acum două săptămâni, când o serie de experienţe, începute încă de anul trecut, au dat rezultate cu caracteristici complet neaşteptate şi chiar senzaţionale. („Voi, tăticilor, n-aveţi cum să înţelegeţi: experienţele sunt legate de transcriptaza reversibilă: adică RNA-dependent şi DNA-polimeraza, într-un cuvânt revertaza, o enzimă componentă a onco-viruşilor. Drept să vă spun, miroase a premiu Nobel”). În laboratorul lui, nimeni în afară de Weingarten n-a putut să-şi dea seama de valoarea acestor rezultate. Cum se întâmplă de obicei, majorităţii nici nu i-a păsat, iar unele „entităţi” creatoare au crezut pur şi simplu că această serie de experienţe a fost ratată. Mai mult decât atât. Era vară şi toţi erau cu gândul numai la concediu. Normal, Weingarten nu aprobă niciun concediu, izbucni şi un mic scandal, şicane, sindicat, comitetul de partid. Şi-n toiul acestor „reprezentaţii”, la una din şedinţe lui Weingarten i se comunică semioficial că circulă un fel de opinie cu privire la posibilitatea numirii tovarăşului Weingarten Valentin Andreevici în funcţia de director al unui centru biologic ultramodern, a cărui construcţie se va încheia acum în oraşul Dobroliubov.

Auzind această înştiinţare, Weingarten Valentin Andreevici simţi cum i se învârte capul, dar totuşi realiză ce înseamnă această funcţie de director, în primul rând, că totul e doar o cioară de pe gard care nu se ştie când şi dacă va deveni vreodată vrabia din mână, în al doilea rând, şi că, în al treilea rând, îl va scoate din activitatea de creaţie pentru cel puţin un an şi jumătate, poate chiar doi. Şi-apoi, tăticilor, premiul Nobel rămâne premiul Nobel.

De aceea, deocamdată, promise că se va mai gândi şi se întoarse în laborator, la enigmatica lui transcriptază reversibilă şi la micul lui scandal de nestins. N-au trecut nici două zile că a şi fost chemat la academicianul-şef care, întrebându-l de munca lui zilnică („Mi-am ţinut limba în frâu, tăticilor, eram extrem de rezervat...”), i-a propus să lase de-o parte această aiureală îndoielnică şi să se ocupe de tema cutare şi cutare, care are o însemnătate deosebită pentru economia naţională, ce promitea

incalculabile bunuri materiale şi spirituale; pentru asta, el, academicianul-şef, îşi punea capul.

Încă ameţit de aceste perspective apărute din senin, Weingarten avu imprudenţa să se laude acasă şi nu pur şi simplu acasă, ci chiar în faţa soacrei sale, pe care el o numea „carando”, pentru că într-adevăr aceasta era căpitan în rezervă, rangul doi. Cerul se întunecă deasupra lui. („Tăticilor, începând din acea seară casa mea s-a prefăcut într-un joagăr de tăiat buşteni. Mă „despicau” mereu şi-mi cereau să fiu imediat de acord fără să emit nici o condiţie.”)

Între timp însă, în pofida scandalului, laboratorul continua să producă rezultate unul mai uimitor decât celălalt. Şi deodată, lui Weingarten îi muri o mătuşă, o rudă foarte îndepărtată din partea tatălui. Respectând cerinţele testamentului, Weingarten găsi în podul casei acelei mătuşi, în oraşul Kavgolov, o ladă plină cu monede sovietice, ieşite din circulaţie din ‘61. Ar fi trebuit să-l cunoaştem bine pe Weingarten ca să înţelegem că, din momentul în care a găsit această ladă, nu l-a mai interesat nimic altceva în viaţă, nici măcar viitorul premiu Nobel. S-a încuiat în casă şi timp de patru zile a scotocit conţinutul lăzii, surd la telefoanele primite de la institut şi la cuvântările tăioase ale „carando-ului”. În ladă găsise nişte „bucăţi” admirabile. Ce minunăţii!

Dar nu asta era problema.

Când termină cu monedele şi se întoarse la laborator, era evident că descoperirea fusese deja făcută. Rămăseseră, bineînţeles, o mulţime de neclarităţi ce trebuiau finisate, mai era mult de muncă. Însă nu mai încăpea îndoială: descoperirea îşi scosese capul din găoace. Weingarten începu să alerge ca ieşit din minţi: termină cu toate scandalurile din laborator, în douăzeci şi patru de ore izgoni „carando-ul”, împreună cu fetele, la ţară, contramandă toate rendez-vous-urile şi doar atunci se închise în locuinţa lui pentru a da ultima lovitură, cea hotărâtoare. Venise însă ziua de alaltăieri.

Acum două zile, Weingarten abia se întorsese de la serviciu, când în apartament apăru chiar acel roşcovan, un omuleţ roşu-arămiu, cu o feţişoară palidă, încorsetat într-un costum negru cu o croială demodată. Ieşise din camera copiilor şi, până când Weingarten deschise şi închise gura în tăcere, el se aşeză degajat în faţa lui, pe marginea mesei, şi începu să vorbească.

Fără nicio introducere, îi spuse că de multă vreme o civilizaţie extraterestră urmăreşte atent şi cu îngrijorare activitatea ştiinţifică a lui Weingarten; că ultima lucrare a deja menţionatului Weingarten îi îngrijorează foarte mult; că el, omuleţul roşcovan, este împuternicit să-i propună lui Weingarten V.A. să abandoneze imediat această lucrare, iar toate materialele să fie distruse.

N-aveţi nevoie să ştiţi de ce şi pentru ce vă cerem asta, a continuat roşcovanul. Reţineţi, însă, că noi am încercat să luăm măsuri ca totul să decurgă normal, în nici un caz să nu consideraţi nişte simple întâmplări propunerea pentru postul de director, găsirea altei teme pentru viitor, descoperirea lăzii cu monede şi chiar micul scandal din laborator. Am încercat să vă oprim, dar n-am reuşit decât să vă frânăm şi asta pentru puţin timp, astfel încât am fost nevoiţi să luăm această măsură extremă, care este vizita de faţă. Trebuie spus însă că toate propunerile rămân valabile şi sunteţi liber s-o alegeţi pe oricare dintre ele, dacă cererea noastră va fi îndeplinită. Mai mult decât atât, în acest caz vă putem satisface, lesne de înţeles, şi micile dumneavoastră dorinţe ce decurg din slăbiciunea caracteristică firii omeneşti. Şi drept aconto, daţi-mi voie să vă înmânez acest cadou.

Cu aceste cuvinte, roşcovanul a înşfăcat chiar din aer şi l-a aruncat apoi pe masă un pachet gros, care s-a dovedit mai târziu a fi plin cu timbre uluitoare, a căror valoare totală niciun filatelist neprofesionist nu şi-ar putea-o imagina.

Weingarten, a continuat roşcovanul, nu trebuie să vă închipuiţi că sunteţi singurul pământean ce a intrat în atenţia supercivilizaţiei. Printre cunoştinţele dumneavoastră există cel puţin trei oameni a căror activitate este suprimată în momentul de faţă.

El, omuleţul roşcovan, putea să-l numească pe Maleanov Dimitri Alexeevici – astronom, pe Gubari Zahar Zaharovici – inginer şi pe Snegovoi Arnold Pavlovici – fizician-chimist. Lui Weingarten V.A. i se acordau trei zile de gândire începând din acest moment, după care supercivilizaţia o să considere că are dreptul să apeleze la înfricoşătoarele „măsuri de gradul trei”.

— Şi până când mi-a spus toate astea, continuă Weingarten holbându-şi îngrozitor ochii şi scoţându-şi bărbia înainte, eu, tăticilor, nu mă gândeam decât la un singur lucru: cum a intrat viermele ăsta în apartament fără chei. Uşa era zăvorâtă. O fi fost

gagiul Svetkăi, mă gândeam, şi nu mai rezistase sub pat? Ehe, îmi spuneam, să vezi ce te sparg acum... Şi-n timp ce mă gândeam la toate astea, jivina roşcată şi-a terminat cuvântarea şi... Weingarten făcu o pauză de efect.

— A zburat pe geam, strecură printre dinţi Maleanov.

— Da, uite! Weingarten, fără să se jeneze de copil, făcu un gest obscen. N-a zburat nicăieri. Pur şi simplu a dispărut!

— Valka... îl ameninţă Maleanov.

— Dacă-ţi spun, bătrâne. Uite-aşa, stătea în faţa mea, pe masă... tocmai mă pregăteam să-i sparg mutra fără să mă ridic... şi dintr-odată, nu mai e! Ştii, ca-n filme.

Weingarten captură ultima bucată de morun şi o aruncă în gura deschisă cât o şură.

— Moam, mormăi el. Moam, muam. Înghiţi cu efort şi clipind din ochii înlăcrimaţi continuă: „Ehei, tăticilor, acum mi-am mai venit în fire, dar atunci stăteam în fotoliu, închisesem ochii, mi-aduceam aminte de cuvintele lui, iar înăuntrul meu totul tremura mărunt precum coada purcelului... Credeam c-am să mor chiar acolo... Nu s-a mai întâmplat niciodată aşa ceva cu mine. Cum-necum, am reuşit să răzbesc până la camera soacră-mii, am luat nişte valeriană; nu mi-a ajutat. Mă uit eu mai atent, văd pe-acolo şi bromură. Am luat şi nişte bromură...»

12.

«... false, stabili Maleanov într-un sfârşit. Weingarten tăcea dispreţuitor. Bine, atunci sunt copii...

— Eşti un prost, spuse scurt Weingarten şi ascunse clasorul.

Maleanov tăcu. Îi trecuse dintr-odată prin cap că, dacă totul ar fi fost minciună sau doar adevăr pur şi simplu, şi nu un adevăr înfricoşător, Weingarten ar fi procedat invers, întâi ar fi arătat aceste umbre, iar pe urmă ar fi pălăvrăgit în jurul lor câte-n lună şi-n stele.

— Eh, şi-acum? spuse Maleanov, simţind din nou cum i se prăbuşeşte inima pe undeva.»

CAPITOLUL ŞASE

13.

«... află că, încă din copilărie, Gubari fusese un mare chiulangiu şi-un leneş şi tot de-atunci obsedat sexual. N-a mai apucat să termine cele zece clase, părăsind şcoala dintr-a IX-a. S-a angajat apoi ca sanitar şi şofer la salubritate. Pe urmă a lucrat ca laborant la IOCPAS-ul unde lucra şi Valka, acolo au făcut şi cunoştinţă, iar acum munceşte într-o întreprindere secretă, la un proiect ultrasecret, de mari proporţii, legat de securitatea statului. Zahar n-a avut niciodată vreo pregătire specială, dar încă de mic copil fusese înnebunit după radioamatorism, iar electronica o simţea cu sufletul, poate chiar şi cu măduva spinării. S-a propulsat brusc, în cadrul întreprinderii sale, deşi lipsa diplomei reprezenta un obstacol serios.

A brevetat câteva invenţii, mai având în lucru încă vreo două-trei şi, hotărât lucru, habar n-avea din cauza căreia dintre ele începuse să aibă neplăceri. Presupunea că datorită celei de anul trecut, o invenţie legată de „folosirea eficientă a fadingului". Presupunea, dar nu era convins.

Dar, în viaţa lui, femeile au continuat să ocupe locul principal. Se lipeau de Gubari ca muştele, iar când, nu se ştie de ce, încetau s-o mai facă, atunci începea el să se ţină după ele. Fusese căsătorit, iar din această căsătorie păstrase cele mai neplăcute amintiri şi trăsese cele mai multe învăţături. De atunci dovedea o mare prudenţă în aceste chestiuni. Într-un cuvânt, era incredibil de afemeiat şi, în comparaţie cu el, Weingarten părea ascet, anahoret şi stoic. Cu toate acestea, nu era deloc un caracter jegos. Îşi respecta femeile, ba chiar le admira, considerându-se probabil un izvor modest al plăcerii lor. Niciodată nu avusese două iubiri în acelaşi timp, nu se băgase vreodată în scandaluri şi certuri şi se pare că niciodată nu supărase vreo femeie. Aşa că, în acest domeniu, exceptând acea căsătorie nefericită, totul părea să fie în regulă. Până de curând.

Era convins că neplăcerile pe care le avusese cu extratereştrii începuseră odată cu apariţia unei spuzeli scârboase pe picioare. Se dusese imediat la doctor, pentru că fusese mereu atent cu sănătatea sa, adoptând întotdeauna o atitudine europeană, lipsită de jenă. Doctorul îl liniştise, îi dăduse nişte pilule şi-n curând spuzeala dispăru. Pe urmă a început invazia femeilor. Veneau în haite toate femeile cu care avusese cândva de-a face. Se înghesuiau la el în apartament, câte două, câte trei, iar într-o zi cumplită veniseră cinci în acelaşi timp. N-a reuşit să înţeleagă deloc ce vor de la el. Mai mult decât atât, avea impresia că nici ele nu ştiau, îl certau, îl înjurau, îi cădeau la picioare, implorându-l nu ştie ce, se băteau între ele ca nişte pisici turbate, îi spărseseră toate vasele, făcuseră bucăţi chiuveta bleu japoneză, îi stricaseră mobila. Făceau crize de isterie, încercau să se otrăvească între ele, unele ameninţându-l că-l vor otrăvi şi pe el. Multe dintre ele erau de mult căsătorite şi îşi iubeau soţii şi copiii. Uneori veneau la Gubari şi soţii acestora, chiar şi ei purtându-se la fel de inexplicabil (în această parte a povestirii sale Gubari era deosebit de neclar).

Pe scurt, viaţa lui se transformase într-un infern, slăbise şase kilograme, îi apăruse din nou spuzeala, acum pe tot corpul, de serviciu nici nu mai încăpea vorbă, trebuind să-şi ia concediu fără plată, deşi era plin de datorii. (În primele zile, încercase să se ascundă de invazie în întreprinderea secretă unde lucra, dar înţelesese rapid că o asemenea acţiune n-ar fi reuşit decât să-i facă publice toate neplăcerile personale. Aici devenise de asemenea cam neclar.)

Acest infern durase zece zile fără întrerupere, pentru ca alaltăieri să se termine brusc. Abia-abia predase o nefericită soţului ei, un sergent de miliţie cam posac, că şi apăru o femeie cu un copil. Îşi amintea de ea. Acum vreo şase ani făcuseră cunoştinţă în următoarele împrejurări. Se găseau într-un autobuz arhiplin şi stăteau alături. S-a uitat la ea şi i-a plăcut. Iertaţi-mă, a zis el, n-aveţi întâmplător o bucăţică de hârtie şi-un creion? Ba da, poftiţi, îi răspunse ea, scoţând din poşetă ce i se ceruse. Vă mulţumesc foarte mult. Iar acum scrieţi, pentru numele lui Dumnezeu, telefonul dumneavoastră şi cum vă cheamă... Şi-au petrecut agreabil timpul pe litoralul Rigăi şi s-au despărţit pe neobservate, părând că niciodată nu se vor mai

întâlni. De altfel fuseseră mulţumiţi unul de celălalt şi n-aveau nici o pretenţie.

Şi iată că acum apăruse şi adusese acest băieţel, spunând că este fiul lui. Era deja de trei ani căsătorită cu un om foarte bun, mai mult decât atât, foarte cunoscut, pe care îl iubea fără rezerve. Nu putea să-i explice lui Gubari de ce a venit. Plângea de fiecare dată când el încerca să clarifice totul. Îşi frângea mâinile şi se observa că îşi socoteşte purtarea drept ticăloasă. Dar tot nu pleca. Cele douăzeci şi patru de ore pe care le-a petrecut în apartamentul devastat al lui Gubari au fost parcă cele mai groaznice. Se purta ca o somnambulă, tot timpul spunea ceva, iar Gubari nu reuşea să înţeleagă decât cuvinte separate, fiind complet lipsit de puteri ca să mai priceapă şi sensul general. Şi dintr-odată, ieri dimineaţă, parcă s-a trezit. L-a scos din pat pe Gubari, trăgându-l de mână, l-a dus la baie, a deschis toate robinetele şi a început să-i povestească în şoaptă, la ureche, lucruri complet de neînţeles.

Din cuvintele ei (în interpretarea lui Gubari), reieşea că din timpuri străvechi există pe Pământ o alianţă secretă, semi-mistică, a celor Nouă. Nouă înţelepţi ezoterici, matusalemici, poate chiar nemuritori, ce se ocupă de două lucruri. Unu, adună şi asimilează toate performanţele tuturor ştiinţelor, fără excepţie, de pe planeta noastră. Doi, urmăresc ca noutăţile ştiinţei şi tehnicii să nu se transforme în mijloace de autodistrugere. Este imposibil să te ascunzi de aceşti învăţaţi aproape atotştiutori şi practic atotputernici, nu există secrete pentru ei, nu are sens să te lupţi contra lor. Iar acum această Alianţă a celor Nouă se ocupă de Zahar Gubari. De ce tocmai de el, ea nu ştie. Şi ce să facă acum Gubari, nici asta nu ştie. Trebuie să ghicească şi singur. Ştie numai că toate neplăcerile din ultima vreme reprezintă un avertisment. Chiar ea a fost trimisă drept avertisment, iar ca Zahar să-l ţină minte, i s-a ordonat să lase băiatul la el. Nu ştie cine i-a ordonat. Şi-n general nu mai cunoaşte altceva. Şi nici nu vrea să cunoască. Vrea numai să nu i se întâmple ceva rău băiatului. Îl imploră pe Gubari să nu opună rezistenţă şi mai bine să se gândească de douăzeci de ori înainte de a lua o hotărâre. Iar acum trebuie să plece.

Plângând şi îngropându-şi faţa în batistă, ea plecă, iar Gubari rămase cu băiatul. Faţă-n faţă. Ce s-a întâmplat apoi în apartament până la trei după-masa, Gubari n-a mai vrut să

povestească. Ceva fusese. (Băiatul s-a exprimat foarte clar: „Ei, ce să fie? I-am băgat minţile acolo unde le e locul.”) La ora trei, Gubari n-a mai rezistat şi, terorizat, întâi a sunat şi apoi a fugit la Weingarten, prietenul lui cel mai apropiat şi respectat.

— Nici acum nu-nţeleg nimic, recunoscu el în încheiere. L-am ascultat pe Val, pe dumneata, Mitea... Şi totuşi nu pricep nimic. Nu se leagă deloc... E de necrezut. Poate din cauza căldurii? Se spune că nu s-a mai pomenit o asemenea arşiţă de mai bine de două sute cincizeci de ani. Cred că de aceea au şi înnebunit cu toţii, fiecare în felul lui... Poate şi noi...

— Tu mai ai răbdare, Zahar, se întristă Weingarten schimonosindu-se în chip ciudat. Eşti un om concret şi-ar fi mai bine să nu te bagi cu ipotezele tale...

— Ce ipoteze? întrebă abătut Gubari. Mi-e clar şi fără nici-o ipoteză că noi, aici, nu mai găsim nici o ieşire. Trebuie să anunţăm acolo unde trebuie. Eu atât vă spun...

Weingarten îl fulgeră cu privirea.

— Şi unde crezi c-ar trebui să anunţăm în asemenea cazuri?

— De unde vrei să ştiu? Trebuie să existe nişte organizaţii... Să anunţăm nişte organe ale statului, de exemplu.

Băiatul chicoti şi Gubari nu mai spuse nimic. Maleanov îşi imagină cum Weingarten se va duce acolo unde trebuie şi va povesti unui anchetator pătrunzător şi experimentat păţania lui cu piticul roşcovan îmbrăcat într-un costum negru. Probabil că Gubari, în această situaţie, ar fi arătat la fel, destul de amuzant. Iar în ceea ce-l priveşte pe însuşi Maleanov...

— Nu, băieţi. Faceţi cum credeţi, dar eu n-am ce căuta acolo. Pe palierul meu a murit un om în împrejurări stranii, iar eu sunt totuşi ultimul care l-a văzut viu... Şi-n general, nu cred că-i nevoie să merg acolo. Se pare că vor veni şi singuri după mine.

Weingarten îi umplu un pahar cu coniac, iar Maleanov îl dădu pe gât fără să simtă vreun gust. Weingarten suspină:

— Da, tăticilor. N-avem cu cine să ne sfătuim. Poţi să ajungi şi la balamuc. O să trebuiască să ne descurcăm şi singuri. Hai, Mitka, tu ai capul mai limpede. Zi ceva!

Maleanov îşi frecă fruntea.

— Capul meu parcă-i umplut cu plută. N-am ce să zic. Totul este un delir. Pricep doar un singur lucru: ţie ţi-a spus-o în faţă. Distruge tema. Mie nu mi-a spus nimic, dar mi-a aranjat viaţa în aşa fel, încât...

— Exact, îl întrerupse Weingarten. Numărul unu: munca noastră nu i-a mers cuiva la inimă. Întrebare: Cui? Fii atent. La mine vine un extraterestru. Weingarten începu să-şi îndoaie degetele. La Zahar vine agentul Alianţei celor Nouă... Apropo, ai auzit ceva de Alianţa asta? Ceva-ceva se învârte la mine în memorie, chiar acum am citit undeva despre asta, dar unde?... nu-mi amintesc deloc. Aşa. La tine nu vine nimeni... Adică vine, desigur, dar deghizat. Ce concluzii putem trage de-aici?

— Eh, care?...

— De-aici rezultă că de fapt nu există niciun fel de extratereştri sau învăţaţi matusalemici, dar există altceva, o putere căreia noi, cu munca noastră, ne-am pus de-a curmezişul...

— Astea-s prostii, protestă Maleanov. Delir şi iar delir. Nu se potriveşte nici pe dracu'. Gândeşte-te şi singur. La mine: stele în norul gazos şi prăfos. La tine: revertaza. Iar la Zahar: electronica tehnică. Îşi aminti brusc. Şi Snegovoi la fel... Ştii ce-a spus? Unde dai şi unde crapă. Abia acum am înţeles ce-a vrut să spună. Săracul, deci şi el îşi frământase creierii cu asta... Sau tu zici că acţionează trei forţe diferite? întrebă el răutăcios.

— Nu, tăticu'! Ai răbdare. Nu te grăbi!

Arăta astfel de parcă ar fi înţeles totul de mult, iar acum o să ne explice definitiv toată schema, bineînţeles, cu condiţia să nu-l întrerupem şi să nu fie deranjat. Dar nu explică nimic. Tăcu şi se holbă la o cutie goală de pe masă.

Tăceau toţi. Pe urmă Gubari şopti:

— Mie nu-mi iese din cap Snegovoi... Ca să vezi... Probabil că şi lui i s-a ordonat să întrerupă vreo lucrare. Şi cum putea s-o distrugă? Doar era militar... La el tema...

— Vreau la pipi! anunţă ciudatul băieţel şi, când Gubari îl duse cu un oftat la W.C., răsună în toată casa: Şi la caca!

— Stai, tăticu'! Nu te grăbi. Imaginează-ţi pentru un minut că pe Pământ există un grup de creaturi, destul de puternice ca să aranjeze chestiile astea... Să luăm, de exemplu, Alianţa celor Nouă... Ce e important pentru ei? Să lichideze unele lucrări cu anumite perspective... N-ai de unde şti... Poate că acum în Petersburg încă o sută de oameni îşi frământă capul ca şi noi... Iar pe tot globul, o sută de mii. Şi la fel ca nouă, le e frică să recunoască... Unora le e frică, altora le e ruşine, unora le convine! Doar le aruncă bucăţele grase...

— Mie nu mi-a aruncat nici o bucăţică grasă, protestă Maleanov.

— Dar nici asta nu-i întâmplător. Eşti un prost şi-un sărăntoc. Nici măcar nu ştii cui trebuie să-i dai un bacşiş. Pentru tine lumea e plină de obstacole de neînvins! În restaurant sunt ocupate toate mesele – un obstacol. E coadă la bilete – altă piedică… Se leagă cineva de nevastă-ta…

— Bine, bine. Ajunge! Ai început să-mi ţii predici…

— Nuu… Weingarten încetă cu plăcere predica. Lasă asta, tăticu'! Toate astea sunt nişte ipoteze complet raţionale. Într-adevăr, sunt incredibil de puternici… şi totuşi există pe lumea asta, dracu' să-i ia, hipnoză, sugestii… Poate chiar, naiba să-i ia, există şi sugestia telepatică! Nu, tăticu', imaginează-ţi: există pe Pământ o rasă, străveche, raţională, poate chiar neomenească, adversarii noştri. Şi iată că au aşteptat, au răbdat, au cules informaţii, s-au pregătit şi acum s-au hotărât să dea lovitura. Ia aminte, nu cu atacuri deschise, ci mult mai inteligent. Îşi dau seama că a ridica munţi de cadavre este o barbarie, o prostie care poate deveni periculoasă chiar pentru ei înşişi. Şi atunci s-au decis să opereze încet, cu bisturiul, pe sistemul nervos central, la baza bazelor, pe cercetările de perspectivă. Înţelegi?

Maleanov îl asculta şi nu-l asculta. O senzaţie vâscoasă de leşin i se urcă în gât; voia să-şi astupe urechile, să plece, să se culce, să se întindă şi să-şi bage capul sub pernă. Îi era frică. Şi nu doar teamă, ci FRICĂ NEAGRĂ. Fugi de-aici! Salvează-te! Lasă totul, ascunde-te, intră sub pământ, sub apă… Hei, tu, ţipă în el. Vino-ţi în fire, idiotule! Nu se mai poate aşa, te pierzi… Şi rosti cu mare greutate:

— Am înţeles. O prostie cruntă.

— De ce prostie?

— Astea-s poveşti. Răguşi brusc şi tuşi. Pentru adolescenţi. Mai bine scrie un roman şi du-l la revista Focul de tabără. Iar la sfârşit pionierul Vasea va demasca toate aceste intrigi şi îi va învinge pe toţi.

— Deci aşa, spuse liniştit Weingarten. Eşti de acord că la noi au avut loc nişte evenimente?

— Sunt.

— Nişte evenimente fantastice?

— Presupunem că fantastice.

— Atunci, tăticu', cum vrei să explici nişte evenimente fantastice fără ipoteze fantastice?

— Eu nu ştiu nimic despre asta. La voi au fost evenimente fantastice. Iar voi poate sunteţi în a doua săptămână de beţie neîntreruptă... La mine nu au existat deloc întâmplări fantastice. Şi nici băutor nu sunt...

Aici, lui Weingarten i se sui sângele la cap, trase un pumn în masă şi începu să urle că, ei, drăcia dracului, el, Maleanov, va trebui să-l creadă, că dacă noi, fir-ar să fie, n-o să avem încredere unul în altul, atunci se va duce totul dracului de râpă; că târâturile alea poate chiar au sperat că n-o să ne credem între noi şi că vom rămâne faţă-n faţă cu ei, dar separat... şi atunci ne vor freca după cum vor dori!...

Continuă să urle, stropind cu salivă în jur, încât Maleanov chiar se sperie; uită până şi de FRICA NEAGRĂ. Ei, hai, lasă, ce te montezi în halul ăsta, bolborosea el, eh, ce vrei, mi-a scăpat, iartă-mă. Întors de la baie, Gubari îi privea înfricoşat.

Săturându-se de atâta ţipat, Weingarten se ridică brusc, scoase din frigider o sticlă cu apă minerală, smulse capacul cu dinţii şi puse sticla la gură. Apa înspumată îi curgea pe obrajii bucălaţi şi nebărbieriţi şi instantaneu îi apărură broboane de transpiraţie pe frunte şi pe umerii goi, păroşi.

— De fapt, ştii ce-am vrut să spun? întrebă Maleanov împăciuitor. Nu-mi place când lucrurile neverosimile sunt explicate prin cauze neverosimile. Păi unde-i principiul economiei gândirii? Aşa putem să vorbim câte-n lună şi-n stele...

— Propune tu altceva, se îmbufnă Weingarten şi băgă sticla goală sub masă.

— Nu pot. Dac-aş fi putut, ţi-aş fi propus. Dar mi s-a blocat căpăţâna de frică. Totuşi cred că, dacă sunt într-adevăr atotputernici, ar fi putut să se limiteze la mijloace mult mai simple.

— Ca de exemplu?

— Păi... nu ştiu... De exemplu, pe tine să te otrăvească cu vreo conservă stricată... Pe Zahar... păi, nu ştiu... să-l molipsească cu ceva... Şi-n general, ce rost au toate aceste crime şi orori? Dacă sunt atât de puternici şi telepaţi, ne-ar fi sugerat să uităm tot ce-i mai departe de aritmetică. Sau ne-ar fi creat un reflex condiţionat: când ne aşezăm să lucrăm să ne apuce diareea... sau gripa, îţi curg mucii, îţi trosneşte căpăţâna... O eczemă... Ce, n-au de unde alege?... Totul ar fi fost liniştit, în pace, nimeni n-ar fi observat nimic.

Weingarten abia aşteptă să termine.

— Uite ce, Mitka. Trebuie să înţelegi un singur lucru...

Dar Zahar îl întrerupse.

— O secundă, se rugă el şi îşi desfăcu braţele, vrând parcă să-i despartă pe Maleanov şi pe Weingarten. Daţi-mi voie, până mi-am adus aminte... Hai, aşteaptă, Val, lasă-mă să vorbesc! Referitor la durerea de cap... Mitea, dumneavoastră aţi spus deja... ăăă, ştiţi... anul trecut zăceam la spital...

Pe scurt, stătuse anul trecut la spitalul academiei, ceva necazuri cu sângele, iar acolo în rezervă a făcut cunoştinţă cu un oarecare Gluhov Vladlen Simionovici, orientalist. Făcuse preinfarct, însă nu asta era important, ci faptul că într-un fel se împrieteniseră, apoi chiar se mai întâlniseră din când în când. Deci aşa, acum două luni, acest Gluhov i se plânse lui Gubari că una dintre lucrările lui de proporţii, pentru care el culesese materiale timp de aproape zece ani, se dusese pe apa sâmbetei din cauza unei foarte stranii idiosincrazii care-i apăruse. Şi anume, când Gluhov se aşeza să scrie studiul, imediat începea să-l doară violent capul, până la vomă, uneori cu pierderea cunoştinţei...

— Totuşi putea să se gândească la lucrarea sa, continuă Zahar, reuşea să citească materialele, ba chiar mi se pare că putea şi să povestească despre lucrare, dar asta nu mai ţin minte, n-aş vrea să mint... Dar să scrie era imposibil. Şi uite acum, după cuvintele dumneavoastră, Mitea...

— Îi ştii adresa? îl repezi Weingarten.

— O ştiu.

— Are telefon?

— Are... îl ştiu şi...

— Hai, cheamă-l aici. E omul nostru.

Maleanov sări brusc.

— Hai sictir! Ai înnebunit. E penibil. Poate chiar are o astfel de boală...

— Toţi avem această boală, i-a replicat Weingarten.

— Valka, dar e orientalist! Ăsta joacă în altă piesă!

— Tot în asta, tăticu’. Te asigur că e din aceeaşi piesă.

— Nu, nu trebuie! se împotrivi Maleanov. Zahar, stai jos, nu-l asculta!

Era îngrozitor. Era cu neputinţă de imaginat cum o să vină în această bucătărie încinsă şi plină de fum un om străin, absolut normal, cum se va scufunda în atmosfera nebuniei şi a fricii.

— Mai bine știți ce facem? încercă să-i convingă Maleanov. Îl chemăm pe Vecerovski. Zău, o să fie mai cu folos!

Weingarten n-a avut nimic împotriva lui Vecerovski.

— Bine, aprobă el. E o idee. Vecerovski e mintos! Zahar, tu du-te şi sună-l pe Gluhov al tău, iar pe urmă noi o să-l sunăm pe Vecerovski...

Maleanov nici n-a vrut să audă de Gluhov. Implora, ţipa că în casa asta el e stăpân şi că-i trimite pe toţi la dracu'. Dar împotriva lui Weingarten nu rezişti. Zahar plecă să-l sune pe Gluhov, iar băieţelul coborî imediat de pe taburet şi îl urmă pe Zahar, parcă lipit de el.»

CAPITOLUL ŞAPTE

14.

«... făcându-se comod în colţul divanului, fiul lui Zahar începu să încânte societatea cu pasaje din enciclopedia Medicina Populară pe care i-o dăduse Maleanov din greşeală. Vecerovski, deosebit de elegant, în contrast cu un Weingarten transpirat şi parcă prins de pe gârlă, îl asculta pe ciudatul băieţel şi-l privea curios, ridicându-şi sprâncenele roşcate. Încă nu spusese nimic esenţial, punând doar câteva întrebări, ce păreau, după opinia lui Maleanov (şi nu numai a lui), lipsite de sens. De pildă, îl întrebase brusc pe Zahar dacă are conflicte dese cu conducerea, iar pe Gluhov dacă preferă să se uite la televizor. (S-a lămurit faptul că Zahar, în general, nu avusese niciodată conflicte cu cineva, aşa-i stătea în caracter, iar lui Gluhov nu numai că-i plăcea să stea la televizor, ci pur şi simplu adora s-o facă.)

Lui Maleanov îi plăcu mult de Gluhov, deşi nu suporta oameni noi în companii vechi, fiindu-i mereu teamă că aceştia vor începe să se comporte cumva altfel decât de obicei, creându-i astfel un sentiment de jenă. Dar cu Gluhov totul părea să fie în ordine.

Foarte agreabil, nu era caustic; micuţ, slăbuţ, cârn, ochi roşcaţi îndărătul unor ochelari mari, lentile cu multe dioptrii. La început a băut bucuros păhărelul de vodcă pe care i l-a propus Weingarten, apoi s-a necăjit vizibil aflând că ăsta-i ultimul. În timp ce l-au chestionat, i-a ascultat foarte atent pe fiecare, înclinând ca un profesor capul spre umărul drept şi privind mereu spre dreapta. «Nu, nu, răspundea el de parcă-şi cerea iertare. Nu, nu mi s-a întâmplat nimic asemănător. Fie-vă milă, nici nu-mi pot imagina aşa ceva... Tema? Mi-e teamă că este cam departe de preocupările dumneavoastră: „Influenţa culturii americane în Japonia. Experimentarea analizei calitative şi cantitative.” „...Da, probabil că suferea de o oarecare idiosincrazie, iar după opinia mai multor specialişti în medicină e vorba de un caz foarte rar...” În general, Gluhov părea că nu spune nimic deosebit, dar ce bine că se găsea aici! Totuşi era un

om prea comun: băuse cu poftă şi încă mai voia, mânca icre cu o plăcere copilărească, prefera ceaiul de Ceylon, iar cel mai mult îi plăcea să citească romane poliţiste. Se uita la băiatul neobişnuit al lui Zahar cu o nedumerire înfricoşată, râdea nesigur din când în când, asculta trăsnăile celorlalţi cu compătimire şi tot timpul începea să se scarpine după urechi cu amândouă mâinile, bolborosind: „Da, e uimitor... De necrezut!” Într-un cuvânt, Maleanov se lămurise cu Gluhov. Nu puteai să aştepţi de la el informaţii noi, de sfaturi nici nu putea fi vorba.

Weingarten, ca-ntotdeauna în prezenţa lui Vecerovski, îşi mai micşorase puţin volumul. Devenise chiar mai cuviincios, nu ţipa şi nici nu mai asasina pe nimeni cu tăticii lui. Izbuti totuşi să pescuiască ultimele bobiţe de icre negre.

Zahar nu scotea niciun cuvânt, dacă nu punem la socoteală răspunsurile scurte la întrebările neaşteptate ale lui Vecerovski. Nici măcar povestea nenorocirilor lui n-a istorisit-o el, a făcut-o Weingarten. Şi chiar a încetat să-l mai domolească pe straniul său copil şi doar aborda un zâmbet bolnăvicios la auzul citatelor povăţuitoare despre afecţiunile diferitelor organe delicate.

Şi acum stăteau fără să scoată un cuvânt. Sorbeau ceaiul rece. Fumau. În geamurile blocului de vizavi, aur topit. Pe cerul albastru închis atârna secera lunii noi, iar din stradă se auzeau trosnete uscate, probabil iar ardeau niscaiva lăzi vechi. Weingarten, foşnind din pachetul de ţigări, se uită în el, îl mototoli şi întrebă în şoaptă: „Mai are cineva ţigări?” „Poftiţi...” răspunse grăbit Zahar, tot în şoaptă. Gluhov tuşi şi mestecă ceaiul cu linguriţa.

Maleanov îl privi pe Vecerovski. Stătea cufundat în fotoliu, cu picioarele întinse şi încrucişate, şi îşi cerceta atent unghiile de la mâna dreaptă. Maleanov îşi mută privirile spre Weingarten, care trăgea din ţigară şi-l privea pe deasupra jarului pe Vecerovski. Şi Zahar se uita la Vecerovski, la fel şi Gluhov. Lui Maleanov îi veni dintr-odată să râdă. Ce naiba, ce-aşteptăm practic de la el? Un matematician, acolo. Unul mare. Să zicem că unul foarte mare, o somitate. Şi ce-i cu asta? Parc-am fi copii, zău aşa. Ne-am rătăcit prin pădure şi clipim cu speranţă la nenea. Ne scoate el...

— Practic, astea sunt toate dovezile pe care le avem, rosti moale Weingarten. După cum vedeţi, s-au conturat două poziţii... Vorbea, adresându-se parcă tuturor, dar se uita numai la Vecerovski. Mitka crede că trebuie să găsim explicaţii în cadrul fenomenelor naturii. Eu însă consider că avem de-a face cu

intervenţia unor forţe complet necunoscute nouă. Ca să zic aşa, să explicăm fantasticul prin fantastic...

Această tiradă sună foarte pompos. N-ar fi fost mai cinstit şi mai simplu să zică: „Nene, dragul nostru, ne-am rătăcit. Scoate-ne...?” Nu, trebuia să facă un rezumat, vezi bine, nici noi nu suntem de la ţară... Eh, şi-acum stai ca prostu’. Maleanov luă ceainicul şi se duse în bucătărie, jenat de ruşinea lui Valka. N-a auzit ce s-a mai vorbit până când a umplut ceainicul şi l-a pus pe foc. Când s-a întors, Vecerovski vorbea liniştit, cercetându-şi absorbit unghiile, acum cele de la mâna stângă:

— ... şi de aceea mă asociez totuşi punctului tău de vedere, Val. Într-adevăr, probabil că fantasticul trebuie explicat numai prin fantastic. E posibil ca voi toţi să fi căzut în sfera atenţiei... hmm... să zicem, a unei supercivilizaţii. După mine, ăsta-i un termen consacrat pentru definirea unei raţiuni mult mai puternice decât cea omenească...

Weingarten trăgea tare din ţigară şi dădea din cap cu importanţă, luându-şi o mină concentrată.

— Pentru ce le-a trebuit să oprească cercetările dumneavoastră, continuă Vecerovski, este nu numai o întrebare complicată, dar şi de prisos. Esenţa constă în aceea că omenirea, fără să realizeze, a atras atenţia asupra ei şi a încetat să mai fie un sistem de sine stătător. Probabil că fără să ştim am călcat pe bătătura unei supercivilizaţii, iar aceasta şi-a stabilit drept scop, poate, reglarea progresului omenirii după cum îi convine.

— Da, Phil. Mai stai un pic însă, interveni Maleanov. Nici tu nu înţelegi oare? Ce drăcie de supercivilizaţie? Ce, asta-i supercivilizaţie, care-şi bagă nasul în treburile noastre precum un pisoi orb? Pentru ce toate aceste absurdităţi? Anchetatorul meu... Chiar şi cu coniac... Muierile lui Zahar... Unde-i principiul de bază al raţiunii: utilitate şi ergonomie?

— Astea sunt particularităţi, Dima, spuse încet Vecerovski. De ce să măsurăm utilitatea neomenească cu măsuri omeneşti? Şi apoi, imaginează-ţi: cu ce forţă o să-ţi loveşti obrazul ca să omori un biet ţânţar? Ai putea omorî pe loc cu această lovitură toţi ţânţarii din jur.

Weingarten se băgă în discuţie:

— Sau, de exemplu, ce utilitate are construcţia podului peste un râu din punctul de vedere al ştiucii?

— Eh, nu mai ştiu. Totul e cam fără sens.

Vecerovski aşteptă puţin şi văzând că Maleanov a amuţit continuă:

— Aş fi vrut să subliniez altceva. Dacă vom pune altfel problema, necazurile personale vor trece pe alt plan. Acum e vorba de soarta omenirii. Probabil că nu în sensul fatal, în orice caz mă refer la demnitatea ei. Deci trebuie ocrotită nu numai teoria revertazei a lui Val, ci şi soarta biologiei în general, de pe întreaga planetă... Sau poate greşesc?

Pentru prima dată în prezenţa lui Vecerovski, Weingarten se grăbi să revină la dimensiunile sale obişnuite. Dădu din cap foarte energic în faţa lui Vecerovski, dar spuse cu totul altceva decât se aştepta Maleanov:

— Da, fără-ndoială. Ne dăm seama că nu e vorba numai de noi. Doar sunt sute de cercetări. Poate chiar mii... Păi, ce tot spun eu. E vorba de direcţia progresului în general!

— Sigur că da! îl aprobă Vecerovski. Deci, ne aşteaptă lupta. Arma lor e taina. A noastră e publicitatea. Ce trebuie făcut în primul rând? Să povestim aceste întâmplări cunoştinţelor noastre, care pe de-o parte au destulă fantezie ca să ne creadă, iar pe de alta au destulă autoritate ca să-i convingă pe colegii lor aflaţi în vârfurile ştiinţei. Şi astfel, indirect, vom intra în contact cu conducerea ţării, vom utiliza mass-media, putând astfel informa toată omenirea. Prima dumneavoastră mişcare a fost foarte corectă: aţi venit la mine. Eu, personal, voi încerca să conving câţiva matematicieni de valoare, care sunt în acelaşi timp şi oameni cu mari răspunderi administrative. Întâi, bineînţeles, voi lua legătura cu ai noştri, pe urmă şi cu cei de peste hotare...

Se înviorase brusc, se făcuse şi mai comod în fotoliu şi vorbea, vorbea, vorbea. Spunea nişte nume, posturi, titluri de funcţii, sublinia foarte clar cu cine trebuie să discute Maleanov, Weingarten. Puteai să juri că de câteva zile a lucrat numai la acest plan amănunţit de acţiune. Dar cu cât vorbea mai mult, cu atât Maleanov se întrista mai tare. Şi când Vecerovski trecu cu o înflăcărare aproape penibilă la o a doua parte a programului său, la apoteoza în care omenirea unificată de o îngrijorare generală va da o lovitură mortală supercivilizaţiei cotropitoare, cu forţele unite ale întregii planete, atunci Maleanov simţi că el nu mai poate. Se ridică şi se duse la bucătărie, unde-şi făcu alt ceai. Ăsta era Vecerovski. Aşa-i capul lui. S-a speriat rău de tot, săracul. Păi, frăţioare, astea deja nu mai sunt discuţiile

contradictorii despre telepatie. Şi-n general, singurii vinovaţi suntem noi. Vecerovski aşa, Vecerovski pe dincolo,

Vecerovski e o forţă... Iar Vecerovski e pur şi simplu un om. Desigur, un om deştept, un om însemnat, dar numai atât. Când e vorba de probleme abstracte e puternic. Dar când îl strânge viaţa-mamă... Păcat că, nu se ştie de ce, a luat partea lui Valka. Iar pe mine nici nu m-a ascultat ca lumea... Maleanov luă ceainicul şi se întoarse în cameră.

Acolo, bineînţeles, Weingarten îl desfiinţa pe Vecerovski. Pentru că, trebuie să ştiţi, pietatea poate fi nemărginită, dar când omul îndrugă verzi şi uscate, nu-l mai ajută niciun fel de pietate...

Vecerovski se ghemuise în fotoliu, ascunzându-şi faţa în palme. Era ceva de nesuportat. Maleanov se hotărî:

— Înţelegi, Phil, toate propunerile tale... Această programare a acţiunilor... Teoretic, poate că e bună. Dar acum n-avem nevoie de teorie. Ne trebuie un program care să poată fi realizat în condiţii reale, concrete. Uite, tu vorbeşti de „unificarea omenirii”. Nu ştiu dacă înţelegi, dar pentru planul tău poate că era bună oricare altă omenire, numai a noastră nu. Vreau să zic, nu cea pământeană. A noastră n-o să creadă aşa ceva. Ştii când va accepta versiunea supercivilizaţiei? Când aceasta se va coborî la nivelul nostru şi va începe să arunce în noi cu bombe, în zboruri razante. Atunci o să credem. Atunci ne vom uni. Chiar şi atunci nu o vom face dintr-odată; mai întâi, probabil înfierbântaţi, ne vom face mizerii unul altuia.

— Chiar aşa! interveni Weingarten cu o voce neplăcută şi râse scurt.

Toţi tăcură.

— Iar eu, în plus, am şi-un şef-femeie, completă Zahar. Foarte deşteaptă, drăguţă, dar cum o să-i povestesc toate astea? Despre mine, vreau să spun...

Şi din nou au tăcut toţi, de data asta pentru o perioadă mai lungă. Pe urmă Gluhov se hotărî, spunând încet:

— Ce ceai! O minunăţie! Ce iscusit sunteţi, Dimitri Alexeevici, de mult n-am mai băut aşa un ceai... Da, da, da... Sigur că totul e neclar, greoi... Însă pe de altă parte: cerul, luna, admiraţi-le... Un ceiuţ, o ţigărică... Într-adevăr, ce-i mai trebuie omului? Seriale poliţiste la televizor, foarte reuşite... Nu ştiu, nu ştiu... Dumneavoastră, de exemplu, Dimitri Alexeevici. Lucraţi ceva despre stele, despre gaze interstelare... Dar ce vă privesc toate

astea? Dacă stăm să ne gândim mai bine, nu? De fapt, trageţi cu coada ochiului. Bea ceai, uită-te la televizor… Cerul nu e pentru priviri curioase, stă acolo doar ca să fie admirat…

Şi dintr-odată băiatul lui Zahar declară solemn şi răsunător:

— Te dai şmecher, nu?!

Maleanov se gândi că spusese asta pentru Gluhov. Se părea că nu. Băiatul, mijindu-şi ochii ca un om mare, îl privea pe Vecerovski şi îl ameninţa cu degetul murdărit de ciocolată.

„Linişte! Mai încet!” mormăi Gubari, dojenindu-l neputincios pe băieţel, iar Vecerovski, luându-şi brusc palmele de pe faţă, îşi reluă înfăţişarea iniţială, se tolăni în fotoliu, întinzându-şi picioarele lungi şi încrucişându-le. Faţa lui roşcovană se liniştise.

— Deci aşa, începu el. Sunt bucuros să constat că ipoteza tovarăşului Weingarten ne-a înghesuit într-o fundătură vizibilă şi cu ochiul liber. Se observă uşor că în aceeaşi fundătură ne îngrămădesc şi ipotezele asupra legendarei Alianţe a celor Nouă, a raţiunii tainice ce se ascunde în bezna oceanului planetar şi în general a oricăror forţe ce acţionează RAŢIONAL. Ar fi fost foarte bine dacă acum am fi putut să tăcem şi să ne gândim un singur moment, pentru a ne convinge de justeţea cuvintelor mele.

Maleanov clătina absent linguriţa în cană, gândindu-se: „Ce nemernic! Ca să vezi cum ne-a driblat! Pentru ce? Ce-i tot circul ăsta…? Weingarten îl privea drept în faţă pe Vecerovski, ochii lui se holbau din ce în ce, iar obrajii graşi, transpiraţi, îi tremurau ameninţător. Gluhov îi privea pierdut pe toţi, la rând, iar Zahar pur şi simplu aştepta răbdător, probabil că dramatismul minutului de tăcere nu-l atinsese. Pe urmă Vecerovski vorbi din nou:

— Luaţi aminte. Pentru explicarea evenimentelor fantastice am încercat să aducem argumente care, deşi fantastice, stau totuşi în sfera imaginaţiei noastre contemporane. Asta nu ne ajută la nimic. La absolut nimic. Val ne-a demonstrat asta foarte convingător. De aceea, e clar că nu are sens deloc… Nu, aş fi zis că are sens cu atât mai mult să aducem orice fel de argumente ce depăşesc imaginaţia contemporană. Să zicem ipoteza unui Dumnezeu… sau… sau altele… Concluzia?

Weingarten, tremurând tot, îşi şterse faţa cu palma şi începu să-şi bea ceaiul, dârdâind. Maleanov întrebă supărat:

— Ce, dinadins ai jucat teatru?

— Ce-aveam mai bun de făcut? întrebă Vecerovski, ridicându-şi până la tavan enervantele lui sprâncene roşcovane. În general, nu aşa se pune problema cum aţi făcut-o voi: „Alianţa celor Nouă sau tau-cetieni...” Şi ce importanţă are? De ce să ne fi contrazis? Orice răspuns aţi fi dat, din el n-ar fi reieşit niciun program practic de acţiune. V-a ars casa, v-a dărâmat-o vreun uragan sau vreo inundaţie, voi trebuie să vă gândiţi nu la ce s-a întâmplat cu casa, ci cum o să trăiţi acum, unde anume şi ce trebuie să faceţi mai departe...

— Vrei să spui... începu Maleanov.

— Vreau să spun, apăsă Vecerovski pe cuvinte, că nu s-a întâmplat nimic INTERESANT cu voi. Nimic interesant, nu ai nici ce să cercetezi, nici ce să analizezi. Toate încercările voastre de a găsi cauzele sunt pur şi simplu nişte curiozităţi inutile. Acum trebuie să vă gândiţi cum o să vă comportaţi. Iar ca să vă gândiţi la asta este mult mai complicat decât să fantazaţi despre regele Ashoka, pentru că de acum încolo fiecare dintre noi va fi SINGUR. Nimeni n-o să vă ajute, n-o să vă sfătuiască şi nici nu o să rezolve ceva în locul vostru. Nici academicieni, nici chiar întreaga omenire progresistă... Despre asta a vorbit destul de bine Val.

Se ridică, îşi turnă ceai şi se întoarse din nou în fotoliu, insuportabil de sigur pe el, drept, cu o eleganţă demnă de o serată diplomatică. Până şi ceaşca o ţinea ca un pair oarecare în timpul unui five o’clock dat la curtea regală...

Băieţelul citi tare, de se auzi în toată casa:

— „Dacă bolnavul nu va asculta de sfaturile medicilor, dacă se va trata neglijent şi va abuza de alcool, atunci, după aproximativ cinci-şase ani, după a doua perioadă de evoluţie a bolii, va urma a treia perioadă, ultima...”

Zahar izbucni mâhnit:

— Şi de ce? De ce tocmai cu mine? Tocmai cu noi?

Vecerovski îşi aşeză cu un uşor zgomot ceaşca pe farfurioară, pe care apoi o puse pe masă, alături de el.

— Pentru că secolul nostru este în negru, explică el, tamponându-şi cu o batistă albă, imaculată, buzele roz-gri, ca de cal. Secolul nostru poartă joben şi totuşi continuă să fugă. Iar pe urmă, când ne vor bate ceasul pasivităţii şi cel al renunţării la

treburile cotidiene, atunci ne vom pierde integritatea şi n-o să mai visăm nimic[6]...

— Ptiu, drace, făcu Maleanov, iar Vecerovski porni să hohotească mulţumit ca un marţian sătul.

Weingarten scormoni într-o scrumieră plină ochi şi găsind un muc de ţigară mai lung îl strecură între buzele groase, scăpără un chibrit şi un timp stătu aşa, încrucişându-şi privirile pe flacără.

— Într-adevăr... spuse el. Ce importanţă are cine este puterea?... Dacă ea e vădit mai puternică decât cea omenească... Trase din ţigară. Un păduche de frunză peste care a căzut un bolovan sau un bănuţ... Numai că eu nu sunt un păduche de frunză. Eu pot să aleg.

Zahar îl privi cu speranţă, dar Weingarten tăcu. Să alegi, se gândi Maleanov. Uşor de zis, să alegi...

— E uşor de zis, să alegi! începu Zahar, dar aici interveni Gluhov, spre care Zahar îşi aţinti privirile încărcate de speranţă.

— Dar e foarte clar, spuse Gluhov cu o hotărâre neobişnuită. Nu e clar ce trebuie să alegem? Viaţa trebuie s-o alegem. Ce altceva? Doar nu telescoapele şi eprubetele voastre... Da’ lasă să le stea în gât telescoapele voastre! Şi gazele difuze! Trebuie să trăim, să iubim, trebuie să simţim natura, s-o simţim şi nu să râcâim în ea. Acum când privesc pomul, tufişul, simt, ştiu, ăsta-i prietenul meu. Existăm unul pentru altul. Suntem necesari unul altuia...

— Acum? întrebă tare Vecerovski.

Gluhov se poticni.

— Poftiţi? bolborosi el.

— Iar noi ne cunoaştem, Vladlen Simionovici, spuse Vecerovski. Mai ţineţi minte? Estonia, şcoala de limbaj matematic... Saună, bere...

— Da, da, se ruşină Gluhov plecându-şi ochii. Da.

— Atunci eraţi cu totul altfel, îl mustră Vecerovski.

— Eh, păi când a fost asta? se justifică Gluhov. Ştiţi, şi baronii îmbătrânesc...

— Baronii tot aşa şi luptă, se încăpăţânează Vecerovski. Şi n-a fost chiar aşa demult.

Gluhov îşi depărtă braţele a neputinţă.

---

[6] Din poezia *Sunete de corn*, de Guillaume Apollinaire.

Maleanov nu înţelese nimic din acest intermezzo, dar era ceva în el, ceva neplăcut, doar nu-şi spuneau degeaba toate astea. Iar Zahar luă totul ca pe ceva personal, simţind probabil ceva supărător şi jignitor pentru el în această mică discuţie, pentru că, dintr-odată, ţipă pe un ton tăios, aproape cu ură, adresându-se lui Vecerovski:

— Pe Snegovoi ei l-au omorât! E uşor să vorbeşti, Philip Pavlovici. Pe voi nu v-a strâns de gât. Vă e bine!...

Vecerovski clătină din cap.

— Da, spuse el. Mi-e bine. Îmi este bine, şi lui Vladlen Simionovici la fel. Nu-i aşa, Vladlen Simionovici?

Un omuleţ ce îşi apăra comoditatea, cu ochii roşii ca de iepure, dincolo de lentilele cu dioptrii puternice ale ochelarilor cu ramă învechită de oţel, dădu neputincios din mâini. Pe urmă se ridică şi privind în gol spuse:

— Iertaţi-mă, prieteni, dar e timpul să plec. E deja târziu!...»

CAPITOLUL OPT

15.

«... Poate vrei să dormi la mine? întrebă Vecerovski.

Maleanov spăla vasele, gândindu-se la această propunere. Vecerovski nu-l grăbi cu răspunsul. Se duse din nou în sufragerie, cotrobăi un timp pe-acolo şi se întoarse cu o grămăjoară de gunoi într-un ziar ud pe care îl aruncă în găleată. Pe urmă luă cârpa şi începu să şteargă masa din bucătărie.

În general, după evenimentele şi discuţiile de astăzi, lui Maleanov nu-i venea să rămână singur. Pe de altă parte însă era neplăcut şi la drept vorbind ruşinos să abandoneze apartamentul şi să plece. Nu pot să sufăr să dorm în case străine, se gândea el. Chiar şi la prieteni. Chiar la Vecerovski. Dintr-odată simţi foarte clar aroma cafelei. O ceşcuţă roz, fragilă ca o petală de trandafir, iar în ea băutura miraculoasă â la Vecerovski. Dacă stai însă şi te gândeşti, doar n-o bei noaptea... Cafeaua poţi s-o bei dimineaţa.

Termină de spălat ultima farfurioară, o puse în uscător, şterse la repezeală linoleumul şi se duse în camera mare. Vecerovski stătea deja în fotoliu, întors cu faţa spre geam. Cerul dincolo de ferestre era roz cu reflexe aurii, iar luna nouă stătea ca-n vârful unui minaret, exact deasupra blocului de douăsprezece etaje. Maleanov îşi luă fotoliul, îl întoarse spre geam şi se aşeză şi el. Îi despărţeau doar masa pe care Phil făcuse curat: cărţile erau puse în ordine, una peste alta, nu mai rămăsese nici urmă din praful neşters de-o săptămână, trei creioane şi stiloul erau rânduite cu grijă lângă calendar. În orice caz, în timp ce Maleanov se ocupase de vase, Vecerovski reuşise să dea camerei o strălucire neobişnuită. Deşi mai că nu dăduse cu aspiratorul, Vecerovski izbutise să rămână tot elegant, fără o pată pe costumul crem. Izbutise chiar să nu transpire, ceea ce era deja de domeniul fantasticului. Iar Maleanov, deşi purta şorţul Irkăi, avea toată burta udă, întocmai ca a lui Weingarten.

Dacă soţia are burta udă după ce spală vasele, atunci înseamnă că soţul e un beţivan. Dar dacă soţul are burta udă?...

Tăceau şi priveau cum blocul de douăsprezece etaje îşi stinge treptat luminile. Apăru Kaleam, mieunând încet. Sări pe genunchii lui Vecerovski, se făcu comod şi începu să toarcă. Vecerovski îl mângâia încet, cu palma lui îngustă şi lungă, fără să-şi ia privirile de la luminile blocului alăturat.

— Năpârleşte, îl preveni Maleanov.

— N-are importanţă, răspunse încetişor Vecerovski.

Iar au tăcut. Acum, când alături nu mai erau Weingarten, roşu şi transpirat, Zahar, topit de spaimă lângă copilul său de coşmar, şi Gluhov, atât de comun şi totuşi enigmatic, când alături de el era numai Vecerovski, ce nu aştepta de la nimeni niciun fel de rezolvări supranaturale, infinit de calm şi extraordinar de sigur pe el, acum tot trecutul nu mai părea chiar un vis, ci mai degrabă o povestire excentrică care, dacă se întâmplase cu adevărat, atunci se petrecuse demult şi de fapt nici nu se întâmplase ci numai începuse, pentru ca apoi să înceteze. Maleanov simţi chiar un vag interes pentru acest personaj semi-literar din acea povestire excentrică: va primi în cele din urmă cei cincisprezece ani sau poate chiar mai mult...»

16.

«... îşi aminti de, Snegovoi, de pistolul din buzunarul pijamalei, de sigiliul de la uşă.

— Ascultă, am zis eu. Oare ei l-au omorât pe Snegovoi?

— Cine? răspunse, după o scurtă ezitare, Vecerovski.

— Păi... am început eu şi am tăcut.

— După toate aparenţele, Snegovoi s-a împuşcat, spuse Vecerovski. N-a mai rezistat.

— Cum adică n-a mai rezistat?

— La presiuni. Şi a ales.

Asta deja nu mai era o poveste fantasmagorică. Am simţit din nou binecunoscuta înţepenire interioară, m-am ghemuit în fotoliu ridicându-mi picioarele şi mi-am înconjurat genunchii cu mâinile. M-am ghemuit atât de tare, încât mi-au trosnit oasele. Sunt eu, şi toate astea se întâmplă cu mine, nu cu Făt-Frumos sau cu Păcală, ci cu mine. Iar lui Vecerovski îi e bine...

— Ascultă, am strecurat printre dinţi. Ce era cu Gluhov? Aţi vorbit cam ciudat...

— M-a enervat.

— Cu ce?

Vecerovski tăcu.

— Nu are dreptul să rămână singur, spuse el într-un târziu.

— Înţeleg, am ezitat eu.

— Mă supără nu atât alegerea lui, răspunse Vecerovski atât de încet încât aveam impresia că-i aud gândurile. De ce trebuie să se justifice tot timpul? Iar el nu numai că se justifică, dar încearcă să-i convertească şi pe alţii, îi e ruşine să fie un slab printre cei puternici, ar vrea ca şi ceilalţi să fie slabi. Crede că atunci o să-i fie mai uşor. Poate că are dreptate, dar mă înnebuneşte poziţia lui.

Îl ascultam cu gura căscată, iar când termină l-am întrebat prudent:

— Vrei să spui că Gluhov, tot... sub presiune?

— A fost. Acum e pur şi simplu nimicit.

— Stai, stai, stai... Dă-mi voie!

Şi-a întors încet faţa spre mine.

— Ce, n-ai înţeles?

— De unde? Doar el a zis... Am auzit cu urechile mele... Pur şi simplu se vedea clar că omul nici în suflet, nici în vis... Este evident!

De altfel, acum nu mi se părea chiar atât de evident. Mai de grabă era invers.

— Deci n-ai înţeles, mă privi curios Vecerovski. Hmm... Iar Zahar a înţeles. Pentru prima dată în această seară îşi scoase luleaua şi săculeţul. Începu să îndese fără grabă tutunul. Curios că n-ai priceput... De altfel erai răvăşit. Printre altele, judecă şi singur: omului îi plac detectivii, adoră să stea la televizor şi chiar astăzi e un episod din serialul ăla mizerabil... şi dintr-odată sare din locul său comod şi dă fuga la nişte oameni complet necunoscuţi. De ce? Ca să se plângă de migrene? Scăpără chibritul şi începu să pufăie din lulea. Un foculeţ roşu-gălbui începu să joace în ochii lui ficşi. Se făcu simţită aroma mierii. Şi apoi, l-am recunoscut imediat. Mai exact, nu chiar imediat... S-a schimbat foarte mult. Era o sfârlează de om, energic, vorbăreţ, veninos... Nici un fel de rusofilie, nici vorbă de păhărel. La început mi-a fost milă de el, dar când a început să-şi expună noua sa concepţie, atunci am simţit că turbez.

Tăcu şi începu să se ocupe exclusiv de luleaua sa.

Din nou m-am ghemuit din toate puterile. Deci aşa stau lucrurile. Pur şi simplu l-au zdrobit. A rămas viu, dar nu mai era el însuşi. O materie degenerată... Un suflet degenerat.

N-a rezistat... Ce naiba, probabil că există nişte presiuni cărora nici un om nu le va rezista...

— Deci îl judeci şi pe Snegovoi?

— Eu nu judec pe nimeni, îmi replică Vecerovski.

— Eh... Parcă erai turbat... Din cauza lui Gluhov...

— Nu m-ai înţeles, zise cu o uşoară nerăbdare Vecerovski. Nu mă înnebuneşte alegerea lui Gluhov. N-am dreptul să mă enervez din cauza alegerii pe care o face un om, care va rămâne singur, lipsit de ajutor şi de speranţă... Mă irită însă purtarea lui Gluhov după ce a optat. Repet: îi este ruşine de alegerea sa şi tocmai de aceea, numai de aceea, încearcă să-i câştige şi pe alţii de partea lui. Adică, în esenţă, el amplifică această putere, şi aşa enormă. Mă înţelegi?

— Cu mintea înţeleg.

Am vrut să mai adaug că şi Gluhov poate fi înţeles şi deci iertat, că de fapt Gluhov e în afara sferei analizei, el găsindu-se

în sfera carităţii, dar am simţit brusc că nu mai pot să vorbesc. Tremuram. Fără ajutor şi fără de speranţă. Lipsit de ajutor şi de speranţă... De ce eu? Pentru ce? Ce le-am făcut?... Discuţia trebuia însă susţinută şi-atunci am spus, strângând din dinţi după fiecare cuvânt:

— La urma urmei există probabil nişte presiuni cărora nici un om nu le va rezista...

Vecerovski răspunse ceva, dar nu l-am auzit sau poate nu l-am înţeles. Am realizat dintr-odată că ieri încă mai eram un om, membru al societăţii, aveam grijile şi neplăcerile mele, iar dacă respectam legile societăţii – şi asta nu era atât de greu –, deci, dacă respectam aceste legi, mă ocroteau cu fermitate împotriva tuturor pericolelor posibile miliţia, armata, sindicatele, opinia publică, prietenii, în fine, familia. Şi iată că ceva s-a deplasat în lumea înconjurătoare şi m-am transformat într-un peştişor minuscul şi singuratic care s-a ascuns într-o crăpătură, iar în jur mişună şi plutesc unduindu-se umbre înfiorătoare, nedesluşite, care nici măcar nu trebuie să aibă boturile pline de dinţi, e suficientă o uşoară mişcare de aripioară ca să mă zdrobească, să mă macine, să mă prefacă în nimic... Şi mi-au dat de înţeles că, dacă voi continua să stau în această crăpătură, mă vor lăsa în pace. E chiar mai înfricoşător: m-au separat de omenire, aşa cum separi o oaie de turmă şi mă vor târî undeva, nu se ştie unde, nu se ştie pentru ce, pentru ca, fără să bănuiesc nimic, să merg liniştit pe calea mea îndepărtându-mă tot mai mult, tot mai mult... Dacă ar fi fost nişte extratereştri războinici, dacă ar fi fost vorba de o agresiune îngrozitoare şi distrugătoare venită din Cosmos, din fundul oceanului, din a patra dimensiune – cu cât mi-ar fi fost mai uşor! Aş fi fost unul dintre cei mulţi, mi-ar fi găsit şi mie un loc, mi s-ar fi dat de lucru, aş fi fost în rânduri! Dar aşa voi continua să mă sfârşesc în văzul tuturor şi nimeni nu va observa nimic. Slavă Domnului că măcar Irka nu-i aici. Slavă Domnului că măcar asta n-o priveşte... Delir! Ce delir! Ce tâmpenie! Mi-am scuturat din toate puterile capul şi m-am tras de păr. Şi tot coşmarul ăsta numai din cauza materiei difuze?

— Se pare că da, spuse Vecerovski.

L-am privit îngrozit, simţind apoi cum ţipătul meu încă îmi răsună în urechi.

— Ascultă, Phil. Toate astea n-au niciun sens.

— Din punctul de vedere al omenirii: niciun sens. Dar oamenii chiar n-au nimic împotriva ocupaţiilor tale.

— Da’ cine are?

— Iară dai cu barda-n lună, rosti Vecerovski şi asta într-atât nu semăna cu el, că am izbucnit în râs. Un râs nervos. Isteric. Şi din nou am auzit drept răspuns hohotul satisfăcut de marţian.

— Auzi? Ia mai dă-i dracu’ pe toţi. Hai să mai bem un ceai.

Mi-era teamă că Vecerovski o să spună că e timpul să plece acum, că mâine are examene, că trebuie să termine vreun capitol ş.a.m.d. Am adăugat grăbit:

— Hai, ce zici? Am ascuns şi o cutie de bomboane. Mă gândeam eu… ce să-l mai tot îndop pe Weingarten… Hai!

— Cu plăcere, spuse Vecerovski ridicându-se prompt.

— Ştii, te gândeşti şi iar te gândeşti, vorbeam eu în timp ce mă îndreptam spre bucătărie, umpleam ceainicul şi-l puneam pe foc. Uite-aşa, te gândeşti, te gândeşti până ţi se face negru înaintea ochilor. Nu mai merge aşa, nu se mai poate. Chestia asta l-a omorât şi pe Snegovoi, acum ştiu precis asta. Stătea singur cuc în apartamentul său cu toate becurile aprinse şi la ce bun? Negreala asta n-o risipeşti cu lumina becurilor. Stăteam şi mă gândeam, mă gândeam, până când ceva mi-a tresărit în cap şi gata… Nu trebuie să ne pierdem simţul umorului, asta-i! Doar e de râs. O asemenea putere, asemenea energii şi totul numai ca să opreşti un om să înţeleagă ce se întâmplă cu o stea când nimereşte într-un nor de praf… Gândeşte-te şi tu, Phil! E amuzant, nu-i aşa?

Vecerovski se uita la mine cu o expresie neobişnuită.

— Ştii, Dima. Chiar că nu mi-a trecut prin cap aspectul umoristic al situaţiei.

— Nu, serios… Cum îţi imaginezi… Se adună ei, acolo, şi încep să calculeze: pentru cercetarea viermilor inelaţi aruncăm o sută de MW, pentru „împingerea” unui anume proiect – şaptezeci şi cinci de GW, iar pentru interzicerea lui Maleanov ajung şi zece. Dar cineva se va împotrivi: e cam puţin zece. Doar trebuie să-l înnebunim cu telefoanele, unu, să-i aducem coniac şi gagică, doi… M-am aşezat şi mi-am pus mâinile între genunchi. Nu, oricum ai lua-o, e amuzant.

— Da, îl aprobă Vecerovski. Destul de amuzant şi nu prea. Imaginaţia ta, Dima, e totuşi cam săracă. E chiar de mirare cum ai ajuns la „cavităţile” tale.

— Ce cavităţi? N-au existat niciun fel de cavităţi. Şi nici n-or să existe. Nu mă mai înţepaţi, cetăţene-şef, n-am văzut nimic, n-am auzit nimic, gagica Ninka vă poate confirma că nu eram

acolo... Şi în general plănuiesc o altă temă: spectrometrul I. K., iar restul o escapadă intelectuală, complexul lui Galilei...

Tăceam amândoi. Ceainicul se porni să fâşâie încet şi pregătindu-se să fiarbă începu să facă: pff, pff, pff...

— Bine, am continuat eu. Am o imaginaţie săracă. Poftim, aşa e. Dar fii şi tu de acord: dacă ne sustragem de la aceste detalii neplăcute totul devine al dracului de interesant. Reiese totuşi că ei există. Atâta am pălăvrăgit, atâta am ghicit şi am minţit... am scornit atâtea OZN-uri prosteşti, terasa de la Baalbek şi ei totuşi există. Numai că, desigur, sunt cu totul altfel decât ne-am gândit... Eu, printre altele, întotdeauna am fost sigur că vor apărea cândva şi or să fie complet diferiţi faţă de tot ce-am scornit noi aici...

— Care ei? întrebă Vecerovski, aprinzându-şi luleaua stinsă.

— Extratereştrii. Sau, vorbind mai ştiinţific, supercivilizaţia.

— Aha, făcu Vecerovski. Înţeleg. Într-adevăr, până acum nimeni nu s-a gândit că ei or să semene cu un miliţian cu purtări aberante.

— Bine, bine. M-am ridicat şi-am început să scot pe masă tot ce trebuia pentru ceai. Eu am o imaginaţie săracă, iar tu, în mod evident, nu ai deloc.

— Poate, fu de acord Vecerovski. Nu sunt în stare să-mi imaginez ceva care nu există pentru mine. Flogistonul, de exemplu, este termogen... Sau să zicem, eterul universal... Nu, nu. Pune ceai proaspăt, te rog... Nu fi zgârcit cu esenţa...

— Ştiu şi singur, i-am ripostat. Şi ce mai zici de flogistonul ăla?

— N-am crezut niciodată în flogiston. Şi nici în supercivilizaţii. Atât flogistonul, cât şi supercivilizaţiile sunt prea omeneşti. Ca la Baudelaire. Prea omenesc înseamnă animalic. Nu din raţiune. Din prostie.

— Îmi dai voie, l-am întrerupt stând cu ceainicul într-o mână şi cu pachetul de ceai de Ceylon în cealaltă. Singur ai recunoscut că avem de-a face cu o supercivilizaţie...

— Nicidecum, mă contrazise imperturbabil Vecerovski. Sau mai exact, dimpotrivă. Voi aţi recunoscut că există o supercivilizaţie. Iar eu m-am folosit de această împrejurare ca să vă aduc pe calea adevărului...

Telefonul răsună în sufragerie. Am tresărit şi am răsturnat capacul ceainicului.

— Tu-ţi... am mormăit, uitându-mă când la Vecerovski, când la uşă.

— Du-te, du-te, spuse liniştit Vecerovski, ridicându-se. O să torn eu.

N-am ridicat dintr-o dată receptorul. Era ciudat. N-avea cine să sune, mai ales la ora asta. Poate-o fi beţivanul de Weingarten. Stă de unul singur... Am ridicat receptorul.

— Da?

Vocea de om beat a lui Weingarten spuse:

— Păi sigur că nu dorm... Hai noroc, bă, victimă a supercivilizaţiei! Cum o duci?

— OK, am spus cu mare uşurare. Da’ tu?

— La noi totu’ e-n ordine. Am iejit la „Azz... Aztoria”... La „Auzteria[7]”, pricepi? Am luat o juma’ de damigeană – prea puţin. Ş-am mai luat înc-o juma’... Am traz la alea două jumătăţi... la drept vorbind o damigeană-ntreagă... ş’acu, iote ce bine mă simt. Hai-ncoa!

— Lasă, nu, am spus. Eu stau cu Vecerovski. Bem un ceai.

— Bei ceai – speranţă n-ai, anunţă Weingarten şi izbucni în hohote de râs. În fine, bine. Dacă e ceva, sună...

— Nu înţeleg, eşti singur sau cu Zahar?

— Suntem trei, spuse Weingarten. E mişto... În concluzie – e ceva, vino. Şi trânti receptorul.

M-am întors la bucătărie. Vecerovski făcuse ceaiul.

— Weingarten? întrebă el.

— Da. Totuşi e plăcut că în această nebunie ceva rămâne neschimbat. Invariantul nebuniei. Niciodată nu m-am mai gândit că un Weingarten beat poate fi atât de plăcut.

— Ce ţi-a spus?

— Mi-a spus: bei ceai, speranţă n-ai.

Vecerovski hohoti satisfăcut. Ţinea la Weingarten. În felul lui special, dar ţinea. Îl considera un enfant terrible pe Weingarten – un enfant terrible mare, transpirat şi zgomotos.

— Ia stai! Unde sunt bomboanele? Ah!

Am deschis frigiderul şi am scos o cutie minunată: „Dama de pică”.

— Ai văzut?

— Ooo! exclamă impresionat Vecerovski.

Am desfăcut cutia.

---

[7] Numele corect al restaurantului este „Astoria”.

— Salutări de la supercivilizaţie! Da... Deci ce spuneai acolo? M-ai zăpăcit complet... Da! Chiar şi după cele întâmplate, tot mai susţii...

— Îhm... Susţin! Întotdeauna am ştiut că nu există niciun fel de supercivilizaţie. Iar acum, după toate cele întâmplate, aşa cum te-ai exprimat, ştiu şi de ce nu există...

— Ia stai, ia stai... Am pus ceaşca pe masă. De ce şi aşa mai departe: asta-i doar teorie, iar tu uite ce să-mi spui... Dacă nu-i o supercivilizaţie... dacă nu sunt extratereştri, chiar şi în cel mai larg sens al cuvântului... atunci cine? M-am înfuriat. Cunoşti ceva sau te amuzi cu paradoxuri? Un om s-a împuşcat, din altul au făcut o meduză... Ce tot îmi împui capul?

Nu. E clar ca lumina zilei că Vecerovski nu se distrează cu paradoxuri şi nici nu-mi împuie capul. Faţa lui deveni dintr-o dată cenuşie, obosită, invadată de o încordare imensă ce fusese ascunsă cu grijă, iar acum ieşea la iveală... Sau poate de o încăpăţânare aspră şi furioasă. Chiar încetase să mai semene cu el însuşi. Faţa mai degrabă i se înmuiase, mascată de o somnolenţă aristocratică, putredă, şi aici trăsăturile parcă i se împietriseră. Şi iar mi se făcu frică. În acel moment, m-am gândit că Vecerovski nu stă aici pentru că vrea să mă susţină moraliceşte. Şi nici pentru asta nu mă invitase să dorm la el – să stăm acolo şi să muncim. Şi, cu toate că mi-a fost teamă, am simţit brusc un val de milă pentru el, de altfel fără niciun motiv, bazat numai pe nişte senzaţii neclare şi pe schimbarea subită a fizionomiei lui.

Şi dintr-odată mi-am adus aminte, nitam-nisam, că acum trei ani Vecerovski fusese internat în spital, dar numai pentru puţin timp, îi dăduseră drumul repede...»

17.

«... e o formă de tumoare benignă, necunoscută până acum. Trecuse numai un an. Am aflat de toate astea doar toamna trecută, cu toate că mă întâlneam cu el în fiecare zi dată de la Dumnezeu, băusem cafele la el, îi ascultam râsul lui de marţian, mă plângeam că m-au dat gata furunculele. Şi nimic, nu bănuiam nimic...

Iar acum, cuprins de această neaşteptată milă, nu m-am abţinut şi i-am spus că ştiam totul mai de mult şi că vorbele sunt de prisos, lipsite de sens.

— Phil... Ce, şi asupra ta se exercită presiuni?

Bineînţeles, îmi lăsă întrebarea fără răspuns. Nici nu m-a auzit. Faţa lui se destinse, scufundându-se din nou în buhăiala aristocratică, iar pleoapele roşcovane i se lăsară peste ochi. Începu să tragă cu nădejde din luleaua stinsă.

— Nu vă împui capul, spuse el. Singuri v-aţi zăpăcit, aţi născocit o supercivilizaţie şi nu vreţi să înţelegeţi deloc că asta ar fi fost mult prea simplu. O mitologie contemporană şi nimic altceva.

Mi se făcu pielea ca de găină! Şi mai complicat? Deci şi mai rău. Ce poate fi mai mult?...

— Eşti doar astronom, continuă el dojenitor. Ar trebui să ştii de principalul paradox al xenologiei...

— Bine, lasă asta, ştiu. Orice civilizaţie în dezvoltarea sa, cu mari posibilităţi...

— Şi aşa mai departe, mă întrerupe el. Inevitabil, ar trebui să observăm urmele activităţii lor. Dar noi nu găsim aceste urme. De ce? Pentru că nu există nici-o supercivilizaţie. Nu se ştie de ce, dar nu se produce transformarea civilizaţiei în supercivilizaţie.

— Da, am aprobat eu. Raţiunea se distruge în războaie atomice. Totul e o prostie.

— Desigur, e o prostie. Prea simplu, prea primitiv, în sfera unei imaginaţii obişnuite...

— Ia stai. Ce tot repeţi ca un papagal? Primitiv, primitiv... Sigur că da, un război atomic e primitiv. Dar de fapt se vede că

nu e chiar atât de simplu… Boli genetice… O oarecare oboseală a existenţei… Reorientarea obiectivelor… Despre asta există o întreagă literatură. Eu, de exemplu, cred că dovezile despre o supercivilizaţie poartă un caracter cosmic, iar noi pur şi simplu nu ştim să le distingem de evenimentele cosmice naturale. Sau să luăm cazul nostru. Nu e o dovadă?

— Omenesc, prea omenesc. Au observat că pământenii sunt în pragul Cosmosului şi, temându-se de concurenţă, au hotărât să termine cu noi. Nu-i aşa?

— De ce nu?

— Pentru că atunci ar fi fost un roman. Mai degrabă beletristică cu coperţi ţipătoare, ieftine. Seamănă cu o încercare de a îmbrăca o caracatiţă într-un frac. Mai mult decât atât. O caracatiţă care de fapt nu există…

Vecerovski puse ceaşca deoparte, se sprijini cu cotul de masă şi, proptindu-şi bărbia în pumn, ridicându-şi totodată sprâncenele roşcate, privi undeva sus, deasupra capului meu.

— Vezi ce amuzant iese totul? Parcă acum două ore ne-am înţeles: nu are importanţă ce putere acţionează, important e cum ne comportăm sub constrângere. Dar văd că nu te gândeşti deloc la asta. Te întorci, din nou şi din nou, cu încăpăţânare, la încercarea de a identifica această putere. Şi tot cu îndărătnicie revii la ipoteza supercivilizaţiei. Eşti gata să uiţi şi deja ai uitat propriile replici contra acestei ipoteze. Şi înţeleg de ce ţi se întâmplă aşa. Undeva în subconştientul tău zace o fărâmă de idee că orice supercivilizaţie este totuşi o civilizaţie, iar două civilizaţii pot întotdeauna să se înţeleagă, să găsească un compromis, să împace şi capra şi varza… Iar în cel mai rău caz, ce dulce e să te supui acestei puteri duşmănoase, dar impozante, ce nobil e să te retragi în faţa unui duşman care merită victoria, iar pe urmă… mai ştii de unde sare iepurele? Poate primeşti şi o decoraţie pentru supunere raţională… Nu holba ochii la mine. Doar îţi spun că asta-i în subconştient. Crezi că numai la tine? E foarte, foarte omenesc. Am renunţat la Dumnezeu, dar nu ştim încă să stăm pe picioarele proprii fără un sprijin, fără o cârjă. Dar trebuie. O să trebuiască să învăţăm. Pentru că voi, în situaţia voastră, nu numai că nu aveţi prieteni, dar sunteţi atât de singuri, încât nu aveţi nici măcar duşmani! Uite, asta nu vreţi să înţelegeţi…

Vecerovski tăcu. Mă chinuiam să diger această neaşteptată cuvântare, încercam să caut argumente contra, să dovedesc cu

spume la gură... ce? Nu ştiu. Avea dreptate: nu e o ruşine să te supui unui duşman superinteligent. Adică, nu aşa gândeşte el. Aşa o fac eu. De fapt nici nu mă gândesc, doar în momentul ăsta mi-a trecut prin cap, după tot ce-a zis el. Dar, în realitate, m-a încercat sentimentul că aş fi generalul unei armate distruse şi că umblu sub ploaia de obuze căutând generalul învingător pentru a-i preda spada. Şi cu toate astea, nu mă supără doar înfrângerea, ci şi faptul că nu reuşesc să-l găsesc pe acest cotropitor.

— Cum adică, n-am duşmani? izbutii să întreb într-un sfârşit. Dar cineva a avut nevoie de toate astea!

— Dar cine are nevoie ca aproape de suprafaţa Pământului piatra să cadă cu o acceleraţie de nouă virgulă optzeci şi unu?

— Nu înţeleg.

— Dar nu-i aşa că ea aşa cade?

— Da...

— Şi aici e vinovată tot supercivilizaţia? Ca să explici acest fapt...

— Stai... Ce legătură...

— Şi totuşi cineva avea nevoie ca piatra să cadă tocmai cu această acceleraţie. Cine?

Mi-am turnat ceai. Cum s-ar zice, nu-mi rămânea decât să adun doi şi cu doi, dar totuşi nu înţelegeam nimic.

— Vrei să spui că avem vreo legătură cu cataclismele naturale? Cu fenomenele naturii?

— Dacă vrei, spuse Vecerovski.

— Ştii ceva, dragule!... am gesticulat eu, răsturnând ceaşca şi vărsând totul pe masă. Măi, să fie!...

În timp ce ştergeam masa, Vecerovski continuă tot atât de imperturbabil:

— Totuşi încearcă să renunţi la epicicluri. Încearcă să pui totuşi Soarele în centru şi nu Pământul. Imediat ai să simţi cum se va simplifica totul.

Am aruncat cârpa udă în chiuvetă.

— Adică ai o ipoteză?

— Da, am.

— Păi, expune-o! Apropo, de ce n-ai spus-o de la început, când mai era aici şi Weingarten?

Vecerovski îşi mişcă sprâncenele.

— Vezi tu... Orice nouă ipoteză îşi are lipsurile ei care duc întotdeauna la o mulţime de contradicţii. Iar eu n-aveam chef de

contraziceri. Am vrut numai să vă conving că sunteţi puşi în faţa unei alternative pe care trebuie s-o rezolvaţi singuri. Se pare însă că n-am reuşit. Şi apoi, ipoteza mea ar fi fost un argument în plus, pentru că esenţa ei... mai precis, singura concluzie practică ce decurge din ea este că nu aveţi nici prieteni, nici duşmani. Nu e exclus să greşesc. Poate că ar fi trebuit să pornesc o discuţie extrem de obositoare şi aţi fi avut în schimb o imagine mai clară despre situaţia voastră reală. Iar treburile, după opinia mea, stau cam aşa...

Nu se poate spune că n-am înţeles ipoteza lui, dar nici nu pot să afirm că am priceput-o până la capăt. N-aş putea zice că ipoteza lui m-a convins, dar, pe de altă parte, în ea se încadra tot ce se întâmplase cu noi. Mai mult decât atât, cuprindea absolut tot ce s-a petrecut, se petrecea şi se va petrece în Univers şi în aceasta consta, dacă vreţi, slăbiciunea acestei ipoteze. Era ceva în ea care afirma că sacul spart nu se umple.

Vecerovski îmi prezentă conceptul de Univers Homeostatic (a folosit chiar aceste cuvinte arhaice şi poetice). „Universul îşi conservă structura” – era principala lui axiomă. După spusele lui, legile de conservare a energiei şi a materiei erau expresii particulare ale legii conservării structurii. Legea entropiei constante contrazice homeostaza universului şi de aceea există o lege parţială şi nu generală. Suplimentar la această lege există legea regenerării continue a raţiunii. Combinarea şi incongruenţa dintre aceste două legi parţiale garantează legea generală a conservării structurii.

Dacă ar fi existat numai legea entropiei constante, structuralitatea universului ar fi dispărut şi s-ar fi instaurat haosul. Pe de altă parte, dacă ar fi existat în totalitate sau măcar ar fi predominat raţiunea atotputernică aflată într-un proces de continuă desăvârşire, atunci la o homeostază dată, structura Universului ar fi fost tulburată. Desigur, asta nu înseamnă că Universul va deveni mai bun sau mai rău – pur şi simplu ar fi fost altul, în ciuda principiului homeostaticii, pentru că raţiunea în continuă perfecţionare nu poate avea decât un singur scop: schimbarea naturii Naturii. De aceea, sensul Homeostazei Universului constă în menţinerea echilibrului dintre creşterea entropiei şi dezvoltarea raţiunii. Astfel, nu sunt şi nici nu pot exista mai multe supercivilizaţii, pentru că prin supercivilizaţie înţelegem de fapt tocmai acea raţiune care s-a dezvoltat în asemenea măsură, încât va fi capabilă să învingă legea

menţinerii entropiei constante la dimensiuni cosmice. Iar ceea ce se întâmplă acum cu noi nu sunt altceva decât primele reacţii ale Universului la pericolul transformării omenirii într-o supercivilizaţie. Universul se apără.

Nu mă întreba, spunea Vecerovski, de ce tocmai Maleanov şi Gluhov au ajuns să fie primii vestitori ai viitoarelor cataclisme. Nu mă întreba de natura fizică a semnalelor ce au alarmat homeostaza în acest colţ al Universului unde Gluhov şi Maleanov îşi desfăşoară cercetările lor sacramentale. În general, nu mă întreba de mecanismele de acţiune ale Universului Homeostatic – nu ştiu nimic despre ele, tot aşa cum nimeni nu cunoaşte, de pildă, mecanismul acţiunii legii conservării energiei. Pur şi simplu procesele se desfăşoară astfel încât energia să se conserve; toate procesele vor avea loc astfel încât, după un miliard de ani, lucrările lui Gluhov şi Maleanov, contopindu-se cu alte milioane şi milioane de lucrări, să nu ne ducă la sfârşitul lumii. Normal, am în vedere nu sfârşitul lumii în general, ci numai al acelei lumi pe care o avem acum, aici, care a existat deja de un miliard de ani şi pe care Maleanov şi Gluhov, fără să-şi dea seama, o ameninţă cu încercările lor microscopice de a înfrunta entropia...

Aproximativ, aşa l-am înţeles – nu ştiu cât de corect sau de incorect, sau poate chiar total eronat. Nici n-am încercat să-l contrazic. Chiar şi aşa totul se împuţise, iar din acest punct de vedere situaţia părea într-atât de disperată, încât nu ştiam ce să mai zic, ce atitudine să iau şi-n general la ce bun să mai trăiesc. Dumnezeule! Maleanov D. A. – versus Universul! Asta nu mai aducea a păduche de frunză strivit de un bolovan. Nu mai seamănă nici măcar cu un virus în centrul soarelui...

— Ascultă, dacă-i aşa, atunci la ce naiba mai vorbim atâta? Dă-le dracu' pe toate „M-cavităţile" astea... Alegere! Despre ce alegere mai poate fi vorba?

Vecerovski îşi scoase ochelarii cu o mişcare lentă şi începu să-şi plimbe degetul mic pe curbura nasului. A tăcut mult timp, chinuitor de mult. Iar eu aşteptam. Pentru că înţelegeam cu un al şaselea simţ că Vecerovski nu poate să mă lase uite-aşa, niciodată n-ar fi făcut asta, nicicând nu mi-ar fi povestit toate astea dacă n-ar fi existat o ieşire, o alternativă, o oarecare variantă dată dracului. Şi iată că încetă să-şi mai frece nasul, îşi puse din nou ochelarii şi rosti încetişor:

— „Mi-au spus că acest drum mă va duce la Oceanul Morţii şi-atunci, la jumătatea drumului, m-am întors. De atunci, în faţa mea se întind mereu drumuri strâmbe, lăturalnice, singuratice...”[8]

— Şi?

— Să repet?

— Repetă-mi.

Mi-a mai spus o dată. Mi-a venit să plâng. M-am ridicat în grabă, am umplut ceainicul şi l-am pus din nou pe foc.

— Bine că pe lumea asta mai există ceaiul, am zis eu. De mult m-aş fi tăvălit beat, pe sub masă...

— Şi totuşi eu prefer cafeaua.

Şi atunci am auzit cum se învârte cheia în yală la intrare. Probabil că m-am făcut alb de frică sau poate chiar albastru, pentru că Vecerovski se întinse îngrijorat spre mine şi-mi spuse încet:

— Calm, Dima. Calm... Sunt cu tine.

Abia l-am auzit.

Acolo, în hol, se deschise o a doua uşă, se auzi un foşnet de balonzaid, nişte paşi repezi şi mieunatul jalnic al lui Kaleam. Tot mai stăteam ca un lemn... când am auzit vocea gâfâită a Irkăi: „Kaleamuşka”... şi imediat:

— Dimka!

Nu mai ţin minte cum am zburat până în coridor. Am prins-o pe Irka în braţe, am strâns-o, m-am lipit de ea (Irka, Irka!...), am inspirat parfumul binecunoscut, iar ea avea obrajii umezi şi mormăia ceva ciudat: „Eşti viu, Doamne! Şi la ce nu m-am gândit! Dimka!” Pe urmă ne-am revenit. În orice caz eu mi-am revenit. Adică am realizat în sfârşit că ea era şi am priceput ce tot îndruga acolo. Şi groaza mea amorfă, pietrificată, s-a preschimbat într-o spaimă concretă, cotidiană. Am lăsat-o pe Irka jos, m-am dat într-o parte şi, privindu-i faţa plânsă (nici nu era machiată), am întrebat-o:

— Ce s-a întâmplat, Irka? De ce eşti aici? Bobka?

Nu cred că mă auzea. Se agăţa de mâinile mele, mă cerceta tremurând toată, privindu-mă cu ochii înlăcrimaţi, repetând mereu:

— Să înnebunesc aproape... Nu credeam că mai ajung...

---

[8] Adaptare după versurile poeziei *Laşitate*, de Yosano Akiko (1878-1941).

Ținându-ne de mâini, ne-am strecurat în bucătărie, am aşezat-o pe un taburet, iar Vecerovski îi turnă în tăcere ceaiul tare, direct din ceainicul cu esenţă. Ea l-a băut însetată, vărsând jumătate pe balonzaid. Era palidă ca moartea. Faţa îi era trasă, aproape să n-o mai recunosc, ochii înroşiţi, părul răvăşit, ciufulit. Am început să tremur şi m-am sprijinit de chiuvetă.

— Ceva cu Bobka? am reuşit eu să-mi mişc limba.

— Cu Bobka? repetă ea fără să-nţeleagă. Ce are Bobka? Din cauza ta mai că n-am înnebunit... Ce se-ntâmplă aici? ţipă brusc. Ai fost bolnav? Privirile ei iar m-au iscodit. Eşti sănătos ca un taur!

Simţii cum îmi căzuse falca şi am închis gura. Nu înţelegeam nimic. Vecerovski întrebă foarte calm:

— Ai primit vreo veste proastă despre Dima?

Irka încetă să mă mai examineze şi se uită la el. Pe urmă sări din loc, fugi în hol şi se întoarse imediat scormonind în geantă.

— Uitaţi-vă... Uitaţi-vă ce-am primit... Căzură jos un piepten, un ruj, nişte foi, cutiuţe, bani. Dumnezeule, unde-o fi? A, da! Aruncă geanta pe masă şi băgă mâna în buzunarul balonzaidului, nu nimeri de prima dată, apoi scoase o telegramă mototolită. Uite!

Am înşfăcat-o şi am citit-o în grabă. N-am înţeles nimic... AJUNGEŢI SNEGOVOI. Am citit-o încă o dată, apoi, disperat, am făcut-o cu voce tare:

— CU DIMA RĂU GRĂBIŢI AJUNGEŢI SNEGOVOI. Cum adică Snegovoi? am întrebat. De ce Snegovoi?

Vecerovski îmi luă calm telegrama.

— E trimisă azi-dimineaţă, spuse el. Şi, după cum se vede, toate semnăturile sunt în regulă.

— Trimisă când? am ţipat ca un surd.

— Azi-dimineaţă. La ora zece şi douăzeci şi două de minute.

— Doamne-Dumnezeule! De ce-a făcut gluma asta? am întrebat...»

CAPITOLUL NOUĂ

18.

«…decât la mine. Bineînţeles, ea n-a mai găsit niciun bilet la aeroport. Fluturând telegrama, a fugit ca gândul până la un şef, care i-a dat o hârtiuţă ce i-a fost de prea puţin ajutor – la aeroport nu erau avioane, iar când acestea au apărut, zburau exact acolo nu avea nevoie. Până la urmă, pierzându-şi orice speranţă, s-a îmbarcat într-un avion care a dus-o la Harkov. Acolo a luat totul de la început, iar în plus de asta la Harkov s-a pornit o ploaie torenţială, astfel că doar spre seară a reuşit să ajungă la Moscova, luând un avion marfar ce căra frigidere şi coşciuge. La Moscova totul a mers mult mai uşor. De la Domodedova a fugit la Şeremetievo[9] şi în cele din urmă a ajuns la Leningrad, stând în cabina piloţilor. În tot acest timp n-a gustat nici măcar o firimitură, iar jumătate din drum a plâns în hohote. Aproape adormită, a ameninţat printre suspine că încă de mâine dimineaţă va merge la poştă, chemând în ajutor şi miliţia şi-atunci se va lămuri a cui este lucrătura, cine sunt ticăloşii care au premeditat totul. Fireşte, eu am aprobat, că da, bineînţeles, nu lăsăm noi toate astea aşa, că pentru astfel de făcături trebuie să-i spargem la bot, ba nici măcar să-i spargem la bot, ci să-i aruncăm după gratii şi, desigur, nu am mai stat să-i spun că poşta nu primeşte astfel de telegrame fără documente doveditoare, că, în zilele noastre, slavă Domnului, pur şi simplu este imposibil să mai faci glume de acest gen şi că mai degrabă această telegramă nu a fost de fapt trimisă de nimeni, că telexul de la poşta din Odessa a imprimat-o absolut de unul singur.

N-am putut să mai adorm. De fapt, era deja dimineaţă. Pe stradă era deja lumină, iar în cameră, deşi storurile fuseseră lăsate, era lumină ca afară. Un timp am rămas întins în pat, nemişcat, privindu-l pe Kaleam ce se tolănise între noi şi ascultând respiraţia liniştită a Irkăi. Dormea întotdeauna adânc,

[9] Aeroporturi în zona Moscovei.

cu poftă. Pentru ea nu existau neplăceri pe lumea asta care i-ar fi putut provoca insomnii. În orice caz, până acum nu avusese...

Mă cuprinsese o toropeală greţoasă, mentolată, care nu mă mai părăsise de când citisem şi înţelesesem telegrama. Toţi muşchii parcă fuseseră striviţi, iar în piept şi în burtă mi se fixase un bulgăre rece, imens şi fără formă ce începea uneori să se mişte, făcându-mă să tremur din toate încheieturile.

La început, când Irka a amuţit brusc la jumătatea unui cuvânt şi am auzit respiraţia ei regulată din timpul somnului, mi-a fost dintr-o dată mai uşor: nu eram singur, ba mai mult de-atât, lângă mine se găsea, probabil, cel mai înrudit şi mai iubit om. Dar broasca râioasă îngheţată se răsuci în pieptul meu, m-am îngrozit datorită acestui simţământ de uşurare şi m-am gândit: iată până unde am ajuns, până unde m-au strivit încât sunt capabil să mă bucur de prezenţa Irkăi aici, să mă bucur că Irka s-a nimerit cu mine în aceeaşi tranşee sub uraganul de foc. Nu-u-u, chiar de mâine, chiar de mâine la bilete! Şi înapoi cu ea la Odessa... peste toate cozile, îi spulber pe toţi, cu dinţii o să-mi sap drumul până la casa de bilete...

Săraca mea fetiţă, câte va trebui să îndure din cauza acestor ticăloşi, din cauza mea, din cauza acestei jegoase de materii difuze, care toată, aia câtă e, nu face nici cât un rid de-al Irkăi. Au ajuns până şi la ea. Nu le-a fost de ajuns că m-au călcat în picioare – au ajuns şi la ea... De ce? Pentru ce au nevoie de Irka? Găozari nenorociţi şi orbi, care snopesc în bătaie pe cine Dumnezeu o nimeri. M-am aşezat. Dacă se-ntâmplă ceva cu Irka, n-am să mi-o iert niciodată. Ba nu, n-o să se întâmple nimic cu ea. Pur şi simplu vor doar să mă sperie. Îmi înfăşoară pe mosor săracii mei nervi – dacă nu merge cu o metodă, atunci cu alta. Scopul scuză mijloacele...

Dintr-odată mi l-am imaginat pe Snegovoi mort, cum merge pe magistrala Moscovskaia, îmbrăcat în pijamaua lui imensă, vărgată, greoi, rece, cu craniul găurit, cum intră la poştă şi se aşază la rând, la ghişeul telegrafului, cu un pistol în mâna dreaptă şi cu telegrama în cea stângă. Nimeni nu observă nimic, fata de la ghişeu îi ia telegrama dintre degetele înţepenite, îi dă o chitanţă şi fără să-i ceară un ban, strigă: „Următorul...”.

Scuturându-mă pentru a izgoni vedenia, m-am sculat încet şi m-am dus la bucătărie aşa cum eram, numai în chiloţi. În bucătărie – lumină ca-n plină zi. Din curte se auzeau ciripitul vrăbiilor şi hârşâitul măturii portarului. Am înhăţat geanta Irkăi,

am scormonit prin ea şi am găsit un pachet mototolit cu două ţigări rupte în el. M-am aşezat la masă şi mi-am aprins o ţigară. Nu mai fumasem de mult, de vreo doi-trei ani... Dovedisem voinţă. Da, frăţioare Maleanov, acum vei avea nevoie de toată puterea ta de voinţă. Drace, ce actor mizerabil sunt, nici măcar nu ştiu să mint ca lumea. Iar Irka nu trebuia să afle nimic, n-are ca nevoie de toate astea. Trebuie să suport singur, să înving prin forţele proprii. Nimeni nu mă va ajuta, nici Irka, nici altcineva.

Dar ce mă tot plâng de sprijin? mă trecu un gând. Parcă poate fi vorba de vreun ajutor? Niciodată nu-i pomenesc Irkăi de neplăcerile mele, dacă pot să le evit. Îmi face plăcere s-o bucur şi nu suport să ştiu că suferă. Şi de n-ar fi fost tâmpenia asta, cu ce bucurie i-aş fi povestit de „M-cavităţi”...

Cu toate că nu-i o teoreticiană, ar fi înţeles totul; are capul limpede, deşi mereu se plânge că-i proastă... Iar acum ce să-i spun?... Neplăcut... Foarte neplăcut...

Şi totuşi neplăcerile nu sunt la fel. Se situează pe diferite niveluri. Există cele mici de tot, de care e şi păcat să nu mă plâng, ba chiar îmi face plăcere s-o fac. Dar Irka exclamă: „Ce să zic, astea-s prostii!” şi imediat totul parcă devine ridicol. Tocmai de aceea nu le pomenesc de ele nici mamei, nici Irkăi. Apoi există necazuri când totul se tulbură. Vrând-nevrând şi Irka a căzut în foc cu mine. Pare o prostie, o nedreptate. M-au lovit şi continuă să dea în mine ca-ntr-o tobă, dar cel puţin înţeleg de ce, ba chiar reuşesc să-mi închipui cine anume o face. Oricum, ştiu doar că sunt lovit. Reprezint o ţintă, şi-mi dau seama că astea nu sunt nici glume proaste, nici loviturile sorţii. Totuşi e mai bine să ştii că reprezinţi o ţintă. Ce curios, câte capete atâtea păreri, dar majoritatea oamenilor ar prefera să nu ştie nimic. Nu cred însă că Irka e aşa. E o temerară, sunt convins de asta. Când îi e teamă de ceva, se arunca orbeşte în faţa fricii sale... Mda, se pare că n-ar fi cinstit să-i povestesc. Şi-apoi trebuie să fac o alegere. (Încă n-am încercat să mă gândesc la asta, dar se impune. Sau am ales deja? Nu pot să-mi dau seama singur dacă am făcut-o până acum...) Şi uite-aşa, dac-ar fi să aleg... Că doar opţiunea trebuie să fie numai treaba mea. Cum doresc aşa să fac. Dar cum rămâne cu urmările? Voi alege şi-atunci vor începe să arunce cu bombe în noi şi nu din cele obişnuite, ci atomice... Dacă m-aş decide pentru altceva... Ar fi interesant de ştiut dacă Gluhov i-ar fi plăcut Irkăi. Totuşi e un om drăguţ, plăcut, liniştit, blând... La urma urmei, aş fi putut să

cumpăr şi-un televizor, spre bucuria lui Bobka; am fi încercat să mergem în fiecare sâmbătă la schi, poate la un film... Aşa ori altfel – se părea că toate astea mă priveau numai pe mine. Nu zic că e amuzant să stai sub bombe, dar nici să ai un bărbat-meduză nu e prea plăcut... Sau poate dimpotrivă? Parcă pot să ştiu de ce mă iubeşte Irka? Asta e, că nu ştiu... De altfel, poate că nici ea nu ştie...

Am terminat de fumat şi, ridicându-mă de pe taburet, am aruncat mucul în găleata de gunoi. Alături de ea am zărit un buletin de identitate. Ce drăguţ! Adunasem totul până la ultima hârtiuţă, până la ultimul bănuţ şi poftim: tocmai buletinul. L-am luat şi-am privit distrat prima pagină. Nici eu nu ştiu de ce. Mi s-a tăiat respiraţia. Sergheenko Ina Fedorovna. Anul naşterii: 1939... Ce-o fi asta?... Fotografia Irkăi... Nu, nu era a ei. O femeie ce semăna cu Irka, dar numai atât. O oarecare Sergheenko Ina Fedorovna.

Am pus uşor buletinul pe marginea mesei, m-am ridicat şi m-am furişat în cameră. Mi s-a tăiat a doua oară respiraţia.

Femeia ce dormea în pat avea pielea feţei foarte uscată, întinsă la extrem, iar dinţii de sus, albi şi ascuţiţi, erau descoperiţi de un zâmbet sau poate de un rânjet de suferinţă. Acolo, sub învelitoare, dormea o vrăjitoare. Înnebunit de spaimă, am prins-o de umărul gol şi-am scuturat-o. Irka se trezi imediat, deschise larg ochii săi mari şi mormăi nedesluşit: „Dimkin, ce-i cu tine? Te doare ceva?...” Doamne, Irka! Sigur că tu erai. Ce-s halucinaţiile astea? „Am sforăit, nu?” mai întrebă ea cu voce somnoroasă şi adormi din nou.

M-am întors tiptil la bucătărie, am dat de-o parte buletinul, am scos ultima ţigară din pachet şi am aprins-o. Mda. Cam aşa va fi viaţa noastră de acum încolo. Începând de azi.

Animalul de gheaţă se mai răsuci în mine încă puţin, apoi se linişti. Mi-am şters de pe faţă transpiraţia respingătoare, am tresărit brusc şi am deschis la repezeală geanta Irkăi. Buletinul ei era acolo. Maleanova Irina Ermolaevna. Anul naşterii: 1933. D-drace... Ei bine, la ce le-a mai trebuit asta?... Totuşi nu-i întâmplător: buletinul, telegrama, dificultatea cu care Irka ajunsese acasă şi chiar simplul fapt că ea zburase cu avionul acela plin de coşciuge; nimic întâmplător... Dar dacă e? Găozari nenorociţi, măicuţa-natură, cataclisme stupide... Totul pare foarte veridic din punctul de vedere al lui Vecerovski.

Pentru că, dacă până la urmă Universul Homeostatic a pus la cale o microconspiraţie, atunci ea aşa şi trebuie să arate. Foarte asemănător cu situaţia în care un om omoară cu prosopul o muscă. Lovituri năprasnice prin aer, de pe rafturi cad cristalurile lovite, lampadarul se prăbuşeşte, mor fluturi de noapte nevinovaţi, iar pisica călcată pe lăbuţă, ridicându-şi coada, o zbugheşte sub divan... Mult zgomot pentru nimic. De fapt nu ştiu nimic. Poate că acum, undeva, dincolo de pârâul Murinski, s-a prăbuşit o casă (m-au ochit, şi-au nimerit în schimb casa), iar eu habar n-am de asta, singura mea neplăcere fiind doar buletinul ăsta. Oare numai pentru că adineauri m-am gândit la „M-cavităţi”? Îmi imaginasem doar cum am să-i povestesc Irkăi despre ele...

Probabil că n-am să pot trăi aşa. N-am crezut niciodată că pot fi laş, dar nici aşa: fără o clipă de odihnă, să renunţ la nevastă luând-o drept vrăjitoare... Iar acum Vecerovski nici nu vrea s-audă de Gluhov. Înseamnă c-o să-mi vină şi mie rândul. Trebuie să schimb totul. Prietenii, munca, viaţa. Poate şi o altă familie... De atunci în faţa mea se întind mereu drumuri strâmbe, singuratice şi lăturalnice... Singuratice. Gluhov... Şi-o să-ţi fie ruşine să te priveşti în oglindă dimineaţa, când te vei bărbieri. În oglindă va apărea un Maleanov foarte mic şi spăşit.

Bineînţeles, te poţi obişnui şi cu asta, probabil că te poţi acomoda cu orice pe lume. Cu orice pierdere. Dacă stau însă şi mă gândesc, ce să zic, mult am pierdut! Merg spre această ţintă numai de zece ani. Ei, nu chiar de zece, de fapt toată viaţa am bătut acest drum. Copilăria, cercul şcolar, telescoapele concepute de mine, calculul numerelor lui Wolf din observaţiile cine ştie cui... „M-cavităţile” mele. Practic nu ştiu nimic despre ele: ce-ar fi putut să-mi rezulte din calcule, unde s-ar fi ajuns în urma muncii depuse de cei care s-ar fi interesat, ar fi continuat şi dezvoltat această problemă; care apoi ar fi transmis totul mai departe, în secolul următor... Probabil c-ar fi ieşit ceva măreţ, dar eu nu voi mai ajunge să mă bucur de această măreţie, embrionul viitoarelor cataclisme, contra cărora s-a ridicat însuşi Universul. Un miliard de ani – ce termen lung! În decursul lui, dintr-o bucăţică de mucozitate poate creşte o întreagă civilizaţie...

Dar de fapt eşti zdrobit. Întâi nu te lasă să trăieşti, te desfigurează, te înnebunesc, iar dacă nici asta nu ajută, pur şi

simplu te zdrobesc... Mamă, mamă! Ora şase... Soarele deja dogoreşte...

Şi dintr-odată, nu se ştie cum, îmi dispăru lighioana rece din piept. M-am ridicat şi m-am îndreptat cu paşi calmi spre cameră. M-am apropiat de biroul meu şi mi-am scos hârtiile. Apoi, luând stiloul, m-am întors în bucătărie şi, făcându-mă comod, m-am apucat de lucru.

Capul parcă mi-era îndesat cu vată, pleoapele-mi ardeau, dar mi-am sortat conştiincios şi meticulos ciornele, apoi, aruncând tot ce era inutil, am sistematizat ce mai rămăsese. Am luat un caiet gros şi-am început să scriu ordonat, fără grabă, cu poftă, alegând cu grijă cuvintele, de parcă aş fi scris varianta finală a articolului.

Pe mulţi îi enervează această etapă a lucrului, dar mie îmi place să cizelez terminologia, să aleg în linişte cele mai elegante şi concise formulări, să rectific greşelile strecurate în ciorne, să desenez grafice şi să dau formă tabelelor. Asta era truda nobilă a savantului: să faci totalul, apoi să te admiri, şi să-ţi fie apreciată munca.

Începusem şi eu să mă admir şi să fiu mândru de munca mea, când alături de mine apăru brusc Irka; îmi înconjură gâtul cu mâna goală şi îşi apropie obrazul cald de faţa mea.

— Hm? am mormăit şi mi-am îndreptat spatele.

Asta era Irka mea obişnuită, nu cum apăruse ieri, ca o nenorocită de sperietoare de ciori. Era rozalie, proaspătă, cu ochii limpezi şi veselă. Ciocârlie. Irka mea era ca o ciocârlie. Eu – o bufniţă, iar ea – o ciocârlie. Am auzit pe undeva de clasificarea asta. Ciocârlia se culcă devreme, adoarme cu plăcere şi uşor, la fel de uşor şi cu plăcere se trezeşte şi imediat începe să cânte şi nici-o proastă dispoziţie de pe lumea asta nu îi va putea impune să se tolănească în pat, să zicem, până la prânz.

— Ce, iar nu te-ai culcat deloc? întrebă ea şi fără să mai aştepte răspunsul se îndreptă spre balcon. Ce-i cu forfota aia acolo?

Abia acum am realizat că în curte se auzea o gălăgie neobişnuită, de când avusese loc incidentul. Miliţia sosise deja, iar Salvarea era încă pe drum.

— Dimka! ţipă Irka. Ia uite! Ce minune!

Îmi îngheţă inima. Ştiam eu minunile astea. Am sărit...»

19.

«... a bea cafea. Şi-atunci Irka declară vioi că totul se potrivise de minune. De fapt, pe lumea asta totul se poate aranja cum trebuie, în cele zece zile se săturase de Odessa ca de mere pădureţe. Parcă niciodată nu mai fusese acolo atâta puhoi de lume. Nu mai avea de gând să se întoarcă la Odessa, şi-apoi cu siguranţă n-ar mai fi găsit bilete. Oricum, spre sfârşitul lui august urma să vină maică-sa la Leningrad, aducându-l totodată şi pe Bobka. Acum ea, Irka, se va duce la serviciu de îndată ce va termina cafeaua. Iar în concediu vor merge împreună la schi, aşa cum plănuiseră cândva, prin martie sau aprilie, pe pârtiile de la Kirovska.

Pe urmă am mâncat omletă cu roşii. În timp ce făceam omleta, Irka răscoli tot apartamentul în căutarea ţigărilor şi, negăsindu-le, se întristă şi se întunecă. Îşi mai făcu încă o cafea şi întrebă de Snegovoi. I-am povestit tot ce ştiam de la Igor Petrovici, ocolind cu grijă toate problemele spinoase ale afacerii şi încercând să prezint toată istoria ca pe-un accident cert. În timp ce povesteam, mi-am amintit brusc de Lidişor şi eram gata-gata să-ntreb de ea. M-am oprit însă la timp.

Irka povestea de Snegovoi, amintindu-şi ceva despre el, colţurile gurii i se lăsară trist („Acum de la cine mai cer eu ţigări?”), în timp ce eu beam cu înghiţituri mici cafeaua şi mă gândeam cât sunt de neputincios, că încă nu mă hotărâsem să-i povestesc totul Irkăi. Nu cred c-ar fi înţelept să-i pomenesc de Lidişor sau de casa de comenzi, pentru că totul este extrem de clar: a trecut atâta timp şi Irka n-a scos niciun cuvinţel referitor la prietena ei, nici o aluzie la comandă. Sigur, poate că a uitat: dac-ar fi să luăm numai peripeţiile prin care a trecut. Şi-apoi ea în general uită totul. Dar să nu vorbesc cu păcat, mai bine să nu m-ating de astfel de probleme alunecoase. Totuşi, ce-ar fi să lansez o săgetuţă de probă, poate că merită.

Şi, prinzând un moment prielnic, când Irka a încetat să mai vorbească despre Snegovoi şi a trecut la chestiuni mult mai vesele – cum Bobka a căzut într-un şanţ, trăgând-o după el pe mama-soacră – am întrebat pe un ton nepăsător:

— E-e, şi cum o mai duce Lidişor a ta?

Mica mea săgetuţă de probă s-a dovedit în realitate cam prea mare şi boantă. Irka holbă ochii.

— Care Lidişor?

— Păi aia, a ta... de la şcoală...

— A, Ponomareva? Da' ce ţi-a venit cu ea, aşa dintr-odată?

— Păi, aşa... am mormăit. Mi-am amintit uite-aşa...

— Nu mă aşteptasem la o astfel de contra-întrebare.

— Păi, Odessa, crucişătorul Potemkin... Şalupele pline de chefali... Ce vrei, uite că mi-am amintit şi gata! Ce te legi de mine?

Irka reflectă de câteva ori, uitându-se la mine, apoi spuse:

— Ne-am întâlnit. S-a făcut atât de frumoasă că nu se mai dezlipesc bărbaţii de ea...

S-a aşternut o pauză. La dracu', nu pot să suport să mint... Ce să spun, săgetuţă de probă! Tot la mine-n frunte s-a înfipt. Sub privirile iscoditoare ale Irkăi, am aşezat cu grijă ceaşca goală pe farfurioară şi, întrebând cu voce falsă: „Ce mai face pomul nostru?” m-am îndreptat spre uşa de la balcon şi m-am uitat în curte. Oricum ai lua-o, totul e foarte clar cu Lidişor şi asta definitiv. Chiar, ce-o fi însă cu pomul nostru?

Era la locul lui. Gloata se mai împrăştiase. Lângă pom nu mai rămăseseră decât Kefir, trei gunoieri, un instalator de apă şi doi miliţieni. Alături de ei, maşina galbenă de patrulare „GMM”[10]. Toţi (exceptând, fireşte, maşina) priveau pomul şi schimbau păreri: ce să facă şi cum să explice minunea. Unul dintre miliţieni, dându-şi jos chipiul, îşi şterse cu batista capul ras. În curtea blocului se făcuse deja cald, iar mirosului obişnuit de asfalt încălzit, praf şi benzină i se adăugă un iz nou, straniu, de pădure. „Cap ras” îşi puse brusc chipiul, îşi îndesă batista în buzunar şi, aşezându-se pe vine, începu să râcâie cu un deget pământul răvăşit. M-am retras în grabă de la balcon.

Irka era la baie. Am spălat repede vasele şi le-am pus la loc. Mi-era tare somn, dar ştiam că nu voi putea dormi. Probabil că acum nu voi mai putea dormi până când nu se va termina toată această istorie. I-am telefonat lui Vecerovski. În timp ce suna, mi-am amintit că Vecerovski nu poate fi acasă, doar avea examene cu aspiranţii. Nici nu mi-am terminat bine gândul, că a răspuns:

---

[10] Grup Mobil Miliţienesc.

— Eşti acasă? m-am fâstâcit eu.
— Cum să-ţi spun...
— Bine, lasă. Ai văzut pomul?
— Da.
— Ce zici?
— Cred că da, mi-a răspuns Vecerovski.
M-am uitat spre baie şi, coborând vocea, am spus:
— Cred că eu sunt de vină.
— Da?
— Îhî. Am făcut ordine prin ciorne.
— Ai făcut?
— Ei, nu prea. Acum mă aşez din nou la lucru şi încerc să termin.
Vecerovski tăcu.
— Şi de ce-o faci? întrebă el.
Am râs.
— N-nu ştiu. Mi-a venit dintr-odată cheful să trec totul pe curat... Nu ştiu. Din tristeţe, probabil. Dar ce, nu pleci nicăieri azi?
— Se pare că nu. Cum e Irka?
— Ciripeşte, am spus. Gura mea a schiţat involuntar un zâmbet. O ştii doar pe Irka. Ca şi cum nu s-a întâmplat nimic.
— I-ai povestit?
— Fii serios! Sigur că nu.
— De ce, în fond, „sigur”?
Am icnit.
— Înţelegi, Phil, şi eu tot la asta mă gândesc: să-i spun sau nu? Şi nu ştiu. Nu pot să mă hotărăsc.
— Ei, dacă nu ştii ce să faci, atunci nu fă nimic.
Vroiam să-i spun că asta ştiam şi singur, dar Irka opri duşul la baie şi atunci am spus în grabă:
— Bine, am plecat să lucrez. Dacă e ceva, sună-mă. Sunt acasă.
Irka se îmbrăcă, se machie, mă sărută pe nas şi o şterse la serviciu. M-am culcat pe divan cu faţa în jos şi, punându-mi capul pe mâini, am început să mă gândesc. Kaleam se şi înfiinţă, se căţără şi se întinse pe mine de-a lungul şirei spinării. Era moale, cald şi umed. Am adormit. Ca-ntr-un leşin. Mi-am pierdut cunoştinţa, pe urmă mi-am revenit. Kaleam nu mai zăcea pe spatele meu. Sunau la uşă conform consemnului: ta, ta-ta, ta-ta. M-am rostogolit de pe divan. Capul mi-era limpede şi mă

simţeam neobişnuit de energic. Parcă mă pregătisem de moarte şi de gloria postumă. Simţeam că va începe un nou ciclu, dar nu-mi mai era frică: doar încăpăţânare înrăită şi îndrăzneală.

Dar dincolo de uşă era numai Weingarten. Un lucru pur şi simplu de neconceput: era şi mai răvăşit decât ieri, transpirat, cu ochii holbaţi, neîngrijit.

— Ce-i cu pomul ăla? întrebă direct din prag. Şi din nou ceva de neimaginat: rostise cuvintele în şoaptă.

— Poţi să vorbeşti tare. Hai înăuntru.

Intră, păşind încet şi uitându-se în jur, băgă sub cuier două plase grele, pline cu mape gigantice de redactor şi îşi şterse cu palma udă gâtul transpirat. L-am tras pe Kaleam de coadă şi-am trântit uşa.

— Ei? făcu Weingarten.

— După cum vezi. Hai în cameră.

— Pomul ăsta... E munca ta?

— Da.

Ne-am aşezat, eu la masă, el alături, în fotoliu. De sub scurta de nylon, descheiată jos, îi apăru burta mare, păroasă, pe jumătate acoperită de un maiou cu găurele. Îşi trăgea nasul, sufla din greu, se ştergea, apoi se contorsiona în fotoliu, încercând să scoată din buzunarul de la spate pachetul de ţigări. Totodată arunca înjurături grele, cu jumătate de glas, fără să se adreseze cuiva.

— Deci lupta continuă... spuse el într-un sfârşit, scoţând fum prin nările păroase. Deci mai bine să mori în picioare, decât să trăieşti târându-te în genunchi... Idiotule! ţipă el. Măcar ai coborât până acolo? Dulap cu două picioare ce eşti! Măcar ai văzut cum a apărut? A fost ca o explozie! Dar dacă răsărea sub fundul tău? Tram-tararam şi tram şi tararam!...

— Şi ce ţipi în halul ăsta? Să-ţi dau un extraveral?

— N-ai vodcă?

— Nu.

— Măcar nişte vin...

— Nu mai am nimic. Ce mi-ai adus acolo?

— Premiul Nobel ce mi se cuvenea! urlă el. Asta am adus: premiul Nobel! Numai că nu ţi l-am adus ţie, cap pătrat... Şi-aşa ai destule griji!... Începu să-şi descheie geaca şi, rupând un nasture, înjură iar. În zilele noastre au rămas puţini idioţi, filozofă el. În vremurile noastre, bătrâne, majoritatea oamenilor socotesc pe bună dreptate că e mai bine să fu bogat şi sănătos,

decât sărac şi bolnav. Şi nici nu-ţi trebuie prea mult: un vagonaş de pâine, un vagonaş de icre şi dacă se poate, bineînţeles, n-ar fi rău să ai icre negre pe pâine albă... Nu mai e secolul nouăsprezece, tăticule, se însufleţi Weingarten. Secolul nouăsprezece a murit de mult, e înmormântat şi tot ce-a mai rămas din el nu sunt decât miresme, tăticu', nimic mai mult. N-am dormit toată noaptea. Zahar sforăia, copilul lui monstruos la fel, eu ce era să fac?... Mi-am luat adio de la rămăşiţele secolului al nouăsprezecelea şi-am îmbrăţişat secolul douăzeci, bătrâne: calcul şi niciun pic de emoţii. Acestea, după cum se ştie, duc la perturbarea informaţiei. Mândrie, glorie, urmaşi; o bâiguială nobilă. Athos, Portos şi Aramis. Eu nu pot aşa... Eu nu ştiu aşa, tram-tararam! Problema valorilor? Poftim. Cele mai valoroase lucruri din lume: persoana mea, familia mea şi prietenii mei. Restul, ducă-se-n aia a mă-sii. Nu răspund pentru restul lucrurilor. Să mă bat? Doamne fereşte! Doar pentru mine; pentru familie şi prieteni. Până la ultima suflare, fără cruţare. De ce-aş face-o pentru omenire? Pentru demnitatea pământului? Pentru prestigiul galactic? Ce mama dracului! Eu nu mă lupt pentru cuvinte! Am griji mult mai mari! Iar tu, faci cum vrei. Dar nu te sfătuiesc să fii idiot...

Se ridică brusc, mare cât un dirijabil, şi fugi în bucătărie. Se auzi jetul apei de la robinet.

— Toată viaţa noastră, ţipă el din bucătărie, e un lanţ succesiv de afaceri. Trebuie să fii complet tâmpit să închei afaceri neavantajoase! Se ştia chiar şi-n secolul nouăsprezece... Tăcu şi se auzi cum bea cu noduri. După ce închise robinetul, Weingarten apăru din nou în cameră, ştergându-se la gură. Vecerovski nu-ţi dă sfaturi nici de-al dracu'... Ăsta nu e om, ci robot. Şi nu unul din secolul douăzeci şi unu', ci din al nouăsprezecelea. Dacă pe-atunci ar fi ştiut să facă roboţi, câţi de Vecerovski ar mai fi ieşit... N-ai decât să mă consideri un om josnic. N-am nimic împotrivă. Dar nu permit să fiu bătut în cuie! Nimănui! Pentru nimic în lume. Mai bine câine viu decât leu mort, dar şi mai bine un Weingarten viu decât unul mort. Asta-i punctul de vedere al lui Weingarten, al familiei lui şi al prietenilor lui. Cred că...

Nu l-am întrerupt. Îl ştiam pe botosul ăsta de-un sfert de secol şi nu oricare secol, ci chiar al douăzecilea. Urla pentru că-şi pusese totul pe rafturi. N-avea sens să-l întrerupi acum, tot nu te auzea. S-ar fi putut discuta de la egal la egal cu un

Weingarten având rafturile nearanjate, ba chiar putea fi convins să creadă. Dar cu un Weingarten pus la punct şi sistematizat era imposibil să vorbeşti: se transforma automat într-un magnetofon. Urla şi devenea dezgustător de cinic, probabil din cauza copilăriei grele.

Aşa că l-am ascultat în tăcere, aşteptând să se termine banda. Un singur lucru era ciudat: amintea prea des de Weingartenii vii şi morţi. La urma urmei, poate nu s-a speriat – totuşi el nu era eu. Îl cunoşteam pe Weingarten în toate ipostazele: Weingarten îndrăgostit, Weingarten la vânătoare, Weingarten mitocan şi ordinar, Weingarten bătut până la leşin. Sub un singur aspect nu l-am văzut. Speriat. Am pândit momentul când „a stins motoarele” pentru o secundă ca să scotocească prin pachetul de ţigări şi l-am întrebat:

— Nu cumva te-au speriat?

Imediat lăsă pachetul de ţigări şi-mi aruncă dispreţuitor un „Ete, canci”. Parcă numai întrebarea mea o aştepta. Răspunsul era şi el înregistrat mai devreme pe bandă – nu numai în gesturi, dar şi în vorbe.

— Uite... Vezi să nu... făcu el un gest obscen chiar sub nasul meu, ca să mă sperie. Doar nu mai suntem în secolul nouăsprezece. Atunci, da, mai încercau să ne înspăimânte, dar acum, în secolul douăzeci, nu se mai ocupă de prostii de-astea. Acum cumpără marfă bună. Nu m-au speriat, ci m-au cumpărat. Înţelegi, moşule?... Ce să zic, halal alternativă! Sau te vor strivi sau îţi vor da un institut nou-nouţ, pentru care doi membri corespondenţi deja s-au păpat până la moarte. În institutul ăsta iau zece premii Nobel, mă-nţelegi? Într-adevăr, nici marfa nu e rea, se umflă Weingarten. Ce vrei, dreptul primului venit. Dreptul lui Weingarten la libertatea curiozităţii sale ştiinţifice. Nu e rea marfa, bătrâne, nu e rea deloc, degeaba mă contrazici. Păcat că e cam mucezită... Ce secol nouăsprezece? Şi-n secolul acesta al douăzecilea oricum nu are nimeni această libertate. Şi cu o libertate ca asta poţi să zaci toată viaţa într-un laborator şi să ştergi baloane de sticlă. Dar institutul ăsta... nu mai e ciorbă de linte! Introduc pe-acolo vreo zece-douăzeci de idei şi dacă una-două n-o să le convină din nou, ce să facem, iar o să ne târguim!... Hai să nu scuipăm contra vântului, bătrâne! Când vine spre tine un tanc enorm, iar tu, în afara capului de pe umeri, n-ai niciun fel de armă, atunci trebuie să ştii să eviţi la timp...

Mai urlă un timp, fumă, tuşi sec, din când în când mai sărea spre barul gol, uitându-se dezamăgit prin el, din nou începea să gesticuleze şi să urle pentru ca apoi să se liniştească, să se aşeze calm în fotoliu şi să-şi arunce capul pe spătarul lui, începând să facă mutre fioroase spre tavan.

— Bine, bine, am încercat să-l liniştesc. Totuşi unde cari premiul ăsta Nobel al tău? În halul în care eşti ar fi trebuit să te duci jos la cazane, iar tu în schimb te-ai căţărat până aici, la etajul cinci...

— Mă duc la Vecerovski, mă întrerupse el.

M-am mirat.

— La ce naiba-i trebuie Nobelul tău lui Vecerovski?

— Nu ştiu. Întreabă-l tu.

— Ia stai, am zis. El te-a sunat?

— Nu. Eu.

— Şi?

— Ce şi? Ce şi? se întinse el în fotoliu şi începu să-şi încheie geaca. L-am sunat azi-dimineaţă şi i-am spus că aleg vrabia din mână.

— Şi?

— Şi!... Atunci mi-a spus: „Adu toate materialele la mine”.

Noi am tăcut.

— Nu-nţeleg, la ce-i trebuie materialele tale? am zis.

— Pentru că e un Don Quijote! urlă Weingarten. Pentru că încă nu i-au dat cu luleaua peste nas! Încă n-a gustat ceva fierbinte până la lacrimi!

Am înţeles dintr-odată.

— Ascultă, Valka, am zis eu. Lasă-l. Mai dă-l dracului, nu vezi că s-a tâmpit? L-au băgat şi pe el în pământ până-n creştetul capului! De ce e nevoie de aşa ceva?

— Şi-atunci? izbucni Weingarten. Ce facem?

— Arde dracului revertaza aia! Hai s-o ardem chiar acum... În baie... Hm?

— Nu pot... spuse Weingarten şi începu să se uite într-o parte. N-am forţă, ce păcat.. Doar e o lucrare clasa-ntâi. Extra. De mare lux.

Îmi astupă gura. N-am ştiut ce să-i mai zic. Sări din fotoliu şi începu din nou să alerge prin cameră, pe coridor şi înapoi, dând iarăşi drumul la bandă. Ruşine – da! Onoarea suferă – da! Mândria călcată în picioare, mai ales când nu spui nimănui despre asta. Dar dacă stai şi te gândeşti – mândria este o

idioţenie şi nimic mai mult. Mi-e lehamite. Majoritatea zdrobitoare a oamenilor aflaţi în situaţia noastră n-ar sta pe gânduri o secundă. Iar despre noi spun: Bă, ce idioţi! Şi pe bună dreptate o spun! Ce, nu am avut ocazia să ne retragem? Ba am avut-o de mii de ori! Şi-ncă de-o mie de ori o s-o mai avem! Şi nu în faţa unor zei, ci a unor funcţionari parşivi, în faţa unor ouă de păduchi pe care să le iei apoi cu unghia... şi tot e dezonorant.

Brusc, m-am enervat din cauza acestui du-te-vino din faţa mea, împreună cu justificările lui şi-atunci i-am spus că de fapt nu se retrage, ci fuge, capitulează. Oho, cum a mai sărit! L-am atins bine. Dar nu mi-a fost deloc milă de el. Nu pe el îl loveam în plex, ci pe mine... Ca să zic aşa, până la urmă ne-am certat şi a plecat. Şi-a luat plasele şi a plecat la Vecerovski. În prag îmi spuse că se va întoarce mai târziu, dar i-am servit-o din nou: ieri a venit Irka. Se ofili imediat. Nu-i plăcea când cineva nu-l avea la inimă.

M-am aşezat la masă, mi-am scos hârtiile şi-am început să lucrez din nou. Desigur, nu chiar să lucrez, numai să dau o formă lucrării. La început am tot aşteptat să explodeze vreo bombă sub masă sau să apară la geam vreo mutră albastră cu un ştreang de gât. Nu s-a întâmplat nimic asemănător şi-atunci m-am cufundat cu pasiune în lucru, când a sunat din nou la uşă.

Nu m-am dus să deschid din prima. Mai întâi m-am dus la bucătărie şi am luat ciocanul de bătut carnea – o chestie tare înfricoşătoare: de-o parte măciulia zimţată, de cealaltă parte un tăiş de toporişcă. Dac-o fi ceva, i-o înfig între ochi şi mucles... Eu sunt un om paşnic, nu-mi plac nici încăierările, nici certurile, eu nu sunt un Weingarten, dar mi-a ajuns. M-am săturat.

Am deschis uşa. Era Zahar.

— Salut, Mitea, iartă-mă, pentru numele lui Dumnezeu, rosti el cu o intonaţie cumva artificială.

M-am uitat involuntar în jos. Dar acolo nu mai era nimeni altcineva. Zahar era singur.

— Intră, intră, am spus. Mă bucur să te văd.

— Mă-nţelegeţi, m-am decis să vă fac o scurtă vizită... continuă el pe acelaşi ton fals care nu se potrivea deloc cu zâmbetul lui sfios şi cu trăsăturile generale inteligente. Waingarten a dispărut pe undeva, lua-l-ar naiba... L-am sunat toată ziua – nu-i. Iar eu tocmai mă duceam la Filip... ăă... Palici, ia stai, mă gândesc, să arunc o privire, poate o fi la dumneavoastră...

— Philip Pavlovici?

— A, nu, Valentin... Weingarten.

— Şi el s-a dus la Philip Pavlovici.

— Aşa deci! exclamă cu o uriaşă bucurie Zahar. De mult?

— Cam acum o oră...

Faţa îi împietri brusc pentru o clipă – a văzut la mine în mână ciocanul pentru carne.

— Te pregăteşti de masă? întrebă el şi, fără a aştepta un răspuns, continuă în grabă: Ce să mai spun, nu vreau să vă deranjez, am plecat. Făcu o mişcare înspre ieşire, dar se opri... Da, am uitat complet... De fapt, nu am uitat, pur şi simplu nu ştiu... Philip Palici... La ce apartament stă?

I-am spus.

— Aha, aha... Mă-nţelegeţi, el m-a sunat, iar eu... cum să vă spun, ştiţi, am uitat... după discuţie...

Se dădu din nou înapoi şi deschise uşa.

— Am înţeles, am înţeles, am spus. Dar unde vă e băieţelul?

— La mine s-a terminat totul! izbucni bucuros, sări peste prag şi...»

CAPITOLUL ZECE

20.

«... să mă convingă să curăţăm cocina asta. Abia am reuşit să scap de Irka. Ne-am înţeles că mă voi aşeza la birou să termin lucrarea, iar Irka, dacă tot nu ştia ce să facă şi n-avea astâmpăr, dacă nu putea să stea în baie cu ultimul număr al revistei Literatura străină, atunci să sorteze rufele şi să se ocupe de camera lui Bobka. Iar eu îmi luam obligaţia să fac curat în camera mare, dar nu azi, ci mâine. Morgen, morgen, nur nicht heute[11]. Curăţenie până la ultimul fir de praf, să lucească totul.

M-am instalat la biroul meu şi un timp a fost linişte şi pace. Munceam şi o făceam cu plăcere, cu o satisfacţie neobişnuită. Nu mai simţisem niciodată ceva asemănător: un sentiment straniu de automulţumire posomorâtă. Eram mândru de mine, mă respectam. Mi se părea că la fel ar fi trebuit să simtă şi un soldat rămas cu o mitralieră să acopere retragerea camarazilor săi: e singur, numai el ştie că va rămâne aici pentru totdeauna, că nu va mai vedea nimic în afară de câmpul murdar, de siluete fugare şi de cerul mohorât, apăsător. Ştia că altfel nu se putea şi era mândru de asta. Se în fiinţă şi un paznic la mine în creier, care, în timp ce lucram, cerceta vigilent şi asculta tot ce era în jur, ştia că povestea nu se terminase, ci continuă şi că aici, în sertarul biroului, se află o toporişcă-buzdugan înfricoşătoare. Deodată paznicul mă îndemnă brusc să ridic capul. Se întâmpla ceva în cameră.

Şi totuşi nimic deosebit. În faţa biroului stătea Irka şi mă privea tăcută. Fără-ndoială că se întâmplase ceva, neaşteptat şi absurd, pentru că ochii Irkăi păreau pătraţi, iar buzele i se umflaseră. N-am apucat să spun niciun cuvânt, că Irka şi aruncă un obiect metalic pe hârtiile din faţa mea. L-am luat în mod automat: un ruj de buze.

— Ce-i ăsta? am întrebat complet zăpăcit, uitându-mă când la Irka, când la ruj.

---

[11] Ce poţi face astăzi nu lăsa pe mâine, lasă pe poimâine.

— E un ruj, rosti Irka cu o voce străină şi, întorcându-mi spatele, plecă la bucătărie.

Îngheţat de un presentiment groaznic, învârteam între degete tubuleţul auriu şi nu înţelegeam nimic. Ce-o mai fi şi cu drăcia asta? Doar văd şi eu că-i un ruj şi mi-am amintit dintr-odată de Zahar şi de femeile lui înnebunite. Mi s-a făcut frică pentru Irka. Am aruncat tubuleţul, m-am sculat brusc şi-am dat fuga în bucătărie.

Irka stătea pe taburet, cu coatele pe masă şi-şi ţinea capul între mâini. Între degetele mâinii drepte stătea înfiptă o ţigară aprinsă.

— Să nu te-atingi de mine, mă preveni calm şi apăsat.

— Irka! am implorat-o. Ţi-e rău?

— Animalule... Îşi luă mâna din păr şi duse ţigara la gură cu un uşor tremur. Am observat că plângea.

Să chem Salvarea? Nu cred, nu cred că ajută. Ce să caute aici Salvarea?... Să-i dau un extraveral? Nişte bromură? Dumnezeule, ce faţă are... Am înşfăcat un pahar şi l-am umplut cu apă.

— Acum totul e clar... spuse Irka, trăgând din ţigară şi dând la o parte paharul cu cotul. Acum s-a lămurit şi problema telegramei... Ajunge!... Cine-i tipa?

M-am aşezat şi am sorbit o înghiţitură din cană.

— Cine? am întrebat inexpresiv.

Pentru o secundă am avut senzaţia că vrea să mă lovească.

— Ca să vezi, ce dobitoc nobil, rosti dezgustată. N-a vrut, deci, să pângărească patul conjugal... Ia uite ce distins... V-aţi hârjonit în camera băiatului...

Am băut apa şi-am încercat să pun paharul pe masă, dar mâna nu mă mai asculta. „Un doctor, mă străfulgeră un gând... Micuţa mea Irka. Un doctor!”

— În sfârşit, se hotărî Irka. Nu mă mai privea şi, fumând fără întrerupere, se uita în curte. Bine, hai s-o lăsăm baltă. Singur spuneai că dragostea e un contract. La tine totul iese mereu frumos: dragostea, cinstea, prietenia... Dar măcar atât pot să observ. Poate că dacă răscolesc pe-acolo găsesc şi nişte chiloţei?

Şi-n cap parcă-mi explodă un fulger globular. Am priceput tot.

— Irka! Dumnezeule, ce m-ai speriat...

Bineînţeles, se aşteptase să audă cu totul altceva, pentru că se întoarse brusc spre mine: o faţă palidă, plânsă, ce mă privea

răbdătoare şi cu atâta speranţă încât mi-a venit şi mie să plâng. Vroia un singur lucru, să se clarifice totul chiar acum, iar necazul să devină un fleac, o greşeală, o coincidenţă ridicolă.

A fost picătura care a umplut paharul. Nu mai puteam. Nu mai voiam să ţin totul în mine. Şi-am revărsat asupra ei toată avalanşa nebuniei şi groazei din ultimele două zile.

Nu ştiu, poate la început povestea mea suna ca o anecdotă. Probabil aşa şi era, dar vorbeam ca un automat, fără a-i da posibilitatea de a strecura vreo replică veninoasă, povesteam fără nicio ordine, fără nicio cronologie şi vedeam cum neîncrederea şi speranţa de pe faţa ei se preschimbă mai întâi în mirare, apoi în nelinişte, frică, iar spre sfârşit în milă...

Stăteam în camera mare, în faţa geamului deschis, ea în fotoliu, eu alături, pe covor, cu obrazul lipit de genunchiul ei. Şi abia atunci am observat furtuna şi norul violet deasupra acoperişurilor. Ploua cu găleata şi fulgere înspăimântătoare se înşurubau în creştetul blocului de douăsprezece etaje, dispărând în el. Stropi mari şi reci cădeau pe pervaz, mai nimereau şi-n cameră, iar rafalele de vânt ridicau storurile galbene. Stăteam nemişcaţi, în timp ce ea îmi mângâia absent părul. Simţeam o uşurare enormă. Îmi descărcasem sufletul... Scăpasem de jumătate de greutate, iar acum doar mă odihneam, cu faţa lipită de genunchiul ei fin, bronzat. Tunetul bubuia aproape neîntrerupt, încât era greu să mai vorbim; şi apoi îmi cam trecuse cheful de vorbă.

Pe urmă spuse:

— Dimka. Nu te mai gândi la mine. Trebuie să hotărăşti în aşa fel, ca şi cum n-aş exista. Pentru că voi fi lângă tine totdeauna, indiferent ce decizie ai lua.

M-am lipit de ea. Ştiam c-o să spună aşa, dar doar de la aceste vorbe, practic fără rost, şi tot eram mulţumit.

— Iartă-mă, continuă ea după o scurtă tăcere, dar nu reuşesc deloc să-mi intre asta în cap... Nu... Te cred, te cred... Numai că-i atât de ciudat. Poate c-ar trebui să căutăm altă explicaţie... ceva mai simplu, mai omeneşte...

— Ne-am gândit deja, am spus.

— Da, probabil că vorbesc prostii. Desigur, Vecerovski are dreptate... Nu în privinţa faptului că avem de-a face cu... oare cum îi spunea... Universul Homeostatic... are dreptate în sensul că nu e vorba de asta. Într-adevăr, ce importanţă are?... Dacă e Universul, atunci trebuie să te predai, iar dacă sunt

extratereştrii, atunci trebuie să lupţi? De fapt, nu mă mai asculta... Vorbesc şi eu aşa... fără rost. M-am prostit.

Se scutură înfrigurată. M-am ridicat, m-am strecurat alături de ea în fotoliu şi am îmbrăţişat-o. Acum nu doream decât un singur lucru – să repet pe diferite tonuri cât îmi este de frică. Să-i spun cât îmi e de teamă pentru mine, pentru ea, în general pentru amândoi... Dar era desigur fără sens şi probabil cam crud din partea mea.

Aveam senzaţia că dacă ea n-ar fi existat aş fi ştiut ce să fac. Dar ea era. Ştiam că se mândreşte cu mine, întotdeauna a făcut-o. Deşi sunt un om plictisitor şi nu prea norocos, totuşi se poate mândri şi cu mine. Cândva am fost şi eu un bun sportiv. Întotdeauna am ştiut să lucrez, capul îmi fierbe de idei, la observator sunt apreciat, la fel şi în cercul de prieteni. Ştiu să petrec, sunt spiritual, rezist şi la discuţii... Şi ea se mândreşte cu toate astea. Hai să fie şi mai puţin şi tot se mândreşte. Doar am văzut cum mă priveşte câteodată... Nu ştiu însă cum s-ar mai fi uitat la mine dacă aş fi fost transformat într-o „meduză”. Probabil că n-aş mai fi putut s-o iubesc sincer, de asta chiar n-aş fi capabil...

Şi, ca un răspuns parcă la gândurile mele, ea se învioră brusc şi-mi spuse:

— Mai ţii minte când ne bucuram cândva că am scăpat de examene şi nu va mai trebui să dăm niciunul până la moarte? Se pare că n-am scăpat totuşi... A mai rămas unul.

— Da, am căzut de acord şi m-am întrebat: nimeni nu ştie însă cum e mai bine – să iei examenul cu zece sau să-l pici. De fapt, aici este complet de neînţeles pentru ce se pune nota zece şi de ce nu iei nota de trecere.

— Dimka, şopti ea întorcându-şi faţa spre mine. Înseamnă că totuşi ai creat ceva măreţ, de te-au luat aşa în vizor... Ar trebui să te mândreşti... şi-n general noi toţi... Doar însuşi domnul Univers îţi acordă atenţie!

— Hm... am mormăit şi m-am gândit: Weingarten şi Gubari n-au deloc cu ce să se mândrească, iar în ceea ce mă priveşte şi aici e un semn mare de întrebare.

Şi din nou, parcă citindu-mi gândurile, ea îmi spuse:

— Şi n-are importanţă ce hotărâre o să iei. Important e că ai fost capabil să faci o asemenea descoperire... Poţi măcar să-mi spui şi mie despre ce e vorba? Sau nici asta nu se poate?

— Nu ştiu, i-am răspuns şi m-am gândit: ce-o fi cu ea – mă consolează oare sau într-adevăr aşa gândeşte, sau poate, sărăcuţa de ea, speriată în ultimul hal, mă împinge spre capitulare. Nu cumva îmi îndulceşte pilula pe care ea deja ştie că va trebui s-o înghit? Sau poate invers, mă îndeamnă la luptă şi îmi zgândărea mândria, care abia mai pâlpâie...

— Ce porci! şopti ea. Numai că tot nu ne vor despărţi. Nu-i aşa? N-o să le meargă cu noi. Adevărat, Dimka?

— Bineînţeles, am spus şi m-am gândit: despre asta şi e vorba, micuţo. Acum, numai despre asta e vorba.

Furtuna încetase. Norul se îngrămădea încet spre nord, lăsând cerul acoperit doar de o pâclă mohorâtă. Din ploaia torenţială nu mai rămăsese decât o uşoară bură.

— Se pare că eu am adus ploaia, spuse Irka. Iar eu speram să plecăm sâmbătă la Solnecinoe...

— Mai e mult până sâmbătă. Poate chiar o să mergem...

Totul fusese spus. Acum nu mai rămânea să vorbim decât despre Solnecinoe, despre rafturile de cărţi pentru Bobka, despre maşina de spălat care iar îşi dăduse sufletul. Şi despre asta am şi vorbit. Părea o seară obişnuită şi, ca să prelungim această iluzie, ne-am hotărât să bem un ceai. Pachetul cu ceaiul din Ceylon abia fusese început, ceainicul era spălat la meserie şi opărit cu apă clocotită, iar pe masă trona cutia de bomboane „Dama de pică”. Apoi am urmărit amândoi cu atenţie apa, ca să prindem momentul fierberii şi am spus glumele obişnuite în timp ce puneam ceştile şi farfurioarele. Am luat discret de pe masă bonul sacramental al casei de comandă, bileţelul lui Lidişor şi buletinul numitei Sergheenko I.F., le-am mototolit şi le-am aruncat pe furiş în găleata de gunoi.

Şi-am băut de minune ceaiul (ăsta da ceai, tare ca o băutură) şi am vorbit de toate, exceptând esenţialul, în timp ce mă întrebam la ce s-o fi gândind Irka în acest moment, pentru că arăta de parcă ar fi reuşit să uite tot acest coşmar; îmi spusese părerea ei în această privinţă, iar acum uitase totul cu uşurinţă, lăsând pe mine toată greutatea alegerii.

Pe urmă ea îmi spuse că se apucă să calce rufele şi pentru asta va trebui să stau lângă ea şi să-i povestesc ceva vesel. Am început să strâng vasele, când la un moment dat se auzi soneria.

Fredonând uşor „Mai ceva decât munţii nu pot fi decât tot munţii...”, m-am îndreptat spre hol şi mi-am aruncat pe furiş privirile spre Irka (ştergea foarte liniştită masa cu o cârpă

curată). Tocmai voiam să deschid uşa, când mi-am amintit de toporişca din sertar, dar mi s-a părut caraghios şi penibil să mă întorc după ea în camera mare. Am deschis.

Un tinerel înalt, cu părul ud şi strălucitor, într-un fulgarin ud, rosti nepăsător: „o telegramă, vă rog să semnaţi...”. Mi-a dat un ciot de creion şi, sprijinind chitanţa de perete, am scris data şi ora aşa cum îmi spusese, apoi am semnat, i-am înapoiat creionul şi chitanţa, i-am mulţumit şi-am închis uşa. Ştiam că nu trebuie să mă aştept la nimic bun. Tot aici, în hol, sub un bec puternic de 500 W, am deschis telegrama şi am citit-o.

Telegrama era de la mama soacră. „VENIM AVION CU BOBKA NE ÎNTÂLNIM MÂINE CURSA 425 BOBKA TACE TULBURAT UNIVERSUL HOMEOSTATIC VĂ PUP MAMA”. Iar mai jos era lipită o fâşie: „UNIVERSUL HOMEOSTATIC AŞADAR”. Am citit telegrama şi am recitit-o, am împăturit-o apoi foarte încet în patru, am stins lumina şi-am intrat în coridor. Irka mă aştepta deja, sprijinită de uşa de la baie. I-am întins telegrama, am spus „Mama vine mâine cu Bobka...” şi m-am dus direct spre biroul meu. Pe ciornele mele se lăfăia încă sutienul lui Lidişor. L-am aşezat cu grijă pe pervaz, mi-am adunat foile, le-am pus în ordine şi le-am băgat într-un caiet. Pe urmă am scos un dosar, am pus totul acolo şi după ce l-am legat cu sfoară am scris cu litere mari, fără să mă aşez la birou: „D. Maleanov. Despre problema interacţiunii stelelor cu materia difuză din Galaxie.” Am citit din nou titlul, am ezitat un pic şi-am tăiat „D. Maleanov”. Apoi am luat mapa sub braţ şi am ieşit din cameră. Irka stătea tot lângă uşa de la baie, strângând telegrama la piept. Când am trecut pe lângă ea făcu un gest uşor, vrând parcă să mă oprească sau să mă binecuvânteze. Am spus fără s-o privesc: „Mă duc la Vecerovski. Mă întorc repede”.

Urcam scara, încet, treaptă cu treaptă, aranjându-mi mapa ce aluneca de sub braţ. Nu se ştie de ce, lumina nu era aprinsă pe paliere, era o atmosfera sumbră şi se aşternuse liniştea, auzindu-se doar prin ferestrele deschise cum curge apa prin burlane. La etajul şase, unde tocmai se sărutaseră unii în nişa crematoriului, m-am oprit şi m-am uitat în curte. Un pom imens strălucea cu frunzuliţele sale negre şi ude. În curtea pustie – doar bălţi ciupite de ploaie.

Nu întâlnisem pe nimeni cât am urcat, doar între etajele şapte şi opt, pe treptele scării; stătea ghemuit un omuleţ jalnic.

Alături de el era pusă o pălărie gri, demodată. L-am ocolit prudent şi-am început să urc mai departe, când acesta rosti:

— Să nu vă duceţi acolo, Dimitri Alexeevici...

M-am oprit şi m-am uitat la el. Era Gluhov.

— Nu vă duceţi acolo acum, repetă el. Nu trebuie.

Luându-şi pălăria, se ridică şi se îndreptă cu greu, ţinându-se de şale, şi am văzut că faţa îi era mânjită cu ceva negru, poate cu noroi sau cu negru de fum, ochelarii caraghioşi îi stăteau strâmb, iar buzele aproape albite de strânse ce erau exprimau parcă o suferinţă cumplită. Îşi aranjă ochelarii şi spuse abia mişcându-şi buzele:

— Încă un dosar. Alb. Încă un steag de predare.

Tăceam. Îşi scutură pălăria încet de genunchi, pe urmă o şterse cu mâneca. Tăcea şi el, dar nu pleca. Am aşteptat să aud ce mai zice:

— Nu ştiu dacă mă înţelegeţi, rosti el în sfârşit. Întotdeauna e neplăcut să te predai. Se spune că în secolul trecut mai bine se împuşcau decât să se predea. Nu din teamă de torturi sau de lagăre de concentrare şi nici de frica dezvăluirii secretelor, pur şi simplu datorită dezonoarei.

— Se mai întâmplă şi-n secolul nostru. Şi nu chiar atât de rar.

— Sigur că da, aprobă imediat Gluhov. Desigur. Niciodată nu i-a plăcut omului să creadă că va putea fi altfel decât cum a fost toată viaţa. Ar vrea să rămână la fel până la moarte, lucru imposibil în condiţiile unei predări. Atunci e nevoit... Şi totuşi există o diferenţă. În secolul nostru, oamenii se sinucid din ruşine faţă de alţii, de societate, de prieteni... Iar în secolul trecut se împuşcau din ruşine faţă de ei înşişi. Vă daţi seama? În timpurile noastre, se presupune că omul este capabil să se împace cu sine însuşi. Probabil că aşa şi este. Nu ştiu care-i treaba aici. Nu ştiu ce s-a întâmplat... Poate pentru că lumea a devenit mai complexă? Poate pentru că acum, în afară de astfel de noţiuni cum ar fi mândria, cinstea, mai există şi încă o mulţime de alte lucruri ce pot desăvârşi autoafirmarea...

Se uită la mine, aşteptându-mi părerea, iar eu am spus ridicând din umeri:

— Nu ştiu. Poate.

— Nici eu nu ştiu, spuse el. Se pare că sunt un capitulant experimentat, de când mă tot gândesc numai şi numai la asta, de când îmi tot aduc argumente convingătoare... Şi parcă începi să te linişteşti, să te convingi, când deodată o durere surdă...

Desigur, secolul douăzeci, secolul nouăsprezece – există deosebiri. Dar rănile rămân răni. Se vindecă, se cicatrizează şi, când ai uitat de ele, se schimbă vremea şi apar din nou vechile suferinţe. Aşa a fost dintotdeauna, în toate secolele.

— Înţeleg. Înţeleg toate astea. Dar există răni şi răni. Câteodată însă rănile străine sunt mai dureroase...

— Pentru Dumnezeu, şopti el. Dar vă spun toate astea fără niciun apropo. N-aş fi îndrăznit niciodată. O spun numai aşa. Să nu credeţi deloc că încerc să vă povăţuiesc, că vreau să vă sfătuiesc... De unde să mă pricep... Ştiţi, mă tot gândeam... Cum suntem... Ce naiba... Suntem într-adevăr atât de bine formaţi şi educaţi de vremuri şi de ţară sau e invers: să fim oare nişte atavici, nişte troglodiţi? De ce ne chinuim aşa? Nu pot să pricep.

Tăceam. Cu mişcări vlăguite îşi îndesă pălăria caraghioasă pe cap şi spuse:

— Adio, Dimitri Alexeevici. Nu cred că ne vom mai vedea vreodată, deşi mi-ar fi făcut mare plăcere să vă cunosc. Şi ceaiul ştiţi să-l preparaţi atât de bine...

Clătină din cap şi începu să coboare scările.

— Puteţi coborî cu liftul, i-am spus.

Nu se mai întoarse şi nici nu mai răspunse. Stăteam şi ascultam cum îşi târşâie picioarele pe trepte, coborând etaj după etaj, şi am făcut-o până când, după ce nu l-am mai simţit, se auzi jos în adâncime cum scârţâie uşa de la bloc. Apoi uşa se trânti şi din nou se aşternu liniştea.

Mi-am potrivit mapa sub braţ, am ajuns la ultimul etaj şi, ţinându-mă de balustradă, am urcat ultimele trepte. Am stat puţin în faţa uşii lui Vecerovski şi am ciulit urechea. Era cineva la el. Se auzeau voci. Necunoscute. Probabil că ar fi trebuit să mă întorc şi să vin mai târziu, dar n-am avut puterea s-o fac. Trebuia să termin, şi asta imediat.

Am sunat. Vocile continuau să bombăne. Am aşteptat, apoi am apăsat din nou pe sonerie şi n-am luat degetul de pe ea decât când am auzit paşii şi vocea lui Vecerovski:

— Cine e?

Nu ştiu de ce, dar nici măcar nu m-am mirat. Vecerovski, de când îl ştiam, deschidea uşa tuturor, fără să mai întrebe nimic. De altfel şi eu procedam la fel. Tot aşa şi prietenii mei.

— Eu sunt. Deschide.

— Aşteaptă, spuse el şi un timp se aşternu liniştea.

Acum deja nu se mai auzeau voci şi doar undeva departe, jos, cineva făcea zgomot cu uşa crematoriului. Mi-am amintit de sfatul lui Gluhov: să nu merg la Vecerovski. „Nu te duce acolo, Wormold. Vor să te otrăvească.”[12] De unde-i asta? Ceva foarte cunoscut... În sfârşit, naiba să-l ia. N-am unde să mă mai duc. Şi nici timp n-am. Răsunară din nou paşi, yala pocni şi uşa se deschise larg. Fără să vreau, m-am dat un pas înapoi. Nu-l mai văzusem niciodată pe Vecerovski ca acum.

— Intră, spuse el răguşit şi se dădu la o parte, făcându-mi loc...»

[12] Citat din romanul *Omul nostru din Havana* (1958), de Graham Greene.

CAPITOLUL UNSPREZECE

21.

«... Totuşi ai adus-o, spuse Vecerovski.

— Bobka, am spus şi am aşezat mapa mea pe marginea mesei.

Aprobă dând din cap şi cu mâna murdară îşi întinse funinginea pe obrazul murdar.

— Mă aşteptam s-o faci, dar nu atât de repede.

— Cine e la tine? am întrebat coborând vocea.

— Nimeni, răspunse. Doar noi doi. Noi şi Universul. Se uită la palmele sale murdare şi se strâmbă. Iartă-mă, trebuie totuşi să mă spăl...

Plecă, iar eu, aşezându-mă pe braţul fotoliului, m-am uitat în jur. Camera arăta de parcă aici ar fi explodat o caschetă plină cu praf de puşcă. Pete negre de funingine pe pereţi. Aţişoare subţiri de funingine plutind prin văzduh. Şi o depunere galbenă, dezagreabilă, pe tavan. În aer stăruia un miros neplăcut de chimicale, acru şi caustic. Parchetul fusese distrus, ars, era plin de găuri, cu forme ovale stranii. Pe pervaz trona o gaură imensă, înnegrită ca de la un foc de tabără. Da, l-au luat cam tare pe Vecerovski...

M-am uitat pe birou. Gemea sub grămezile de dosare. În mijlocul biroului era deschisă una din mapele gigantice de redactor ale lui Weingarten, iar alături alta legată cu sfoară. O mapă veche, roasă toată, cu o copertă de imitaţie de marmură, avea lipită o etichetă: „S.U.A. – JAPONIA. Influenţe culturale. Materiale”. Mai erau aruncate nişte foi, pe care erau desenate, după cum am înţeles, nişte scheme electronice, iar pe una dintre ele stătea scris cu o grafie ilizibilă, ca de bătrânică: „Gubari Z.Z.”. Mai jos era scris cu litere de tipar: „Fadinguri[13]”. Pe marginea biroului se găsea mapa mea albă, nou-nouţă. Am luat-o şi am pus-o pe genunchi.

---

[13] Fading – scădere temporară a intensităţii undelor electromagnetice recepţionate de un aparat de radio-recepţie, datorită schimbărilor atmosferice.

Zgomotul apei încetă la baie şi un pic mai târziu Vecerovski mă chemă:

— Dima, vino-ncoace. Hai să bem o cafea.

Când am intrat însă la bucătărie, cafeaua nu era pregătită şi în mijlocul mesei se găseau o sticlă de coniac şi două pahare de o formă neobişnuită.

Vecerovski reuşise nu numai să se spele, ci să se şi schimbe. Haina sa elegantă, cu o arsură mare sub buzunarul de la piept, şi pantalonii crem, murdari de funingine, fuseseră schimbaţi cu un costum moale din piele de antilopă. Fără cravată. Faţa spălată era foarte palidă, ieşind astfel în evidenţă, mult mai clar ca de-obicei, puzderia de pistrui, iar o şuviţă udă de păr roşcat atârna peste fruntea uriaşă şi bombată. Şi-n afară de această paloare parcă mai era ceva neobişnuit. Privind mai atent, am observat că avea sprâncenele şi genele arse. Mda, Vecerovski o încasase destul de serios.

— Pentru liniştirea nervilor, spuse el, turnând coniac. Prosit!

Era un „Ahtamar”, coniac armenesc de legendă, ce se găsea foarte greu pe la noi. L-am savurat. Un coniac excelent. Am mai luat o înghiţitură.

— Nu mă-ntrebi nimic? începu Vecerovski, privindu-mă prin pahar. Probabil că ţi-e greu. Sau nu?

— Nu. N-am niciun fel de întrebări. Pentru nimeni. Mi-am pus cotul pe mapa mea albă. În schimb am un răspuns. Şi ăla, singur-singurel... Auzi, vroiau să te omoare, nu?

Ridicându-şi ca de-obicei sprâncenele arse, bău.

— Nu cred. Nu m-au nimerit.

— Până la urmă tot o vor face.

— *A la guerre comme a la guerre,* mă contrazise şi se ridică. Aşa... Acum, că m-am mai liniştit, putem să bem cafeaua şi să discutăm totul.

Mă uitam la spatele lui gârbovit şi-l urmăream cum îşi manipulează îndemânatic ustensilele pentru cafea.

— N-am ce să discut. Eu îl am pe Bobka.

Şi cu aceste cuvinte parcă se aprinse ceva în mine. Din momentul când am citit telegrama, toate gândurile şi simţurile mele parcă au fost anesteziate, iar acum au înviat pe neaşteptate şi au început să acţioneze cu putere: se treziră în mine groaza, ruşinea, disperarea şi neputinţa şi am înţeles cu o claritate de nesuportat că tocmai din acest moment între mine şi Vecerovski se pusese pentru totdeauna o barieră de netrecut, din foc şi fum,

unde mă oprisem pentru toată viaţa şi dincolo de care Vecerovski va continua să treacă prin exploziile, praful şi noroiul unor bătălii necunoscute mie şi că de-acum înainte abia dacă o să ne mai salutăm, întâlnindu-ne întâmplător pe scară... Iar eu voi rămâne de partea cealaltă a barierei împreună cu Weingarten, cu Zahar, cu Gluhov, ca să bem ceaiuri, berici sau vodculiţe, să mai bârfim, să strângem bănişori pentru maşină, să lucrăm din greu şi cu plictiseală la realizarea unui plan... Ba chiar nici pe Weingarten şi Zahar n-am să-i mai văd vreodată. Nu vom mai avea ce să ne spunem unul altuia şi va trebui să ne cumpărăm vodcă sau vin de Porto ca să ne ascundem supărarea şi greaţa... Desigur, îmi va rămâne Irka, iar Bobka va fi sănătos tun, dar el deja nu va mai creşte niciodată aşa cum aş fi vrut eu să crească. Pentru că acum eu nu mai am dreptul să vreau. Pentru că niciodată nu va mai fi mândru de mine. Voi fi acel tată care «şi el ar fi putut să facă o mare descoperire, dar atunci, pentru tine...» Blestemat să fie acel moment când în capul meu prost au apărut aceste M-cavităţi.

Vecerovski puse în faţa mea o ceşcuţă cu cafea, se aşeză alături şi, cu o mişcare elegantă şi sigură, răsturnă restul de coniac din pahar în cafea.

— Vreau să plec de-aici, spuse el. Mai degrabă plec din institut. Am să mă vâr pe undeva prin munţii Pamir. Ştiu că au nevoie acolo de meteorologi pe perioada toamnă-iarnă.

— Ce te pricepi tu la meteorologie? l-am întrebat stupid şi m-am gândit: de ASTA nu poţi să te-ascunzi nici măcar în Pamir.

— Nu e prea complicat, îmi explică Vecerovski. Nu-i nevoie de niciun fel de calificare.

— E o tâmpenie.

— Ce anume?

— Ce plan tâmpit. Nu mă uitam la el. La ce bun ca dintr-un mare matematician să te transformi într-un paznic obişnuit? Crezi că nu te vor găsi şi-acolo? N-avea tu grijă...

— Şi ce propui?

— Aruncă totul la crematoriu, abia am izbutit să-mi mişc limba. Şi revertaza weingarteniană şi tot acest „schimb cultural” şi asta... am împins mapa pe suprafaţa netedă a mesei. Aruncă tot şi ocupă-te de treburile tale!

Vecerovski mă privea tăcut prin lentilele sale puternice, clipind din genele arse, pe urmă îşi coborî resturile de sprâncene, aţintindu-şi privirea în ceşcuţa sa.

— Eşti doar un specialist unic, am zis. Primul din Europa.

Vecerovski tăcea.

— Doar ai lucrarea ta! am ţipat, simţind cum mi se pune o gheară în gât. Munceşte! Munceşte, dracu’ să te ia! De ce naiba te-ai mai legat de noi?

Vecerovski suspină lung şi zgomotos, se întoarse spre mine şi se sprijini cu spatele şi ceafa de perete.

— Deci tot n-ai înţeles... rosti el încet şi-n vocea lui se simţea o satisfacţie şi o automulţumire cu totul deosebită şi cam nepotrivită. Lucrarea mea... Fără să-ntoarcă faţa se uită cu coada ochiului spre mine. Din cauza lucrării mele sunt în a doua săptămână de tăvăleală. N-aveţi nici un amestec în toate necazurile mele, frăţiorii mei sărmani. Ce zici, totuşi ştiu să mă stăpânesc?

— Hai sictir! am izbucnit şi am dat să plec.

— Stai jos! spuse sever şi atunci m-am aşezat. Pune-ţi coniac în cafea, şi-atunci mi-am turnat coniac în ceşcuţă. Bea, îmi porunci, şi-am băut totul fără să simt niciun gust.

— Filfizonule, am spus. Ai ceva de la Weingarten.

— Am, încuviinţă el. Şi nu numai de la Weingarten. De la tine, de la Zahar, de la Gluhov... Îşi turnă atent încă o doză de cafea. Mai mult decât toţi, de la Gluhov... repetă el. Setea de viaţă liniştită, setea de iresponsabilitate... Să fim iarbă, tufişuri, apă şi flori... Te enervez, probabil?

— Da.

Dădu din cap.

— E normal. Dar n-ai ce să faci. Vreau totuşi să-ţi explic ce se întâmplă. Probabil ţi-ai imaginat că vreau să mă lupt cu mâinile goale contra tancului. Nu-i nimic adevărat. Avem de-a face cu legile naturii, iar să te lupţi contra lor e o prostie. Dar şi să capitulezi în faţa lor e o ruşine. Legile naturii le înveţi şi apoi le foloseşti. Asta-i singura posibilitate. De asta vreau să mă ocup.

— Nu înţeleg.

— O să înţelegi acum. Până la noi, aceste legi nu s-au manifestat deloc. Sau mai exact, n-am ştiut nimic despre ele. Deşi, poate nu întâmplător Newton s-a dedicat explicării Apocalipsului, iar pe Arhimede l-a sfârtecat un soldat beat... Din păcate, aceste legi se manifestă într-un singur mod – printr-o insuportabilă presiune. Printr-o presiune periculoasă pentru psihic şi chiar pentru viaţă. Iar în privinţa asta, din păcate, nu-i nimic de făcut. Şi, la urma urmei, asta nu e o situaţie chiar atât

de unică în istoria ştiinţei. Exact la fel a fost şi în cercetarea radioactivităţii, a descărcărilor din timpul furtunilor, a teoriilor despre pluralitatea lumilor locuite... Poate cu timpul o să învăţăm să îndepărtăm această presiune în activităţi nepericuloase sau poate chiar să le folosim în scopurile noastre... Dar acum n-avem ce face, trebuie să riscăm şi nici asta nu e pentru prima şi ultima oară în istoria ştiinţei. Aş fi vrut să înţelegi că, în esenţă, nu e nimic nou principial şi neobişnuit în această situaţie.

— De ce trebuie să-nţeleg chestia asta?

— Nu ştiu. Poate că o să-ţi fie mai uşor. Apoi aş mai fi vrut să înţelegi următoarele: situaţia asta n-o să fie nici pentru o zi, nici pentru un an. Mă gândesc că nici măcar pentru un secol. N-avem de ce să ne grăbim. El zâmbi. Mai avem în faţă încă un miliard de ani. Dar putem să-ncepem de acum şi chiar trebuie. Iar tu... măi să fie, tu mai trebuie să aştepţi... Până când Bobka nu va mai fi copil. Până când ai să te obişnuieşti cu această idee. Zece, douăzeci de ani, n-are importanţă.

— Pe naiba, n-are importanţă, am spus, simţind pe faţa mea un zâmbet strâmb, detestabil. După zece ani o să fie lipsit de importanţă. Iar după douăzeci de ani o să mi se rupă-n paişpe...

N-a mai spus nimic, ridică din umeri şi începu să scuture pipa. Tăceam.

Desigur, vroia să mă ajute. Să-mi schiţeze anumite perspective, să-mi dovedească faptul că nu sunt chiar atât de laş şi că el nu e deloc un erou. Că suntem doar doi savanţi şi ne este propusă o temă, atâta doar că din cauze şi împrejurări obiective el poate să se ocupe de temă, iar eu nu. Dar nu mi-a venit mai uşor. Va pleca în Pamir şi-şi va bate capul cu revertaza weingarteniană şi cu fadingul Zaharian, cu matematica lui absurdă, şi-l vor lovi în continuare cu fulgere globulare, îi vor trimite fantome, îi vor aduce alpinişti îngheţaţi şi mai ales alpiniste, îi vor provoca avalanşe, vor contorsiona în jurul lui timpul şi spaţiul, iar până la urmă îl vor omorî. Sau poate că nu.

Şi poate chiar va găsi legea apariţiei fulgerelor globulare şi a invaziei alpinistelor îngheţate... Sau n-o să fie nimic din toate astea şi-atunci o să-şi bată capul liniştit cu mâzgălelile noastre şi va căuta în ce punct se vor întretăia concluziile din teoria M-cavităţilor şi din analiza cantitativă a influenţei culturale a S.U.A. asupra Japoniei. Şi probabil că va fi un punct de intersecţie foarte straniu, în care va găsi cheiţa înţelegerii

acestor mecanisme înfricoşătoare sau poate chiar cheiţa conducerii lor... Iar eu voi rămâne acasă, să mă întâlnesc mâine cu Bobka şi cu mama-soacră şi să mergem cu toţii să cumpărăm policioare pentru cărţi.

— Te vor nenoroci acolo, i-am spus disperat.

— Nu-i obligatoriu, spuse el. Şi-apoi nu voi fi singur acolo... şi nu numai acolo... şi nu numai eu...

Ne priveam în ochi şi dincolo de lentilele groase ale ochelarilor nu observam nici încordare, nici o încurajare forţată cu ţeluri înflăcărate – numai calmul şi încrederea lui roşcată, că totul trebuie să fie tocmai aşa şi nu altfel.

Nu mai vorbea şi totuşi mi se părea c-o face. Nu e nici o grabă, spunea el. Până la sfârşitul lumii mai este încă un miliard de ani. Se poate face mult, foarte mult într-un miliard de ani, dacă nu te predai şi înţelegi, dacă înţelegi şi nu te predai. Şi din nou mi s-a părut că a vorbit: „Ştia să mâzgălească hârtia sub sfârâitul lumânărilor. Avea de ce să moară lângă Râul Negru...”[14]. Iar în capul meu răsuna hohotul lui mulţumit de marţian wellsian.

Am plecat privirea. Stăteam ghemuit, strângând la burtă mapa mea albă, cu amândouă mâinile şi am repetat pentru mine – de zece, de douăzeci de ori mi-am repetat: „...de-atunci în faţa mea se întind mereu drumuri strâmbe, lăturalnice, singuratice...”»

[14] Citat din poezia *Norocosul*, de Bulat Okudjava (1924 -1997).